MANUDUCTIO AD PRAXIM EXECUTIONIS LITERARUM SACRAE...

Tiburcio Navarro

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
1 A
17

13 — 22. C. 52.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

MANVDVCTIO AD PRAXIM

Executionis Literarum Sacræ Pœnitentiariæ.

OPERA

R. P. TIBVRTII NAVAR

Ordinis S. Franciſci Recollectorum
Aquitaniæ in Gallia

Olim Pœnitentiarij in Baſilica Lateranenſi.

Typis demandata in commodum Epiſcoporum, & Superiorum Regularium, Pœnitentiariorum, ac Confeſſorum, Pœnitentiumque vtilitatem.

Quoad Abſolutiones, Diſpenſationes, Rehabilitationes, Votorum commutationes &c. impertiendas.

Addito etiam in fine modo ſcribendi, & recurrendi ad Sacram Pœnitentiariam in caſibus Sanctæ Sedi reſeruatis præſertim occultis.

Hæc tamen vltima editio correctior, & auctior, cui accedunt in fine Conſtitutio ſuper facultatibus Maioris Pœnitentiarij, & Decretum, quo prohibetur omnibus Confeſſarijs, etiam Pœnitentiarijs abſoluere in caſibus in eodem Decreto deſcriptis.

ROMÆ, Typis Reu. Cameræ Apoſt. 1714.

Superiorum permiſſu, & Priuilegio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

EMINENTISS. ET REVERENDISS. D.

FABRITIO
S. R. E. CARDINALI

PAVLVTIO

Maiori Pœnitentiario.

Aloyſius de Comitibus

Felicitatem.

PRaxim hanc Sanctiſſimi Tribunalis meis editam, auctamq; typis, ius, & fas poſtulant vni Tibi, PRINCEPS EMINENTISSIME, nuncupari, qui ſummâ

in eodem grauiſſimo Cętu vtèris poteſtate, & Eccleſiaſticæ idem diſciplinæ abſolutum exemplar eſſe, ac ſimulacrum, opinione omnium cenſeris. Id porrò ſat Vrbi, Senatui, exteriſque cunctis Gentibus comprobatum in primis eſt perhonorifico illo CLEMENTIS XI. de Te iudicio, quo cura Terrarum, quo Chriſtiani Imperij auſpicia commiſſa ab eo Tibi, diuino planè conſilio, maximâ ex parte fuerunt. Qui ſcilicèt Leonis Magni virtutem, eloquentiam, dignitatem, præclara demùm quæque facta refert; Is te puram, natiuamque Proſperi Aquitani imaginem, ſecretioribus quibuſque in literis, & conſilijs voluit adhibere;

S. Proſper à Secretis Leonis Magni. Baron. in Martyrolog. die 25. Iunii.

Vel

Vel qui eo apud Octauum Alexandrum, & Innocentium Duodecimum munere functus fuit, quod Gregorius ille Magnus ſub Pelagio Secundo obiuerat; Idem nunc locatus ſublimiùs, ſic reddere moribus,& doctrinâ, Gregorium Eccleſiæ, ſatagit, vt Te ſingularis imitatione ſapientiæ Gregorio ſimillimum, Socium penè ſibi conſtituat.In hac igitur glorioſiſſimi Pontificis,& Patris optimi ſummâ tecum, quo vtar nomine? neceſſitudine? amicitia? curarum communione? præcipuum tuæ virtutis argumentum eſt, frequentibus confirmatum eiuſdem de Te præconijs, quibus fidem vix tamen ipſe tuam, & prouiden-

Noris hiſtor.Pelag. l.2.c.13.

tiam, integritatemque, vix, inquam, ipſe Pontifex, etſi Hominum eloquentiſſimus, complecti poteſt. Viue igitur diù felix, Princeps Eminentiſſime, Apoſtolici Senatus ornamentum, Reipublicæ magna ſpes, Bonorum omnium præſidium, Vrbis dulce decus, meque, ac mea, vt facis, benignè tueri perge.

Ex

EX Commiſſione Reuerendiſſimi Patris Generalis totius Ordinis Minorum S.P.N.Franciſci,infraſcriptus accuratè legi, & qua potui diligentia non ſine guſtu relegi Librum cui titulus eſt, *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, Authore R.P. Tiburtio Nauar eiuſdem Ordinis, ac Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis Deiparę Recollectorum in Gallia, Concionatore, Theologiæ Lectore, ac olim in Baſilica Lateranenſi Pœnitentiario Apoſtolico*: In quo nihil non dignum expectatione communi, aut quod Fidei Catholicæ,ac bonis moribus aduerſetur reperi: habet enim in omnibus doctrinam ſanam, & in ea modum, aut methodum facilem, non tàm nitore ſermonis, quàm integritate veritatis ex Sacrorum Canonum, ac Conciliorum Decretis, ac denique ex aliorum probatiſſimorum Authorũ intimis promtuarijs depromptam,qua per multos errores,qui aut incuria, aut ignorantia irrepere poſſent, ſolidè detegit,ac omnes maximè tamen Animarum Curatores, quorum præcipuè intereſt,eruditè inſtruit,ac ad Praxim executionis Litterarum Sac. Pœnitentiariæ ſuauitèr induxit, varios quoque abuſus humilitèr corrigit, non ignorans illud Tertulliani lib. de Veland. Virginij: *Veritati nemo præſcribere poteſt, non ſpectantium temporum, non patrocinia perſonarum, non priuilegium Regionum*. Hinc opus hoc, & prælo, & luci dignum, ac omnibus præcipuè Animarum Curam habentibus, vtiliſſimum fore iudico, ac ſaluo meliori, cenſeo. In hoc noſtro Conuentu Aracœlitano, die decima quinta Martj 1688.

F. Didacus de Eſcazena.

MAnuductionem ad Praxim Executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, labore R. P. Tiburtij Nauar Ord. N. S. Franciſci Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis Deiparæ in Gallia recollecti, Concionatoris, Theologiæ Lectoris, & olim in Baſilica Lateranenſi Pœnitentiarij Apoſtolici elaboratam, & mandato Reuerendiſſimi Patris Generalis, qua potui vigilantia volui, voluptate legi, & vtilioris doctrinæ auidus perlegi, Opus ſanè ſuo Authore dignum, imò, & digniſſimum, & vſque ad ſæculi finem ſplendor eius, luxque ſuper Candelabrum ad inſtar Solis in Eccleſia perueniat, ad illuminandum omnem hominem, quauis Iuriſdictione circa forum cõſcientiæ pollentem, vt poſſit agenda videre, & adimplenda quę viderit, tutò procedere, vtiliſſimum enim, & neceſſarium apparet ad percrebros errores, qui reſpectu eiuſdem fori fiunt corrigendos, ad Sacramentum Pœnitentiæ, aliaque ei annexa rectius adminiſtranda, & ad Animarum varijs cenſuris, irregularitatibus, votis &c. irretitarum grauamina ſubleuanda, doctrinam ſanam, modos ſalubres, & methodum facilem, praxi Sacri Tribunalis Pœnitentiariæ conformem ſubminiſtrando. Ideò, cum ſua conſultatione in tribus quæſtionibus deciſiua ſuper diſpenſationibus matrimonialibus, Opus dignum, vt Typis tradatur iudico, indè enim Religioni honor, & toti Chriſtianæ Reipublicæ fructus emanabit. Ita cenſeo Romæ in hoc noſtro Conuentu Aracœlitano die 8. Martij anni 1688.

Fr. Petrus Domenech.

Te-

TEnore præſentium committimus P.F. Didaco à Scazena Minorum Diſcalceatorum Concionatori, Sanctæ Inquiſitioni Qualificatori, & Cuſtodi actuali Prouinciæ noſtræ S. Didaci in Bethica, & P. F.Petro Domenech, eiuſdem Inſtituti Concionatori, olim Sanctiſſimi Domini Noſtri Pœnitentiario, & actuali Guardiano Villenæ in Prouincia S.Io:Baptiſtæ Valentinæ, quatenus pro parte Ordinis examinent Opus P.Tiburtij Nauar Lectoris Theologi Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis in Gallia; cui titulus eſt, *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pænitentiariæ*, & cenſuram in ſcriptis ferant ad effectum noſtræ licentiæ, & approbationis concedendæ, vel denegandæ ſecundum Sac.Concilij Tridentini Decreta. Datum in Camera noſtræ reſidentiæ 5. Februarij 1688.

Fr. Petrus Marinus Miniſter Generalis.

IVſſu Rm̃i P. F. Dominici Mariæ Puteobonelli Sacri Apoſtolici Palatij Magiſtri, legi Librum, cui titulus: *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sac. Pęnitentiariæ &c. Auctore R.P. Tiburtio Nauar Ordinis Minorum S.Franciſci Strict. Obſeruantiæ, olim Pęnitentiario in Baſilica Lateranenſi &c.* opus ſanè dignum luce, & expetitum, tùm ad commodum Confeſſariorum, tùm ad ſalutem, & conſolationem Pœnitentium, & quod nil continet, quod Catholicæ Fidei, vel bonis moribus aduerſetur, ſed ſolidam Praxim Sac. Pœnitentiariæ, & pietatem erga ſalutem Animarum, quamobrem dignum Typis cenſeo, & me P. V. Rm̃æ humillimè ſubmitto. Ex Collegio Apoſtolico apud S. Petrum die 26. Martij 1688.

Carolus Stradiotti Societatis Ieſu SS. D. N. Pęnitentiarius.

Digitized by Google

Reimprimatur

Si videbitur Reuerendiſſimo P.Sac.Apoſt. Palatij Mag.

N. Archiepiſcopus Capuæ Viceſgerens.

Reimprimatur

F. Gregorius Sellari Ordinis Prædicatorum S. Pal. Apoſt. Mag.

Digitized by Google

INDEX CAPITVM.

IN INTRODVCTIONE.

Cap. I. Modus legendi literas Sac. Pœnitentiariæ pag. 1
Cap. II. Modus intelligendi literas Sac. Pœnitentiariæ per Inſcriptionum, & Clauſularum communium explicationem 9
Cap. III. Modus intelligendi literas Sac. Pœnitentiariæ per aliorum quorundam notandorum explanationem 17
Cap. IV. Modus exequendi literas Sacræ Pœnitentiariæ 27

IN PARTE PRIMA

De formulis Votorum.

Cap. I. Modus exequendi literas dilationis voti Religionis pag. 29
Cap. II. De tranſgreſſione voti Religionis 33
Cap. III. De tranſgreſſione voti Caſtitatis 36
Cap. IV. De commutatione voti Religionis 40
Cap. V. De voti caſtitatis commutatione 46
Cap. VI. De commutatione voti ſimplicis Caſtitatis, & Religionis ſimul 51
Cap. VII. De commutatione votorum Peregrinationis Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum 53

IN

Digitized by Google

INDEX
IN PARTE SECVNDA
De Diſpenſationibus Matrimonialibus.

Cap.I. VBi notantur aliqua communia omnibus diſpenſationibus matrimonialibus 54
Cap.II. De diſpenſatione ſuper impedimento occulto affinitatis prouenientis ex copula illicita ad contrahendum, ſeù de contrahendo 62
Cap.III. De formula literarum Sacræ Pœnitentiariæ diſpenſationis ſuper impedimento primi gradus ex copula illicita proueniente ad remanendum, ſeù de contracto 71
Cap.IV. De formula abſolutionis, & diſpenſationis litterarum, quæ expediuntur pro ijs, qui impetrata diſpenſatione ſuper impedimento publico tacuerunt impedimentum occultum 78
Cap.V. De formula abſolutionis, & diſpenſationis literarum Sacræ Pœnitentiariæ, quæ conceduntur Pœnitentibus,qui vigore diſpenſationis à Dataria ſubreptitiè, vel obreptitiè obtentæ ſuper publico impedimento matrimonium inualidè contraxerunt 82
Cap.VI. De formula diſpenſationis pro ijs, qui factis proclamationibus in Eccleſia fieri ſolitis, & nullo detecto, ſeù denunciato impedimento, exiſtentes tamen conſanguinei, vel affines in aliquo gradu prohibito publicè in facie Eccleſiæ matrimonium contraxerunt, & conſumarunt 85
Cap.VII. De formula literarum, quæ expediuntur ijs, qui matrimonium contrahere deſiderant, vel iam contraxerunt cum impedimento criminis occulto 89

Cap.

Cap.VIII. Pro eo, qui contracto, & conſumato matrimonio conſanguineum vxoris, ſiuè in primo, ſiuè in primo, & ſecundo, ſiuè in ſecundo gradu tantùm carnalitèr cognouit 94

IN TERTIA PARTE

De Formulis abſolutionum &c.

Cap.I. VBi notantur aliqua his materijs communia 98
Cap.II. De abſolutione ab iniectione publica manuũ violentarum, ſiuè percutiendo, ſiuè vulnerando, ſiuè mutilando, ſiuè occidendo Clericum, aut Sacerdotem, aut Religioſum pro non valente accedere ad Vrbem 102
Cap.III. De formulis literarum Sacræ Pœnitentiariȩ, pro eo, qui ad Vrbem pro abſolutione ab excommunicatione incurſa ob manus violentas iniectas in Clericum acceſſit, & abſolutus ad Ordinarium mittitur 112
Cap.IV. De literis Sac. Pœnitentiariæ directis Confeſſarijs ad abſoluendum à violenta manuum iniectione in Clericum, & in caſibus occultis 116
Cap.V. De literis Sacræ Pœnitentiariæ directis Confeſſario ad abſoluendum Clerici percuſſorem, qui neque ad Ordinarium ſuum, neque ad Vrbem perſonalitèr accedere poteſt 120
Cap.VI. De formulis abſolutionum à cenſuris, & ſimul diſpenſationum ſuper irregularitate 123
Cap. VII. De literis diſpenſationis ab irregularitate prouenientè ex defectu occulto natalium 132
Cap.VIII. De litteris rehabilitationum 135

Cap.

Digitized by Google

Cap.IX. De formula rehabilitationis ad beneficia obtinenda 140

Cap.X. De fructuum malè perceptorum ex beneficijs Eccleſiaſticis condonatione 142

IN PARTE QVARTA

De formulis abſolutionum in vtroque foro &c.

Cap.I. DE literis diſpenſationis pro volente ingredi Religionem 147

Cap.II. De formula litterarum, quas concedit Sac. Pœnitentiaria pro Religioſis cenſuris Eccleſiaſticis innodatis, & irregularitate ex violatione cenſurarum irretitis pro vtroque foro in factis publicis 151

Modus ſcribendi Romam ad Eminentiſſimum Dominum Maiorem Pœnitentiarium pro caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, vel pertinentibus ad Sacram Pœnitentiariam 156

Accedunt etiam

Conſtitutio ſuper facultatibus Maioris Pœnitentiarij 161

Decretum ſuper prohibitione facta Confeſſarijs Vrbis abſoluendi à quibuſdam cenſuris, & caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, 188

FINIS.

Digitized by Google

MANVDVCTIO AD PRAXIM

Executionis Literarum Sacræ Pœnitentiariæ.

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

Finis præcipuus huius Compendij non eſt de materijs ad Sacram Pœnitentiariam ſpectantibus diſſerere, & tractare, quoniam, & hoc iam antea à Marco Paulo Leone tàm diffusè, quàm eruditè præſtitum fuit, ſed tantùm, vt per facilem Manuductionem aperiatur Confeſſoribus via ad Praxim executionis dictarum Literarum, ad quem finem conſequendum duo omninò neceſſaria ſunt.

Primum aduertendum, vt ſubminiſtretur modus dictas literas legendi, & intelligendi. Secundum, vt per explicationem practicam clauſularum in ſingulis literis apponi ſolitarum earum executio facilior reddatur. De primo iam breuitèr per modum introductionis in tribus Capitibus agetur. De ſecundo autem paulò diffuſiùs iuxtà quadruplicem materiarum diuerſitatem quatuor partibus per ſua Capita diuiſis tractabimus.

Aduertendum ſecundò, quod nè erretur in executione dictarum literarum, diſtinximus per tria ſigna, tria clauſularum genera, quæ in formulis Breuium Sac. Pœnitentiariæ paſſim occurrunt, quædam enim ſunt clauſulæ eſſentiales ipſi executioni, ſeù conditiones ſine qua non, ita quod earum omiſſio executionem efficiat inualidam,

&

Digitized by Google

& irritam: *Aliæ ſunt tantùm Confeſſarij executoris inſtructiuæ, quæ eius conſcientiam plerumque grauant, attamen earum omiſſio executionem ab eo factam non irritat; Aliæ denique ad Pœnitentem, cui gratia conceditur ſpectant, earum omiſſio, non reddit gratiam nullam, ſed eius onerat conſcientiam ſi eas non obſeruet. Ad has autem clauſulas dignoſcendas tres figuras appoſuimus videlicèt aſte riſcum ſeù Stellam * Crucem ✠ & Cor ♥ Stella indicat clauſulam eſſentialem, Crux clauſulam Confeſſoris inſtructiuam, & Cor conſcientiæ Pœnitentis oneratiuam.*

Aduertendum tertiò paritèr, quod formulæ, quæ habentur in Manuductione pro abſolutione, diſpenſatione, rehabilitatione, aut alia aliqua de cauſa, hìc non ponuntur, tamquàm de eſſentia, ſed tantùm pro directione, & inſtructione Confeſſarij delegati, quibus vti poterit in executionibus, quæ occurrunt, aut alijs æquiualentibus, ſemper tamen exprimendo gratiam, quæ conceditur, & impertitur Pœnitenti in quacumque materia, & pro quocunque caſu occurrenti.

Aduertendum quartò, quod Lector reperiet in hac vltima editione Modernam Sacræ Pœnitentiariæ Praxim ſigno manus paſſim ſignatam, ſecundum quam eiuſdem Sac. Pœnitentiariæ expeditiones fiunt pro faciliori Confeſſariorum notitia, & Pœnitentium ſolatio. ☞

His prælibatis ſit Introductionis Caput Primum.

Digitized by Google

MANVDVCTIO AD PRAXIM Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

CAPVT PRIMVM.

Modus legendi Litteras Sacræ Pœnitentiariæ.

DIfficultas (*a*) in legendis Sacræ Pœnitentiariæ Reſcriptis, Litteris, ſeu Breuibus dupliciter contingit, vel ratione characteris Gothici, ſeu Bullatici, quod in ijs adhibetur, vel propter breuiaturas, quarum in ijſdem eſt vſus.

a Breuium legendorũ difficultas duplex.

Ad tollendam primam (*b*) difficultatem ſubminiſtrantur hic tres formæ Commiſſionum cum clauſulis generalibus, quæ ferè in cunctis indiuidualibus, ſeù particularibus Breuibus continentur, & ideò facilem ad alia legenda aditum dabunt.

b Prima quomodò tollatur

Ad ſecundam verò (*c*) difficultatem ſuperandam ſubijcietur per ordinem Alphabeticum Cathalogus vocum abbreuiari ſolitarum,

c Secunda etiam quomodò.

cum ſignificatis earum, ſeù cum vocibus integris, quibus breuiaturæ ſubſtitui ſolent.

De formis Commiſſionum.

a Commiſſiones ad quos dirigantur.

HÆ (*a*) Commiſſiones ſolent dirigi iuxtà diuerſitatem materiarum, vel Ordinarijs, ſub quo etiam nomine veniunt Prælati Regulares reſpectu ſuorum ſubditorum, vel alijs Confeſſoribus.

b Directæ Epiſcopis quomodò foris inſcribantur.

Si dirigatur (*b*) Ordinarijs locorum, ſeù Epiſcopis ſic inſcribitur foris.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo, ſeù Archiepiſcopo, ſeù Patriarchæ NN. ſiuè eius Vicario in ſpiritualibus Generali.

Et quomodò intus?

Intus verò ſic incipiunt.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo N. ſiuè eius Vicario in ſpiritualibus Generali.

Fabritius miſeratione Diuina Tit. SS. Ioannis, & Pauli S. R. E. Presbyter Card. Paulutius, ſalutem, & ſinceram in Domino charitatem.

c Directæ Prælatis Regularibus.

Si dirigantur (*c*) Prælatis Regularibus ſic inſcribitur foris.

Dilecto in Chriſto Religioſo viro Prouinciali Ordinis N. Prouinciæ N. vel Dilecto in Chriſto Religioſo viro cuicumque Superiori, cuiuſuis Ordinis, ſeù Congregationis à Sede Apoſtolica approbati.

Intus verò eodem modo præmiſſo nomine Maioris Pœnitentiarij, vt infra.

d Directæ alijs Confeſſoribus graduatis.

Si dirigantur (*d*) alijs Confeſſoribus ſic foris inſcribitur.

Di-

Diſcreto viro Confeſſori ex approbatis ab Ordinario per latorem præſentium ad introſcripta ſpecialitèr eligendo.

Intus verò ſic incipiunt:

Fabritius miſeratione Diuina tit. SS. Ioannis, & Pauli Presbyter S.R.E. Cardinalis Paulutius.

Diſcreto viro Confeſſori ex approbatis ab Ordinario per latorem præſentium ad infraſcripta ſpecialitèr eligendo ſalutem in Domino.

Si autem (*a*) aliquando fiat Commiſſio ſimplici Confeſſario ex approbatis reticetur foris, & intus nomen Magiſtri, aut Doctoris. Si verò fiat Commiſſio pro aliqua Moniali dicitur -- *Confeſſori ex approbatis pro Monialibus.*

a Directæ ſimplicibus Confeſſarijs.

Et pro Monialibus.

De clauſulis generalibus.

POſt huiuſmodi Commiſſiones ſequuntur Clauſulæ ſecundum partes litterarum. Prima eſt Clauſula petitionis ſic.

Pro parte N.N. latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs.

Sequitur deindè narratiua, & poſt narratiuam Clauſula poſtulationis, ſic -- *Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat dictus lator.*

Et poſt poſtulationem Clauſula ſupplicationis, ſic videlicèt

Quarè ſupplicauit humilitèr, vt ſibi ſuper hoc de opportuno remedio prouidere dignaremur.

Poſtea ſequitur Commiſſio ipſa cum ſuis clauſulis.

Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini Papæ

Digitized by Google

curam gerimus huiuſmodi ſupplicationibus inclinati auctoritate Apoſtolica ſpecialitèr Nobis conceſſa diſcretioni tuæ. Vel ſi cõmittantur Epiſcopo. *Circumſpectioni Veſtræ committimus, quatenùs ſi eſt ita* -- Continuatur diſpoſitiua, & conceſſio Gratiæ; in quarum fine poſt verbum -- *Abſoluas, vel diſpenſes* -- ſequuntur hæ clauſulæ ſcilicèt *in foro Conſcientiæ, & in ipſo actu Sacramentalis Confeſſionis tantùm, & non alitèr, neque vllo alio modo* — quæ Clauſula etiam aliquando extenditur iuxta qualitatem materiæ ad aliam Clauſulam videlicèt -- *Ità quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio in foro Iudiciario nullatenùs ſuffragentur* — & hæc aliquandò ad aliam Clauſulam—*nullis ſuper his teſtibus adhibitis, ſeù litteris datis, aut proceſſibus confectis, ſed præſentibus laniatis, quas ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ laniare tenearis. Itaùt nullum earum exemplum extet, neque eas latori reſtituas, quod ſi reſtitueris, nil ei præſentes litteræ ſuffragentur. Datum Romæ apud &c. ſub ſigillo Officij Pœnitentiariæ &c. Pontificatus &c.*

Bre-

Digitized by Google

Breuiaturarum Communium in litteris Sacræ Pœnitentiariæ apponi ſolitarum Explicatio.

A.

Archiep̃us	Archiepiſcopus
Ałr	Aliter
Ałs	Alias
Abſolũo	Abſolutio
Apłica	Apoſtolica
App̃batis	Approbatis
Aut̃te	Auctoritate

C

Card̃ilis	Cardinalis
Cañicè	Canonicè
Ceñ.	Cenſuris
Circump̃eoni	Circumſpectioni
Xp̃us	Chriſtus
Confeõne	Confeſſione
Confeõri	Confeſſori
Coiõne	Communione
Conſcĩę	Conſcientiæ
Conſtituõnibus	Conſtitutionibus

D

Diſcr̃eoni	Diſcretioni
Diſpensão	Diſpenſntio
Dñus	Dominus

E

Eccłę	Eccleſię
Effũs	Effectus
Exĩt	Exiſtit
Eccłis	Eccleſiaſticis
Epũs	Epiſcopus
Excõe	Excõmunicatione

F

Fr̃	Frater
Fr̃um	Fratrum

G

Gñli	Generali

H

Hum̃oi	Huiuſmodi
Humłr	Humiliter

I

Infraptum	Infraſcriptum
Irregułte	Irregularitate
Igr̃	Igitur
Intrõpta	Introſcripta

Digitized by Google

L

Lĩa	Licentia
Lt̃ima	Legitima
Lr̃æ	Litteræ
Lĩtè	Licitè

M

Mr̃imonium	Matrimonium
Magr̃o	Magiſtro
Mir̃aone	Miſeratione
Mir̃	Miſericorditer

N

Nullt̃us	Nullatenus

O

Ord̃io	Ordinario
Ord̃inaoni	Ordinarioni

P

PP.	Papa
Pr̃	Pater
Pont̃us	Pontificatus
Pt̃us	Pręfatus, ſeù Prędictus
Pt̃ur	Pręfertur, ſeù Prędicitur
Pñtium	Præſentium
Pb̃ter	Presbyter
Pb̃ricida	Presbytericida
Pœñia	Pœnitentia

Digitized by Google

Pœñiaria	Pœnitentiaria
Põe	Poſſe
P̃ror	Procurator
Q	
Qtñus	Quatenus
Qmł̃bt	Quomodolibet
Qđ	Quod
R	
Reł̃ari	Regulari
Reł̃ione	Religione
Roma̅	Romana
S	
Sñtæ, vel Sc̃æ	Sanctæ
Sał̃uri	Salutari
Señtia	Sententia
Speał̃r	Specialiter
Suppł̃ionibus	Supplicationibus
Sp̃ualibus	Spiritualibus
T	
Tñ	Tamen
Tm̃	Tantum
Thĩa, vel Teoł̃ia	Theologia
Tł̃i	Tituli
V	
Veñebli	Venerabili
Vr̃æ	Veſtræ

De-

Denique ad tollendam omnem legendi difficultatem aduertendum, quod in Litteris Bullaticis, quales adhibet Sacra Pœnitentiaria in ſuis Reſcriptis nullæ fiunt virgulæ, nulla puncta, nulla diphtongus, nullique accentus. Et ideò non oportebit Executorem earum in his quærendis vexari; ſed ſenſum dictionum, & phraſium ex ipſarum ſimplici, & diſtincta lectione Executor colliget.

Notandum, quod Breuia Sacræ Pœnitentiariæ non ſolùm expediantur caracthere Bullatico, ſed etiam Commiſſiones, Decreta, & aliæ Litteræ idiomate latino.

INTRODVCTIONIS

CAPVT II.

Modus intelligendi Litteras Sacræ Pœnitentiariæ, per inſcriptionum clauſularum communium explicationem.

INſcriptio litterarum, (*a*) quæ diriguntur Ordinarijs Locorum, ideſt Epiſcopis, ſeù eorum Vicarijs Generalibus clara eſt. Cum in ijs

a Clauſulæ generales explicantur.

ijs expreſsè nominetur Ciuitas Diœceſis talis Epiſcopi. Poſſunt itaque ſiue Epiſcopus, ſiue eius Vicarius Generalis (cuius etiam nomine intelligitur Officialis) prædictas litteras executioni demandare.

a Confeſſio Sacramentalis non eſt præmittẽda cum litteræ Epiſcopo nominatim expreſſo diriguntur.

Notandum (*a*) autem, quod in dictis litteris non fit, vt plurimùm, mentio de Sacramentali Confeſſione, & ſic non requiritur, vt lator Epiſcopo ſacramentaliter confiteatur. Neq;(*b*) etiam eſt neceſſarium, ſi dictus Epiſcopus facultate ſibi data à Sacra Pœnitentiaria ſubdelegandi aliquam perſonam in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutam deputet, & ſubdeleget, vt lator præfatæ Perſonæ ſubdelegatæ confiteatur. Si verò (*c*) vigore dictæ facultatis committat executionem alicui Confeſſario, tunc eſt neceſſarium, vt hic latoris Confeſſionem Sacramentalem excipiat, & litteras exequatur in Sacramentali Confeſſione; & tunc, ſi caſus eſſet publicus, poſſet Confeſſarius de abſolutione iuxtà facultatem ſibi delegatam fidem publicam facere, vt conſtet in actis Cancellariæ Epiſcopalis ad effectum componendi cum Fiſco, & Parte.

b Neque ſi Epiſcopus ſub deleget perſonam in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutam.

c Eſt neceſſaria ſi cõmittat executionem alicui Confeſſario.

Notandum (*d*) inſupèr, quod aliquando ſolent litteræ dirigi ſine expreſſione particularis Epiſcopi -- *Cuicumque Catholico Antiſtiti gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habenti*.

d Eſt etiam neceſſarium fieri, ſi litteræ diriguntur innominatim, cuique Catholico Antiſtiti.

Et tunc (*e*) poteſt adiri quicumque Epiſcopus, aut Archiepiſcopus, aut Primas, aut Patriarcha (qui omnes ſub nomine Antiſtitis com-

e Antiſtitis nomine, qui intelligantur, & qui adiri poſſint dum illius nomen exprimitur.

Digitized by Google

comprehenduntur.) Qui gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habere intelligitur, ſi non eſt excommunicatus, ſuſpenſus, aut interdictus, & in iſtis caſibus ſemper debet præmitti Sacramentalis Confeſſio; Inſcriptio litterarum, quæ diriguntur Prælatis Regularibus pariter clara eſt; nam aliquando diſtinctè exprimitur, cuius Ordinis, & Prouinciæ ſit Superior, & quale ejus officium, ad quem diriguntur. Aliquando verò (*a*) inſcribuntur cuicumque Superiori Ordinis à Sede Apoſtolica approbati (*b*) & tunc liberum eſt latori adire quem vult ex talibus Superioribus. Hæ autem litteræ ſolent eſſe pro vtroque foro, & cum non fiat in eis mentio de Sacramentali Confeſſione, non eſt opus, vt lator Superiori tali vel deſignato, vel à ſe electo confiteatur, & executio litterarum debet fieri extra Sacramentalem Confeſſionem; & taliter vt in vtroque foro ei ſuffragetur.

a Confeſſio Sacramentalis non eſt neceſſe vt fiat Prælato Regulari cui litteræ diriguntur, vt tali.

b Quis poſſit adiri cum nullius Prælati Religio, aut Prouincia exprimitur.

Inſcriptio litterarum, quæ diriguntur Confeſſarijs, intelligendum eſt — *Dilecto in Chriſto Religioſo viro*, vt ſupra fol. 2.

In ea inſcriptione, & introſcriptione dicitur *ex approbatis* (*c*) *ab Ordinario* — per quod ſignificatur, quod Confeſſarius eligendus pro executione litterarum, debet eſſe approbatus ab Ordinario, in cuius Diœceſi debet fieri præfata executio, & quod ſit ex approbatis actu, ideſt, quod non fuerit elapſum tempus approbationis ipſius; Quando verò expediuntur ſimiles litteræ pro Religioſo, ſufficit, vt Confeſſarius

c Confeſſarius debet eſſe actu approbatus ab Ordinario loci, in quo ſit executio litterarum.

eli-

Digitized by Google

eligendus ab eo ſit approbatus à Superioribus ſui Ordinis, quia, vt dictum eſt ſupra, reſpectu Religioſorum Superiores dicuntur Ordinarij. Cum autem diriguntur litteræ Confeſſario ex (*a*) approbatis ab Ordinario pro Monialibus oportet eligi Confeſſarium ex approbatis pro Monialibus, quamuis non eſſet pro illo Monaſterio, in quo degit Monialis. Solet tamen aliquando commiſſiones huiuſmodi committi Confeſſarijs ex approbatis ab Ordinario, etiam ſi non ſint pro Monialibus, vt Moniales habeant libertatem confitendi cuilibet.

a Litteræ pro Moniali.

Et hæc ſufficiant (*b*) quoad inſcriptiones, & introſcriptiones litterarum Sacræ Pœnitentiariæ. Quo verò ad clauſulas communes ſuperiùs relatas.

b Clauſulæ cõmunes explicantur.

Prima (*c*) & valde notanda eſt in his verbis *quatenùs ſi ita eſt*-- Quæ clauſula, ſi benè conſideretur, multos poteſt habere ſenſus. Nam primò ſignificare poteſt generalitèr ad omnia expoſita, quatenùs ſi vera ſunt omnia, quæ exponuntur. Secundò poteſt intelligi per reſpectum ad conditiones, ſine quibus Pœnitentiaria non daret litteras, vt v. g. dum petitur aliqua diſpenſatio ſuper irregularitate, vel ſuper impedimento matrimoniali, conditio, ſine qua Pœnitentiaria non concedit hanc gratiam, eſt, quod delictum, vel impedimentum ſit occultum. Et ſic ſenſus huius clauſulæ ad hanc conditionem relatus eſſet-- *quatenùs ſi ità eſt*-- quod expoſita ſint.

c Prima communis clauſula, ſi ità eſt, explicatur.

Sed

Sed quoad primum ſenſum, licèt ſit verè naturalis dictæ clauſulæ, non intenditur tamen abſolutè à Sacra Pœnitentiaria; Neque enim dum aliquis exponit ſe commiſiſſe homicidium, aut alind delictum, aut emiſiſſe aliquod votum, imponere intendit Sacra Pœnitentiaria Confeſſario, vt examinet, & inquirat, quatenùs, ſi ita eſt. Nam de hoc nullum eſt dubium. Quis enim niſi inſanus exponeret ſe commiſiſſe homicidium, niſi eſſet verum?

Secundus ſenſus eſſet quidem optimus; & ſecundùm mentem Sacræ Pœnitentiariæ, quæ intendit imponere Confeſſario, vt inquirat, an conditiones, ſine quibus non fieret gratia verificentur, v. g. in impedimentis matrimonialibus, an impedimentum occultum ſit, an ex ſeparatione veriſimilitèr mouerentur ſcandala.

Tertius (*a*) itaque ſenſus horum verborum, de quo diligentèr inquirere debet Confeſſarius, eſt, an preces Oratoris veritate nitantur. Ideſt, an cauſa finalis, propter quam petitur, & ob quam tantùm conceditur gratia, & ſine qua non concederetur, eo modo quo exponitur, verificetur, vt v. g. in litteris dilationis Voti Religionis per illa verba — *quatenùs ſi ita eſt* — non præcipitur Confeſſario, vt inquirat, an emiſſum ſit votum, nam de hoc ſatis conſtat, ſed præcipitur, vt examinet, & inquirat, an cauſa, ſeù motiuum principale, v.g. infirmitas vouentis, aut neceſſitas genitorum ipſius, ob quas

a Verus ſenſus illius clauſulæ Confeſſarius debet prĩcipalitèr attẽdere an preces Pœnitentis veritate nitantur.

quas, vel ob quam hæc conceditur gratia, ſint veræ. Hæc autem veritatis notitia, non per teſtimonia, aut per ſcripturas, ſed ex ipſa Pœnitentis aſſertione, cui debet credi, niſi de oppoſito conſtet, eſt accipienda.

Notet ergo benè hanc clauſulam Confeſſarius, quæ in omnibus litteris apponitur, eamque, vt hic explicatam intelligat, & omninò obſeruet; itaut gratiam executionis litterarum non impertiatur latori, niſi illa clauſula -- *quatenùs ſi ita eſt* -- verificetur, modo iam explicato.

a Secunda clauſula communis explicatur.

Secunda clauſula (*a*) eſt in illis verbis -- *abſoluas, vel diſpenſes, ſcilicet in foro conſcientiæ*. Quibus (*b*) innuitur quamcumque abſolutionem, & diſpenſationem virtute litterarum Sacræ Pœnitentiariæ impertiendam, excepto, quod quando agitur de abſolutione ab excommunicatione pro publico delicto incurſa, & commiſſio fit Ordinario, vt dicetur in parte tertia, & quando agitur de abſolutione, seu diſpenſatione Regularibus impertienda; pro quibus Maior Pęnitentiarius habet facultatem in vtroque foro (vt dicetur in quarta parte) eſſe pro foro conſcientiæ tantùm, & nullo modo ſuffragari pro foro externo; Quòd quidem Confeſſarius debet aduertere, & de hoc Pœnitentem monere.

b Omnis abſolutio, & diſpēſatio facienda à Confeſſarijs eſt pro foro conſcientiæ tantùm.

c Etiam pro Regularibus.

Aduertendum (*c*) eſt etiam circa Regulares, quod eæ litteræ, quæ pro ipſis ad Confeſſarios diriguntur, eamdem quoque habent clauſulam, nec eis in foro externo, ſed ſolùm in foro conſcientiæ ſuffragantur. De quo etiam ipſi à di-

ctis

Digitized by Google

ctis Confeſſarijs erunt monendi.

Tertia clauſula eſt (*a*) in his verbis-- *Et in ipſo actu Sacramentalis Confeſſionis tantùm*, *& non alitèr*-- Hęc clauſula apponitur in omnibus litteris, quæ diriguntur Confeſſarijs pro quibuſcumque Perſonis, ſiue Secularibus, ſiue Regularibus, & in quibuſcumque materijs. Ex quo ſequitur debere omninò præmitti Sacramentalem latoris Confeſſionem in executione litterarum. Nam (*b*) ſi fieret aliter, & extra Confeſſionem ob quemcumque prætextum, & cauſam non eſſet valida executio. Ex quo (*c*) ad maioris præſentis clauſulæ intelligentiam plura notanda ſunt.

Primò notandum eſt (*d*) quod litteræ Commiſſionum, quæ emanant à Sacra Pœnitentiaria, & diriguntur Confeſſarijs ſecundùm diuerſitatem materiarum ad diuerſos effectus conceduntur. (*e*) Aliquando enim dantur pro abſolutione tantùm à quodam caſu, & cenſura Sedi Apoſtolicæ reſeruata. Aliquando ſimul pro abſolutione, & pro diſpenſatione (*f*) v. g. ab aliqua irregularitate, vel impedimento. Aliquando (*g*) pro ſola diſpenſatione, tum quia, vel iam aliàs data eſt latori abſolutio, & ſupereſt tollenda aliqua irregularitas, vel inhabilitas. Tum quia in materia, pro qua dantur, nihil eſt, quod ſit abſolutione tollendum, cum nulla ibi intercedat culpa, aut delictum latoris, vt v.g. dum conceduntur ſuper irregularitate orta ex defectu natalium. In quocumque (*h*) ergo caſu, ſeù ad quemcumque effectum præfatæ

a Tertia clauſula cõmunis explicatur Cõfeſſio Sacramentalis eſt præmittenda, & faciẽda ipſi Cõfeſſario litterarum executori.

b Abſolutio, & diſpenſatio quæcumque aliàs ſunt inualidæ.

c Tertia clauſula ampliùs explicatur.

d Litteræ Sacr. Pœn. conceduntur ad diuerſos effectus, & quales.

e Dantur aliquando pro abſolutione tantùm.

f Aliquando pro abſolutione, & diſpenſatione ſimul.

g Aliquando pro diſpenſatione tantùm

h Confeſſio Sacramentalis eſt sẽper præmittenda, & facienda Confeſſario executori litterarũ.

Digitized by Google

ſatæ litteræ dentur, ſemper præmittenda eſt latoris Confeſſio Sacramentalis; Et quamuis nullum adſit delictum, ſeù culpa latoris in ea materia, pro qua litteræ conceduntur: nec eæ dentur ad effectum abſolutionis, ſed tantùm diſpenſationis, aut rehabilitationis; oportet tamen latorem priùs ſacramentalitèr confiteri v. g. ab vltima Confeſſione, ea peccata, quæ alijs in materijs commiſit: Vnde

a Forma gratiæ ſpecialis, quæ per litteras cōceditur eſt ſēper proferenda à Cōfeſſario poſt abſolutionem Sacramentalē à cenſuris, & peccatis.

Notandum ſecundò (*a*) quod quando in litteris committitur aliqua diſpenſatio, vel commutatio, vel condonatio, vel dilatio, vel declaratio, ſiue eæ committantur ſimul cum abſolutione, vel abſque abſolutione; debet tamen, præmiſſa Confeſſione Sacramentali (vt iam ſupra dictum eſt) Confeſſarius poſt abſolutionē Confeſſionis Sacramentalis ſemper etiam proferre formam gratiæ ſpecialis conceſſæ à Sacra Pœnitentiaria, iuxtà quod præſcribetur in ſingulis materijs, de quibus infra.

b Clauſularū cæterarum obſeruatio commendatur.

Aliæ, quæ (*b*) ſequuntur clauſulæ, relatæ in fine capitis præcedentis, ſatis per ſe patent, & debent diligentèr attendi, & obſeruari à Confeſſario in executione litterarum, in quibus apponuntur; quamuis enim, vt iam dictum eſt, omnis executio harum litterarum debeat fieri in Sacramentali Confeſſione tantùm, & pro foro conſcientiæ tantùm, & omnis abſolutio, & diſpenſatio, ſic datæ in foro fori non ſuffragentur, nullique ſint ſuper his adhibendi teſtes, ſunt tamen aliqui caſus, ſeù aliquæ materiæ, in quibus Sacra Pœnitentiaria ſuam intentionem ex-

Digitized by Google

expreſſiùs declarat, prout in dictis clauſulis ſupra capite ſecundo viſum eſt, & in aliquibus iubet Confeſſario ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendæ, vt litteras laniet, & quod ſi eas latori reſtituerit, declarat prædictas litteras nihil ei ſuffragaturas. Attendat itaque dum occurrent ſpecialitèr hæ clauſulæ Confeſſarius, & diligentèr obtemperet menti Sacræ Pœnitentiariæ.

INTRODVCTIONIS
CAPVT III.

Modus intelligendi litteras Sacræ Pœnitentiariæ per aliorum quorumdam notandorum explanationem.

NOtandum primò. (*a*) Quod Confeſſarius antequam ad finalem executionem litterarum Sacræ Pœnitentiariæ deueniat per abſolutionem, diſpenſationem, & gratiæ conceſſæ expeditionem, tria præſtare debet, quæ ei per varias dictarum litterarum clauſulas indicantur, nempè inquirere, iniungere, & monere. Circa illa, (*b*) quæ debet à Pœnitente, ſeù latore inquirere de veritate cauſæ (*c*) finalis petitionis, & conceſſionis gratiæ propter quam videlicet gratia conceditur, vt v.g. dilatio Vo-

a Cõfeſſarius Executor debet tria præmittere gratiæ conceſſionis nempè, inquirere, iniungere, & monere.

b Inquirenda per Confeſſarium à Pœnitente.

c Veritas cauſæ finalis, ſeù an res ità ſit.

Digitized by Google

ti Religionis propter infirmitatem, aut aliam cauſam; iam ſupra capite præcedenti in explicatione primæ clauſulæ ſufficientèr dictum fuit. Reſtat ergo, vt aduertatur hic alia clauſula, quæ frequentèr occurrit, & diligentem á Confeſſario inquiſitionem petit, & eſt -- *An præmiſſa, ſeù expoſita (a) ſint occulta* -- Quæ clauſula maximè ſemper apponi ſolet in omnibus litteris, in quibus agitur de diſpenſationibus impedimentorum matrimonialium, & irregularitatum, de rehabilitationibus, condonationibus, ſiue ergo in prædictis, ſiue in quibuſcumque aliarum materiarum litteris apponatur, vbicumque reperitur, ſemper eſt punctualitèr obſeruanda; itaùt, cum ſit conditio ſine qua non Sacra Pœnitentiaria tali materiæ manum non apponeret, ſi inueniatur, quod tale delictum, tale impedimentum talis irregularitas, talis inhabilitas non ſint occulta, ſed publica, aut famoſa, prædictæ litteræ latori nullo modo ſuffragentur, nec eas Confeſſarius debeat executioni demandare, poterit tamen, & debebit in tali caſu conſulere Pœnitenti quid agere, & quomodò ſibi prouidere debeat.

a Expoſita an ſint occulta, & quænam ſint ea, quæ, vt ad S. Pœnit. pertineant occulta debent eſſe.

Ne autem (*b*) executor erret in iudicando, an caſus, de quo agitur ſit occultus, debet aduertere occultum hic dici illud, quod à nemine, vel à tam paucis ſcitur, quod neque ſit famoſum, neque manifeſtum, neque notorium facti, vel iuris. Vnde etiam ſi aliquibus notum ſit, & etiamſi ſit ſecundùm ſe probabile in iudi-

b Explicatur quale dicatur occultum.

dicio, dum interim non probatur, neque ad iudicium defertur eſt adhuc occultum ſic, v.g. ſi res de qua agitur ſit nota duobus, vel tribus alicuius Loci, aut Communitatis, aut Capituli. Adhuc eſt occulta, ſi in Oppido eſt nota quinque, aut ſex perſonis, in Ciuitate verò ſeptem, aut octo, adhuc occulta cenſeri debet modo ſcilicet ab illis iam non fuerit diuulgata, aut ex circumſtantijs non appareat rem quidem nunc occultam, tamen facilè publicandam.

Item ſi delictum fuit ad iudicium delatum, nec tamen fuit probatum elapſo anno præſumitur occultum.

Aduertere (*a*) etiam debet Confeſſarius, quod delictum poteſt eſſe publicum materialitèr, & eſſe ſimul formalitèr occultum, vt v.g. Miſſa celebrata publicè ab excommunicato occulto eſt actus publicus, & hoc delictum eſt materialitèr publicum non tamen formalitèr, quia cum occulta ſit excommunicatio, qua Sacerdos celebrans innodabatur, occultum erat etiam talem Celebrationem eſſe ei à iure prohibitam, & conſequentèr etiam irregularitas, quam ob hanc Celebrationem incurrit eſt occulta, inſuper poteſt eſſe publicum, quod Sacerdos Miſſam celebrauerit poſt excommunicationem contractam, ſed quia putabatur ante abſolutionem obtinuiſſe, irregularitas indè ſecuta eſt. Et in his omnibus caſibus poteſt executor delictum, vel pœnam ex eo ſecutam (*b*) occultam indicare, & conſequentèr abſoluere, vel

a Publicum materialitèr poteſt eſſe occultum formalitèr.

b In modis ſupradictis caſus occultus cenſetur.

Digitized by Google

vel diſpenſare, eo quod verificetur clauſula ſupradicta, videlicèt, quod præmiſſa occulta ſint.

Aduertat præterea circa hanc materiam occultorum executor.

a Duo alia genera occultorū notantur

Primò, (a) quod poteſt fieri, vt delictum ſit publicum etiam formalitèr, pœna autem delicti non ſit publica, ſed occulta, vt v. g. poteſt (b) fieri, vt in aliqua Villa Parochus publicè excommunicatus coram Populo ſuæ Villæ Miſſam celebret, & Populus notet id fieri non poſſe, & eſſe delictum; Nihilominus ignoret ex dicta Celebratione contrahi irregularitatem, & tunc iſta Miſſæ celebratio erit actus publicus, & delictum publicum, tamen quoad contractam pœnam irregularitatis erit delictum occultum.

b Delictum publicum, & pœna delicti occulta.

c Publicum in vno loco, & occultū in alio.

Item ſecundò (c) poteſt delictum eſſe publicum, & occultum ratione diuerſorum locorum, vt v.g. publicum Romæ, occultum in Hiſpania. In his autem duabus vltimis ſpeciebus occultorum iam explicatorum; An Sacra Pœnitentiaria ſe ingerat, ſeù manum apponat, ac concedat gratias diſpenſationum, non eſt huius noſtri Compendij inueſtigare. Hic ſolùm monendi (d) ſunt Confeſſarij, vt, niſi expreſsè in Breuibus, ſeù litteris Sacræ Pœnitentiariæ detur eis facultas in huiuſmodi occultis diſpenſandi, nullo modo diſpenſent, vt v.g. ſi Pœnitens fecit homicidium publicum Romæ, & poſtea exiſtens in Hiſpania, vbi tale delictum eſt occultum, recurrat ad Sacram

d Non debet Cōfeſſarius in his occultis ſe ingerere, niſi expreſsè in literis Sac. Pœnitētiariæ detur ſuper his facultas.

Pœ-

Pœnitentiariam pro diſpenſatione ab irregularitate.

Aduertere (*a*) debet Confeſſarius tenorem petitionis, ſeù ſupplicationis; ſi enim modo iam relato caſum expoſuit, & Sacra Pœnitentiaria litteras concedat, tunc dummodò verificetur caſum eſſe occultum in Hiſpania, poteſt diſpenſationem ei impertiri; ſi verò ſimpliciter, non facta mentione, quod delictum ſit publicum Romæ, expoſuit ſe homicidium feciſſe, quod ſit occultum, ſubreptitiæ ſunt litteræ, & non debet eas executioni demandare, poterit tamen monere pœnitentem, vt iterum recurrat, & totam ſeriem facti meliùs exponat, quamuis hoc genus occulti, quod eſt publicum in alio loco, non ſolet S. Pœnitentiaria admittere.

a An S. Pœnitētiaria diſpenſet ſuper caſu occulto in vno loco, & publico in alio.

Sciendum denique hic, quod quandoque ſunt alia ſpecialia, & particularia, quæ Confeſſarius inquirere debeat, & quæ aliquandò abſolutè ſe habent per modum conditionis ſine qua non; Et in his dignoſcendis, debet vti ſcientia, & diſcretione. Vndè ad ea melius cognoſcenda aſteriſcos in diuerſis clauſulis appoſuimus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Notandum ſecundò, quoad (*b*) iniungere, ſeù quoad illa, quæ Confeſſarius debet Pœnitenti iniungere, quod, cum executio litterarum Sacræ Pœnitentiariæ debeat ſemper fieri in Sacramentali Confeſſione; Confeſſarius debet attendere non ſolùm ad illud, ſeù delictū, ſeù impedimentum, pro cuius abſolutione,

b Iniungenda generalitèr per Confeſſariū Pœnitenti

Digitized by Google

ſeù diſpenſatione committitur, ſed etiam ad omnia alia, quæ ipſi in dicta Sacramentali Confeſſione à Pœnitente manifeſtantur. Vndè debet ſecundum exigentiam iſtorum pœnitentias, reſtitutiones, (*a*) aliaque omnia, quæ ratio dictat, ei iniungere, vltra ea, quæ in litteris Sacræ Pœnitentiariæ ſpecialitèr mandantur iniungi ob illam materiam pro qua delegatur. Quæ quidem obligatio intimatur nonnumquam Confeſſario in litteris Sacræ Pœnitentiariæ per hanc Clauſulam -- *& alijs iniunctis, quæ de iure fuerint iniungenda* -- nec tamen ab ea liber eſt, etiamſi prædicta clauſula non apponatur. Cum ex ſe, & ex natura actus Confeſſionis Sacramentalis ſequatur.

a Explicatur clauſula, & alijs iniunctis quæ de iure fuerint iniungenda.

Notandum tertio circa ea, (*b*) quæ ſpecialitèr iubetur in litteris iniungere pœnitenti ob aliquod delictum, pro quo, vel eius annexis delegatur Confeſſarijs, quod ſi pœnitens iam per ſe ea, aut alia æquiualentia, aut maiora præſtitit, aut idem delictum antea ritè confeſſus condignam pœnitentiam accepit, poterit executor ea, aut moderari, aut ſufficientèr pręſtita, vt vſque reſtitutiones, ſatisfactiones non vlteriùs pœnitentem adſtringere, & hoc per ſe patet, nec indiget maiori diſcuſſione.

b Iniungenda ſpecialitèr ob delictum, vel ob caſum pro quo delegatur

Notandum quarto circa ea, quæ debet (*c*) Confeſſarius iniungere etiam ex pręſcripto litterarum Sac. Pœnitentiariæ, quod propterea non impeditur quin diſcretioni ſit locus. Vndè quamuis S. Pęnitentiaria, attendens naturam delicti v.g. adulterij, homicidij, Presbytericidij

c Iniungenda ex præſcripto litterarum.

dij (*a*) graues, & diuturnas pœnitentias ieiuniorum, & aliorum operum iubeat imponere; Confeſſarius tamen debet reflectere ad ſubiecta, quibus huiuſmodi pœnitentiæ ſint imponendæ. Nam omne receptum ad modum, & capacitatem recipientis recipitur (*b*) quapropter conſideret Confeſſarius ætatem, ſtatum, complexionem, & ſexum Pœnitentis; attendat alias eiuſdem obligationes; & his benè penſatis, fiet, vt pœnitentia, quæ ex ſe videretur leuis, & improportionata delicto, erit verè grauis, & delicto proportionata, prout à tali, vel tali perſona patrato.

a Grauis, & diuturna Pœnitentia, quæ, & quomodò attendenda.

b Subſtantia iniungendorū ſeruanda, quātitas autem, & modus pēdet à prudentia Confeſſarij, & petenda eſt ex qualitate, ſexu, & conditione Pœnitentium.

V.g. (*c*) Mulieri debilis, & delicatæ complexionis, vel etiam Marito ſubiectæ, & prolem lactanti non poteſt imponi pœnitentia, quæ ex ſe abſolutè ſit grauis, erit tamen talis per reſpectum ad ipſam ſi v. g. imponatur ei abſtinentia à carnibus feria quarta, vel ab ouis, & lacticinijs feria ſexta, & Sabbato cum recitatione quotidiana flexis genibus coronæ, aut parui officij Beatæ Mariæ Virginis, vel adhuc etiam cum obligatione viſitandi ſemel in hebdomada aliquod xenodochium infirmorum, aut aliquam Eccleſiam parùm remotam, ibique per aliquod ſpatium genuflexè orandi. Vbi (*d*) aduertendum, quod cum talibus perſonis ob debilitatem, vel complexionem, vel aliam rationabilem cauſam non poteſt imponi vnum genus pœnitentiæ, quæ grauis, aut grauiſſima reputetur, poſſunt duo, aut tria genera prædictam grauitatem reſpectu eius conſtantia imponi.

c Inſinuatur diſcretus modus in iniungendis pœnitentijs per exempla.

d Inſinuatur paritèr modus diſcretus, & commēdatur diſcretio, & prudentia Cōfeſſario.

Digitized by Google

Notandum inſuper quod,quando eſt iniungenda (*a*) pœnitentia grauis,& diuturna prædicta grauitas non ſumitur ex diuturnitate, ſed reuera pœnitentia debet eſſe grauis, modo iam explicato,& etiam prętereà debet eſſe diuturna. Hæc autem diuturnitas debet prudentèr iuxtà naturam delicti, ſtatum,& neceſſitatem animæ pœnitentis determinari, vel ad annum,vel ad biennium,aut triennium,vel etiam aliquando ad ſeptennium. Debent etiam ad prædictam pœnitentiæ grauitatem penſari obligationes aliæ pœnitentiales ſtatus pœnitentis. Sic v.g. Religioſo (*b*) ordinis, in quo obſeruantia viget, & qui habet multas auſteritates annexas, debet ex ijſdem alias debitis maior pars huius grauis pœnitentiæ iniungi: Sic & cum Clerico, aut Sacerdote, qui in Cura animarum,aut Eccleſiæ Officijs multum laborare, & fatigari ſolet,aut alias iam auſteritates voluntariè ſibi aſſumpſerat eſt eadem proportione agendum.

a Explicatur pœnitẽtia grauis,& diuturna.

b Poſſunt etiam iniungi pœnitentiæ opera conſueta, & alia debita.

Inſuper aliquando (*c*) iniungi debere pœnitenti Confeſſionem Sacramentalem ſingulis menſibus agendam, vbi in litteris Sacræ Pœnitentiariæ præſcribitur, vbi notandum, quod ſi non apparet dictam obligationem debere eſſe perpetuam ex terminis ipſius Breuis, relinquitur iudicio Confeſſarij, vt eam iuxta exigentiam animæ pœnitentis ad tempus tale, vel tale v.g. ad ſex menſes, annum, vel biennium, vel etiam ampliùs extendat. Item dum exprimitur in litteris Sacræ Pœnitentiariæ, vt Confeſ-

c Explicatur clauſula iniũcta etiàm Sacramentali Confeſſione quoad tẽpus, & modus diſcretus imponendi eleemoſynas.

Digitized by Google

feſſarius pœnitenti aliquam eleemoſynam erogandam iniungat; attendenda eſt cum grauitate delicti poſſibilitas pœnitentis, qui ſi valdè pauper ſit, aut alio impedimento prohibeatur, nunquam eum omninò eximat ab hoc onere Confeſſarius. Cum enim in parua, vel minima quantitate ſaluetur ſubſtantia eleemoſynæ, ad hanc eo modo, quo poterit præſtandam obligabit.

Notandum quintò (*a*) circa reſtitutiones, ſatisfactiones, ablationes occaſionum peccandi cum aliquo, vel aliqua, & alia huiuſmodi, quæ nonnunquam in iſtis litteris præcipiuntur iniungi, quod Confeſſarius non tenetur propterea exigere à Pęnitente vltra poſſibilitatem ipſius. Debet (*b*) ergo ita ſe gerere Confeſſarius, ſicut ſe gereret in caſibus ſimilibus, quæ occurrerent in aliorum Pœnitentium confeſſionibus, conſiderando videlicet ſtatum, & poſſibilitatem ipſorum, & ſi inueniat eos non poſſe vnquam reſtituere, non propterea dimittat abſque abſolutionis, aut diſpenſationis gratia, ſed loco reſtitutionis imponat eis aliqua vel temporalia auxilia, aut ſeruitia ei, cui debetur reſtitutio præſtanda. Si inueniat non poſſe quidem pro tunc reſtituere, futurum tamen, vt aliquando poſſint, exigat ab eis promiſſionem, vel iuramentum, vt quamprimùm poterunt, reſtituant, & ſatisfaciant. (*c*) Eodem quoque modo ſe debet gerere circa ablationem, ſeù remotionem occaſionum proximarum, non quidem indulgendo nimium Pœniten-

a Satisfactiones iniungendæ.

b Reſtitutiones &c. diſcretè, & diligentèr iniungendæ.

c Occaſiones peccandi remouendi modus inſinuatur.

ten-

tentibus, quibus in hiſce materijs oportet eſſe rigidum, & ſeuerum, ſed conſiderando impoſſibilitatem tollendi abſque ſcandalo huiuſmodi occaſiones. Tunc enim vel debet dilationem aliquam concedere Pœnitenti, vel alia remedia præſeruatiua remanenti in dicta occaſione ſubminiſtrare, quæ Doctores ſubminiſtrant.

a Monitiones faciendæ per Confeſſarium executorem.

Notandum ſextò (*a*) circa ea, de quibus Confeſſarius debet Pœnitentem monere, quod obſeruanda eſt clauſula quædam in nonnullis Sacræ Pœnitentiariæ litteris apponi ſolita, nempè -- *& ita illum moneas, & tunc videndum benè*, (*b*) & conſiderandum, ad quæ ſe extendat illud monendi Pœnitentis præceptum, & non obliuiſcatur facere dictam monitionem, quia ideò iniungitur fieri debere, quod ſit valde neceſſarium; ſemper autem recordetur Confeſſarius, ſiue dicta clauſula adſit, (*c*) ſiue non, monere Pœnitentem (quem ſæpè contingit eſſe rudem, illiteratum, & ſimplicem) de effectu ſiue abſolutionis, ſiue diſpenſationis, ſiue cuiuſcumque alteriùs gratiæ, quam ei in vim dictarum litterarum impertietur.

b Siuè præſcribantur in litteris, ſiuè non, ſemper faciendæ.

c Pœnitens eſt præſertim monendus de effectu conceſſionis, ſeù gratiæ ipſi factæ.

d Ordinationi Epiſcopi qualiter parendū à Reo latore.

Notandum ſeptimò, & vltimò, (*d*) quod in litteris, quæ diriguntur Ordinarijs, vel etiam Confeſſarijs pro iniectione manuum violenta in Clericum, aut fortè pro alia materia, ſolet apponi clauſula -- *quod ſi dictus lator ordinationi, ſeù ſententiæ dicti Ordinarij latæ, vel ferendæ parere contempſerit in eamdem excommunicationem relabatur*. Sciendum, inquam, quod prædicta

Digitized by Google

dicta clauſula ſic intelligenda eſt, vt Epiſcopus non iubeat, aut præcipiat impoſſibile, aut valdè difficilia; Verus itaque huius clauſulæ ſenſus intelligendus eſt iuxtà dicenda infrà 3. parte cap. 2. lit. 9. & ſeq. quæ conſulenda ſunt, & ſufficiant pro Introductione.

CAPVT IV.

Modus exequendi Litteras Sacræ Pœnitentiariæ.

QVia Litteræ (*a*) Sacræ Pœnitentiariæ variæ ſunt pro diuerſitate materiarum, circa quas verſantur; ideò ſciendum, quod Liber Praxis ad Litteras Pœnitentiariæ diuiditur à Marco Paulo Leone in quatuor partes iuxtà quadruplicem materiam, quam prædictæ Litteræ concernunt.

a Litteræ Sac. Pœnitētiariæ circà quadruplicem materiam conceduntur.

In prima agit de formulis dilationum, commutationum, & diſpenſationum votorum.

In ſecunda explicat formulas diſpenſationum matrimonialium.

In tertia diſcutit formulas abſolutionum, & diſpenſationum variarum, quæ conceduntur in foro conſcientiæ, & etiam extra forum conſcientiæ in materijs abſolutionum pro delictis publicis quando fit commiſſio Ordinarijs.

In quarta denique tractat de formalis abſolutionum, diſpenſationum, & gratiarum, quæ conceduntur pro Regularibus, & Religionem ingredi volentibus, in vtroque foro.

Iuxtà

a Diuiſio huius manuductionis in quatuor partes.

Iuxtà quam diuiſionem (*a*) hæc breuis Manuductio ad Litteras Sacræ Pœnitentiariæ executa demandandas procedet; Vbi, non quidem omnes, ſed aliquæ, & principaliores quamcumque materiam concernentes Litteræ explicabuntur. Datis quidem aliquarum per extenſum formulis; Aliarum autem clauſulis ſpecialibus indicatis, & pro Praxi explicatis;

PARS

Digitized by Google

PARS PRIMA.

De Formulis Votorum.

SVPPOSITA communi, & notiſſima diuiſione voti in ſolemne, & ſimplex, & prænotato etiam ordinariam Sacræ Pœnitentiariæ facultatem ad ſolemne non extendi, reſtat vt hic tantùm de Formulis, ſimplicia vota reſpicientibus, circà dilationem, abſolutionem à tranſgreſſione, & diſpenſationem, aut commutationem agatur.

CAP. I.

Modus exequendi litteras dilationis Voti Religionis.

DIlatio Voti (*a*) ſimplicis Religionis datur ijs, qui ſimplicitèr vouerunt Religionem ingredi; ſed Votum huiuſmodi ob aliquod impedimentum temporaneum tùnc adimplere nequeunt, vtpotè quia Parentes, ſeù Conſanguinei indigent eorum opera, & auxilio, vel quia ære alieno ſunt grauati ad effectum ſatisfaciendi Creditoribus, vel ad reddendam rationem aliquam ſunt ſubiecti, vel aliqua infirmitate temporanea ſunt detenti, quæ quidem dilatio quamuis (*b*) poſſet dari à quo-

a Dilatio voti ſimplicis Religionis ob quas cauſas detur.

b Non eſt ex reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

Digitized by Google

à quolibet diſcrrto Confeſſario abſque recurſu ad Sacram Pœnitentiariam, cum non ſit ex reſeruatis Sedi Apoſtolicæ. Si tamen pro maiori perſonæ, quæ vouit, conſolatione, & quiete ſpirituali ad Sacram Pœnitentiariam recurratur, litteræ ſic extenduntur.

Formula dilationis ſimplicis voti Religionis.

Fabritius Miſeratione Diuina Tituli SS. Ioannis, & Pauli Presbyter S.R.E. Cardinalis.

*Diſcreto Viro Confeſſori * Magiſtro in Theologia, * vel decretorum Doctori * ex approbatis ab Ordinario per latorem præſentium, Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs ſimplex Religionis Votum emiſit. Cum autem ſicuti eadem petitio ſubiungebat dictus lator habeat Parentes ſua opera, & auxilio indigentes. Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit ſibi dilationem ad implendum Votum præfatum per Sedem Apoſtolicam concedi. Quarè ſupplicauit humilitèr, vt ſibi ſuper his de opportuno remedio prouidere dignaremur. Nos igitur, qui Pœnitentiariæ D. Papæ curam gerimus authoritate Apoſtolica ſpecialitèr nobis conceſſa diſcretioni tuæ committimus, quatenùs * ſi eſt ità dicto latori, audita priùs eius Sacramentali Confeſſione, conſideratis, † quæ erunt conſideranda circà ſtatum, & continentiam latoris, nè ſub prætextu alterius tem-*

pora-

*poralis neceſſitatis maneat in periculo propriæ æternæ ſalutis, dilationem ad implendum votum prædictum, durantibus neceſſitatibus Parentum, concedas, dummodò * illis cum effectu proſit, & interim vitam cælibem ducat, & aliqua Religionis, quam vouit quotidiè ☙ faciat ad eum finem, vt, ea adimplens, meminiſſe ſemper poſſit obligationis, qua huiuſmodi voto adſtringitur, proùt ſecundum Deum ipſius animæ ſaluti expedire iudicaueris, in foro conſcientiæ, & in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantùm, & non aliter, neque vllo alio modo, ita, quod ceſſantibus * neceſſitatibus Parentum præfatum votum adimplere teneatur. Et ita illum moneas. Datum &c.*

In harum (*a*) gratiæ litterarum exequutione debet Confeſſarius aduertere ſequentes clauſulas.

a Explicantur clauſulæ formulæ.

Prima in his verbis — (*b*) *Conſideratis, quæ erunt conſideranda* -- † per quæ verba indicatur Confeſſario, vt examinet veritatem cauſæ, & neceſſitatem poſtulatæ dilationis; & deindè ponderet periculum ſpirituale Pœnitentis, ſi remaneat in ſæculo, nè ſub prætextu alienæ neceſſitatis ponat ſe in periculo æternæ ſuæ ſalutis, & nè ob bonum temporale alienum amittat propriæ animæ ſalutem, quæ omnibus eſt præferenda ordine charitatis. Hæc igitur benè diſcutiet, conſiderando ex vna parte cauſam remanendi in ſæculo, & ex alia ſtatum, conditionem occaſiones damni ſpiritualis, in quibus verſatur, & mores, ac bonos, vel

b Quæ ſint examinanda, & attendenda à Confeſſario in danda dilatione voti.

vel malos habitus Pœnitentis, de quibus proindè eum exactè interrogabit.

a Quæ monenda.

Secunda clauſula (a) eſt in his verbis -- *Dummodò illis * cum effectu proſit, & interim vitam * cælibem ducat* -- per quæ verba Confeſſarius debet requirere à Pœnitente, quomodò proſit Parentibus, & illum monere de obligatione, quæ ei interim reſtat, durante impedimento, vitam (b) cælibem ducendi, ſeù matrimonium non contrahendi, vt ſcilicèt, finito tempore impedimenti, pro quo conceditur dilatio, poſſit votum ſuum implere.

b Vitam cælibem tenetur interim ducere petens dilationem.

c Quæ iniungenda.

Tertia clauſula (c) eſt in his verbis -- *Et aliqua Religionis, † quam ☙ ingreſſurus eſt, quotidiè faciat* -- Per quæ verba innuitur Confeſſarium debere imponere (d) Pœnitenti aliqua exercitia pietatis ex ijs, quæ fieri ſolent in Religione, quam vouit, vt videlicèt memoriam ſui voti viuam retineat, & affectum ad Religionem, durante tempore dilationis, non perdat. Si ergo v. g. quis vouiſſet Religionem Franciſcanam poſſet ei imponi geſtatio interioris Cordulæ, & recitatio quotidiana quinquies Pater noſter, & totidem Aue Maria, cum aliqua frequentia Sacramentalis Confeſſionis, & examine Conſcientiæ quotidiano, vel etiam ingreſſus in tertium Ordinem Sæcularium, vel aliqua huiuſmodi iuxtà qualitatem, ſexum, ſtatum, ac complexionem Pœnitentis, quam debet prudens Confeſſarius aduertere; quod autem dictum eſt de Religione S. Franciſci, idem proportionabilitèr de alijs eſt obſeruandum.

d Durante dilatione debet facere quotidiè aliqua Religionis, quam vouit.

Quar-

Digitized by Google

Quarta clauſula eſt (*a*) in his verbis -- *Ita, quod ceſſantibus * neceſſitatibus Parentum, præfatum votum adimplere teneatur* -- Per quæ verba (*b*) Executori imponitur, vt moneat Pœnitentem non ſibi diſpenſatum in voto, ſed conceſſam dilationem; ac propterea teneri ceſſante neceſſitate, vel cauſa, ob quam eſt conceſſa dilatio, ſuum votum implere.

a De quibus adhùc monẽdus ſit Pœnitens.

b Vt ceſſante cauſa dilationis votũ impleat.

His peractis, & præmiſſis in Sacramentali Confeſſione, quæ eſt neceſſaria vt præmittatur circà peccata, quæ Pœnitenti occurrunt, poſt ſolitam, & conſuetam abſolutionem Sacramentalem à Cenſuris, & peccatis ſubiungat Confeſſarius.

Inſuper (*c*) *Authoritate Apoſtolica ſpecialitèr mihi delegata; tibi dilationem ad implendum votum Religionis, quod emiſiſti, concedo in nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti. Amen.*

Paſſio &c.

c Formula ſpecialis gratiæ dilationis concedendæ.

CAP. II.

De tranſgreſſione voti Religionis.

SAcra Pœnitentiaria (*d*) ſolet expedire litteras abſolutionis à tranſgreſſione cum declaratione pro his, qui, emiſſo voto ſimplici ingrediendi Religionem; deindè matrimonium in facie Eccleſiæ contraxerunt, & ſucceſſiuè conſummarunt, quamuis huiuſmodi abſolutio, & declaratio à quocumque Confeſſario dari poſſint, cum non ſint ex reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

d Abſolutio à tranſgreſſione voti Religionis non eſt reſeruata Sedi Apoſtolicæ, ſi tamen ad eam recurratur, litteræ cõceduntur.

Digitized by Google

a Tranſgreſſor huiuſmodi peccat tenetur tamen in matrimonio remanere.

Cum itaque (a) huiuſmodi Pœnitentes peccent mortalitèr amplectendo ſtatum, in quo nequeunt ſatisfacere obligationi voti, tenentur tamen remanere in matrimonio, & vt poſſint debitum Coniugale reddere, & exigere, ſi ad Sacram Pœnitentiariam recurrant, litteræ ſic expediuntur.

Formula transgreſſionis voti ſimplicis Religionis.

Fabritius &c.

*DIſcreto Viro Confeſſori &c. ſalutem in Domino. Ex parte Latoris præſentium nobis &c. continebat quod ipſe alias ſimplicitèr vouit Religionem ingredi, deindè matrimonium cum Muliere eius ad præſens Vxore publicè in facie Eccleſiæ contraxit, & conſumauit. Cum autem &c. dictus Lator in dicto matrimonio remanere, debitumque Coniugale exigere, & reddere poſſe deſideret; Ideoque pro ſua conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè ſupplicauit &c. Nos diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi * eſt ità dictum Latorem, audita * priùs eius Sacramentali Confeſſione à tranſgreſſione huiuſmodi abſoluas, hac vice &c. Iniuncta † ei pro modo culpæ pœnitentia ſalutari; Ipſumque in dicto matrimonio remanere, debitumque Coniugale exigere, & reddere poſſe declares. In foro * conſcientiæ &c. Ità quod &c. ſi Vxori ſuperuixerit, eodem voto te-*

teneatur, vt priùs, & itá illum † moneas. Datum.

Prima clauſula eſt (*a*) in his verbis -- *Iniuncta ei pœnitentia † ſalutari*, per quæ verba indicatur debere Confeſſarium imponere pœnitentiam (*b*) particularem Reo ob talem transgreſſionem voti, quæ quidem pœnitentia licet relinquatur arbitrio Confeſſarij, bonum tamen eſſet, ſi imponeret aliquam breuem quidem, ſed quotidianam, aut aliquam aliam, per quam in ipſo memoria voti viua remaneret, vt v. g. frequentationem Eccleſiæ Ordinis, quem vouit, vel Confeſſionem, & Communionem in feſtis principalioribus eiuſdem Ordinis Sancti Inſtitutoris, ſeù Fundatoris Ordinis.

a Explicantur clauſulæ ſpeciales litterarum.

b Pœnitentia pro tranſgreſſione iniungenda eſt.

Secunda clauſula (*c*) eſt in his verbis -- *Ipſumque in dicto matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere, & exigere poſſe declares*, per quæ verba ſatis clarè indicatur eſſe ad tollendum omnem ſcrupulum ab animo Pœnitentis, nè per conſcientiam erroneam peccet, & ſic debet Confeſſarius, antequam eum dimittat hoc ei ſignificare, quod videlicèt poſſit in dicto matrimonio remanere, & debitum reddere, & petere.

c Declarandum poſſe in matrimonio remanere, & debitum Coniugale redere, & petere.

Tertia clauſula (*d*) eſt in his verbis -- *Itá quod ſi* (*e*) *Vxori ſuperuixerit, eodem voto teneatur, vt priùs, & itá † illum moneas*. Per cuius clauſulæ vltima verba iubet Maior Pœnitentiarius Confeſſario, vt moneat Pœnitentem de obligatione, quæ ei reſtat adimplendi ſui voti, ſi alteri comparti ſuperuixerit.

d De quibus monẽdus Pœnitens.

e Si Vxori ſuperuiuat obligatur ad votum, vt antea.

Digitized by Google

a Quod, ſi illud ſeruare nõ poſſet recurrere debeat ad Sacram Pœnitentiariam pro commutatione.

Attamen Confeſſarius (a) poterit admonere Pœnitentem, quod ſi ſuperuiuendo Coniugi, tùnc continentèr viuere non poſſit, vel educatio filiorum, aut alia grauis cauſa exigat, vt votum præfatum adimplere nequeat, iterùm recurrat ad Sacram Pœnitentiariam, vt obligatio huiuſmodi voti in alia pœnitentiæ opera ei commutetur.

b Quæ commutatio poſſet etiam peti ob iuſtam cauſam cum abſolutione à tranſgreſſione.

Aduertendum (b) tamen pro maiori ſpirituali conſolatione Pœnitentis, quod quando probabilitèr crederet, ſeù præuideret ſe non poſſe, etiamſi Coniugi ſuperuixiſſet votum adimplere, poſſet cum abſolutione à tranſgreſſione etiam commutationem præfati voti petere, vt ſe eximat tùnc ab obligatione recurrendi iterùm ad Sacram Pœnitentiariam.

His præmiſſis, & peractis poſt abſolutionem ſolitam à cenſuris, & peccatis dicat.

c Formulà declarationis ſupradictæ.

Deindè (c) authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialitèr delegata te, non obſtante voto Religionis, quod aliàs emiſiſti in matrimonio remanere, & debitum Coniugale exigere, & reddere poſſe declaro. In nomine Patris, Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Paſſio Domini &c.

CAP. III.

De tranſgreſſione voti caſtitatis.

d Tranſgreſſio voti caſtitatis non eſt reſeruata Sedi Apoſtolicæ.

QVando (d) quis, emiſſo voto caſtitatis, nihilominùs, illud traſgrediendo, matrimo-

trimonium contraxit, & conſumauit, is indiget abſolutione à tranſgreſſione huiuſmodi, cum declaratione poſſe remanere in dicto matrimonio, & (a) inſuper cum diſpenſatione ad petendum debitum Coniugale, & quamuis Pœnitens abſolutionem, & declarationem à quolibet ſimplici Confeſſario, diſpenſationem verò ab ordinario loci obtinere poſſet, ſi nihilominùs ad Sacram Pœnitentiariam recurrat, ſequenti formula expediri ſolet &c.

a Nec etiam diſpenſatio ad petendum debitum; quæ poteſt dari ab Epiſcopo.

Fabritius (b) &c.

b Formula tranſgreſſionis voti caſtitatis.

*Diſcreto Viro Confeſſori &c. ſalutem in Domino. Ex parte Latoris præſentium nobis &c. continebat quod ipſe aliàs ſimpliciter vouit caſtitatem ſeruare, deindè Vxorem ad præſens viuentem duxit. Cum autem dictus Lator de huiuſmodi tranſgreſſione doleat, debitumque Coniugale exigere licitè poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè ſupplicauit. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ità, dictum Latorem, audita * priùs eius Sacramentali Confeſſione à tranſgreſſione huiuſmodi abſoluas &c. Iniuncta ei ✠ pro modo culpæ pœnitentia ſalutari; Ipſumque in dicto matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere poſſe, & debere declares. Et cum eodem, quatenùs de illius incontinentia timendum ſit, vt idem debitum Coniugale etiam exigere licitè valeat, etiam miſericorditèr diſpenſes, in foro conſcientiæ &c. * alio modo &c. Ità quod ſi Vxori ſuperuixerit eodem voto teneatur, vt ✠ priùs obligatus, & ſi*

extrà matrimonium interìm fornicatus fuerit, ſciat ſe contrà votum huiuſmodi facturum, & ità illum moneas. Datum &c.

In harum gratiæ litterarum exequutione Confeſſarius debet aduertere ſequentes clauſulas.

a Clauſularũ ſpecialium explicatio.

b Pœnitentia pro tranſgreſſione imponenda.

Prima eſt (*a*) in his verbis -- *Iniuncta ✝ pœnitentia ſalutari* -- per quæ verba datur intelligi debere Confeſſarium imponere (*b*) pœnitentiam iuxtà modum culpæ tranſgreſſionis huiuſmodi, quæ quamuis eius arbitrio relinquatur, bonum tamen erit, ſi talem imponat, per quam in ipſa voti memoria foueatur, vt v. g. preces quotidianas, frequentiam Confeſſionis Sacramentalis, vel aliqua huiuſmodi pietatis opera Pœnitenti congrua, & adimplendum facilia.

c Declaratio ad remanendum in matrimonio, & ad debitum reddendum.

Secunda (*c*) clauſula eſt in his verbis -- *In dicto matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere poſſe, & debere declares*; Quapropter Confeſſarius de hoc moneat Pœnitentem, & declaret ſe in dicto matrimonio remanere, & Coniugi petenti debitum reddere teneri.

d Diſpenſatio ad debitum petendum.

Tertia clauſula (*d*) eſt -- *Quatenùs de illius incontinentia timendum ſit cum eodem, vt debitum Coniugale etiam exigere licitè valeat miſericorditer diſpenſes* -- per quæ verba imponitur Confeſſario, vt perquirat, an eſſet periculum incontinentiæ, ſi ipſe remaneret priuatus facultate petendi debitum, quod quidem facilè præſumitur, nec eſt in eo valde laborandum (*e*) Moneat autem ipſum, quod etſi vſum matri-

e De quibus monẽdus Pœnitens.

monij liberum habeat (*a*) quid quid tamen extrà præfatum vſum delinquet ſe contrà votum caſtitatis facturum, proùt inſinuatur per aliam clauſulam -- *Et ſi extrà matrimonium interìm fornicatus fuerit ſciat ſe contrà votum huiuſmodi facturum.*

a Voti obligatio remanet præterquam ad licitũ vſum matrimonij.

Quarta clauſula (*b*) eſt in his verbis -- *Quod, ſi Vxori ſuperuixerit eodem voto teneatur, vt priùs* -- Idcircò Confeſſarius debet admonere Pœnitentem, quod ſi contingat Coniugem ipſius mori, & ipſe ſuperuiuat, eodem voto erit adſtrictus, itaùt aliud matrimonium contrahere non poſſit abſque diſpenſatione.

b Voti obligatio reſurgit tota, vt priùs defuncta altera comparte.

His præmiſſis, & peractis poſt abſolutionem ſolitam, dicat.

Item (*c*) *authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata te, non obſtante voto caſtitatis, quod emiſiſti, & tranſgreſſus fuiſti in dicto matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere poſſe, & debere declaro, & vt idem debitum etiam exigere licitè poſſis, & valeas tecum eadem authoritate Apoſtolica diſpenſo. In nomine Patris, Filij &c.*

c Formula declarationis, & diſpenſationis prædictarum.

APPENDIX

Ad tria ſuperiora Capitula.

a Praxis executionis litterarum trium præcedentium capitũ eſt bona, & tenenda etiamſi abſque litteris Sacræ Pœnitentiariæ in dictis caſibus procedatur à Confeſſario.

QVandoquidem (*a*) in his tribus Capitulis notatum eſt, non eſſe in dictis caſibus neceſſarium recurſum ad Sedem Apoſtolicam cum non ſint ex reſeruatis; Admonendi ſunt tamen Confeſſarij, quod, ſi quandoque abſque litteris Sacræ Pœnitentiariæ eos contingat in præmiſſis abſoluere, declarare, & diſpenſare obſeruent ea, quæ in explicatis clauſulis adnotata ſunt, non quidem, vt à Sacra Pœnitentiaria ſibi præfixa, ſed vt æquitati conſona.

CAP. VI.

De commutatione voti Religionis.

b Commutatio voti Religionis à Sacra Pœnitentiaria

c Vel ad contrahendũ matrimonium.

SOlet Sacra Pœnitentiaria (*b*) commutare votum ſimplex Religionis ex multiplici cauſa; Primò ex cauſa incontinentiæ, ſeù ob ſtimulos carnis, propter quos vouens diffidit, ſi Religionem ingrediatur, viuere poſſe continentèr. Et tùnc à Sacra Pœnitentiaria datur commutatio ad effectum, vt poſſit (*c*) matrimonium licitè contrahere, & ad eumdem effectum contrahendi matrimonij datur etiam Mulieri vouenti, quæ non habet dotem ſufficientem pro ingrediendo Monaſterio, ſi remanendo in ſæculo eſt, in periculo incontinentiæ.

Item

Digitized by Google

Item datur (*a*) huiuſmodi commutatio ex cauſa debilis complexionis habitualis infirmitatis, ætatis grauis, vel ex quacumque alia cauſa, per quem vouens reddatur inhabilis ad ſubeunda Religionis onera, vel prudentis viri iudicio (*b*) diffidit ſe ad illa ſufferenda imparem futurum, & in iſtis caſibus conceditur cum conditione dummodò vitam cælibem ducat, quando non ſit periculum incontinentiæ; nàm tùnc conceditur ad effectum, vt matrimonium legitimè contrahere poſſit; Ità tamen, vt formula ſemper ſit eadem, exceptis præfatis duabus clauſulis.

a Vel ad vitam cælibem ducendam in ſæculo.

b Datur etiam ad contrahendum, ſi continentèr viuere diffidat.

Formula commutationis voti ſimplicis Religionis.

Fabritius (*c*) *&c.*

c Extenditur formula commutationis voti Religionis.

*DIſcreto Viro Confeſſori ſalutem in Domino. Ex parte Viri Latoris pręſentium nobis &c. continebat quod ipſe alias ſimpliciter vouit Religionem ingredi, cum autem dictus Lator continentèr viuere poſſe diffidat. Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit ſibi præfatum votum ad effectum contrahendi matrimonium in alia pænitentiæ opera per Sedem Apoſtolicam commutari. Quarè ſupplicauit &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs ſi * eſt ità, dictum Latorem audita * priùs eius Sacramentali Confeſſione à mutatione propoſiti abſoluas &c. Iniuncta † ei pænitentia ſalutari, ſibique votum præfatum ad*

hoc,

hoc, vt matrimonium legitimè contrahere, & in eo debitum Coniugale exigere, & reddere licitè valeat † in Sacramentalem Confeſſionem ſemel quolibet menſe, & in alia pœnitentiæ opera perpetua per te iniungenda ✠ inter quæ ſint etiam aliqua Religionis, quam ingreſſurus fuiſſet, quæ quotidiè facere teneatur ad eum finem, vt ea adimplens meminiſſe ſemper poſſit obligationis, quâ huiuſmodi voto adſtringabatur, prout ſecundum Deum ipſius animæ ſaluti expedire iudicaueris, diſpenſando commutes in foro conſcientiæ, alio modo &c. Datum &c.

a Quid imponendũ Pœnitenti.

Prima clauſula (*a*) eſt in his verbis -- *Sibique præfatum votum in Sacramentalem Confeſſionem quolibet menſe* -- Cum itaque Confeſſarius recognouit veritatem cauſæ ad prædictam commutationem adductæ, debet primo (*b*) in locum obligationis voti commutandi imponere Pœnitenti onus Sacramentalis Confeſſionis quolibet menſe faciendæ.

b Confeſſio Sacramentalis menſtrua.

c Opera Pœnitentiæ perpetua, & quæ.

Secunda clauſula (*c*) eſt in his verbis -- *Et in alia pœnitentiæ opera perpetua* -- ideſt præterea debet ei imponere aliqua pœnitentiæ opera, quæ perpetuò durent, quamuis neceſsè non ſit, vt ſint continua, ſeù quotidiana, ſicut debent eſſe illa, de quibus in ſequenti clauſula. Poterit itaque Confeſſarius attenta conditione, & compleſſione Pœnitentis, attenta etiam cauſa commutationis iniungere Pœnitenti ieiunium feriæ ſextæ, aut abſtinentiam à carnibus aliqua die per hebdomadam, ſiuè abſtinentiam à lacticinijs Feria ſexta, & Sabbato.

Item

Item viſitationem Eccleſiæ ordinis, quem vouerat, ſemel in hebdomada, aut in menſe, ſumptionem Euchariſtiæ in feſtis præcipuis ordinis, aut toties, quoties iniunctæ ſibi Confeſſionis menſtruæ obligationem exequetur.

Tertia clauſula eſt (*a*) in his verbis -- *Inter quæ opera ſint aliqua Religionis, quam vouit, ſeu ingreſſurus fuiſſet, quæ quotidiè facere teneatur, vt ea adimplens memor ſit obligationis, qua huiuſmodi voto adſtringebatur* -- Finis ob quem poſita eſt hæc clauſula, notus eſt, itaque ad eius adimpletionem oportet, vt Confeſſarius iniungat aliqua in plurali, ideſt ad minùs duo eorum, quæ in Religione, quam vouit, fieri ſolent, verbi gratia imponere geſtationem cordulæ, & recitationem quotidianam quinque Pater noſter, & Aue Maria ei, qui vouit Ordinem S. Franciſci, vel etiam examen conſcientiæ quotidianum, & recitationem precum dictarum, & ſic proportionabiliter de alijs Religionibus, nec nimis, ſed diſcretè Confeſſarius grauet Pœnitentem.

a Quædam quotidiana ex iis, quæ fiunt in Religione, quam vouerat.

Aduertat (*b*) autem Confeſſarius, quòd ideò hæc opera, his tribus clauſulis expreſſa, debent eſſe perpetua, quia relaxatio voti facta per commutationem eſt perpetua. Ideòque (*c*) monendus eſt Pœnitens, quod ad hoc votum nunquam ampliùs tenebitur, & ideò ſi ſuperuiuat Vxori poterit aliud matrimonium contrahere, poſito quod ad effectum contrahendi matrimonij ſit ei votum commutatum firmis ſemper remanentibus operibus ſibi in commutatione iniunctis.

b Hæc omnia ſupradicta debent eſſe perpetua, & quarè.

c Commutatio eſt perpetua.

Quar-

a Datur quibuſdam ad effectum contrahendi matrimonium.

Quarta clauſula (*a*) in his verbis -- *Ad effectum, vt matrimonium legitimè contrahere poſſit* -- Hæc vt ſupradicta clauſula non ponitur in omnibus litteris commutationis. In ijs in quibus ponitur, debet Confeſſarius monere Pœnitentem de facultate contrahendi matrimonij ei conceſſa, & ſublatione impedimenti orti ex voto.

b Alijs ad vitam cælibem ducturam in ſæculo.

Quinta hæc clauſula eſt (*b*) in his verbis -- *Dummodò vitam * cælibem ducat* -- quoque clauſula, vbi apponitur eſt obſeruanda, & monendus Pœnitens, quod poteſt quidem remanere in ſæculo, ſed non poteſt ad ſtatum matrimonij tranſire.

His præmiſſis, & peractis poſt abſolutionem ordinariam à Cenſuris, & peccatis ſubiunget Confeſſarius.

c Formula commutationis.

Et authoritate (c) Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata, Ego tibi votum Religionis, quod emiſiſti, in opera pietatis, quæ tibi præſcripſi, diſpenſando, ad effectum licitè contrahendi matrimonium, ſiuè ad effectum remanendi in ſæculo in vita cælibe, commuto. In nomine Patris, Filij &c.

Formula commutationis voti Religionis pro Clericis Ordine Sacro inſignitis.

d Commutatio voti Religionis pro Clericis in Sacris Conſtitutis.

SI Sacerdos (*d*) aliquis, aut Diaconus, vel Subdiaconus petant ſibi commutari votum

tum Religionis ab eis emiſſum, litteræ expediuntur abſque mentione matrimonij, & cælibatus, vt ſuprà, exceptis duabus clauſulis hic adnotandis.

Prima clauſula eſt (*a*) in his verbis -- *In frequentiam Sacramentalis (b) Confeſſionis ſingulis ſcilicèt hebdomadis, ſemel, vel quoties tibi videbitur* -- Debet itaque huiuſmodi Clerico in Sacris imponere Confeſſarius, vt ſingulis hebdomadis ſua peccata confiteatur, vel etiam frequentiùs, ſi ei expedire videatur.

a Clauſularũ ſpecialium explicatio.

b Sacramentalis Confeſſio eis eſt iniungenda pro ſingulis hebdomadis.

Secunda clauſula (*c*) in his verbis -- *Partem videlicèt earum pœnitentiarum quas Regulares Ordinis, quem vouit, ex præſcripto ipſius Ordinis in abſtinentijs, vel ieiunijs, aut interioribus indumentis ſubire ſolent* -- Debet itaque Confeſſarius imponere huiuſmodi Clerico in Sacris perpetua opera, quæ ſint pars earum pœnitentiarum, quæ in ordine, quem vouerat exercentur (*d*) v. g. ſi vouiſſet Carmelitarum Ordinem, poſſet imponere abſtinentiam à carnibus Feria quarta, & geſtationem ſcapularij, vel ſi aliam Religionem vouiſſet, iniungere poſſet geſtationem alicuius catenulæ, aut cilicij, aut diſciplinam ſemel, aut bis in hebdomada faciendam procedendo diſcretè cum Pœnitente nè nimis grauetur.

c Et pars pœnitentiarum, quæ fiunt in ordine quem vouit, & quæ, & qualis.

d Perpetua, ſed non quotidiana.

Notandum autem (*e*) quod, ex his pœnitentijs iàm dictis ſufficeret imponere vnam, vt ſi imponatur abſtinentia, non erit præſcribenda indumenti geſtatio, & ſic de alijs. Attamen videtur magis congruum, & menti Maioris

e Vna ſufficiet meliùs, & vt ſint plures.

ioris

ioris Pœnitentiarij conformius, ſi plura ideſt ſaltem duo huiuſmodi pœnitentiarum opera iniungantur.

a Alia perpetua, & quotidiana.

Præter (a) hæc autem perpetua, & non quotidiana imponat etiam aliqua quotidiana, vt ſupradictum eſt reſpectu eorum, qui non ſunt in Ordinibus Sacris; quæ etſi relinquantur prudentiæ Confeſſarij, determinanda, videtur tamen, quod cum hi Clerici in Sacris iàm onus habeant Horas Canonicas recitandi, deberent eſſe breuiora, & mitiora quotidiè agenda, & recitanda, v. g. Litaniæ B. Mariæ Virginis cum breui examine conſcientiæ, vel commemoratio, Sancti Fundatoris, ſeù Inſtitutoris Ordinis.

CAP. V.

De voti caſtitatis commutatione.

b Commutatio voti caſtitatis conceditur, & ob quas cauſas.
c Ad effectum tantum contrahendi matrimonium.

Solet Sacra Pœnitentiaria (b) commutare votum caſtitatis ad effectum dumtaxat (c) contrahendi matrimonium ob infraſcriptas videlicèt cauſas nempè, vel ob ſtimulos carnis, quando ſcilicèt vouens, ſiuè ſit Vir, ſiuè Mulier ità ijs ſtimulis agitatur, vt continentèr viuere non poſſit, vel etiam ad conſeruandam nobilem familiam, & quo ad Mulieres etiam, ſi non patiantur ſtimulos, ſed maneant in aliquo periculo amittendi pudicitiam, vtpotè quia pauper, & pulchra, vel orbata parentibus exiſtit, vel ob alias cauſas.

Sic

Digitized by Google

Sic igitur expediuntur litteræ Sacræ Pœnitentiariæ.

Formula commutationis voti caſtitatis.

Fabritius &c.

*DIſcreto Viro Confeſſori &c. ſalutem in Domino. Ex parte Viri Latoris præſentium nobis &c. continebat, quod ipſe alias ſimplicitèr vouit caſtitatem ſeruare. Cum autem dictus Lator continentèr viuere poſſe diffidat. Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam ſibi votum præfatum ad effectum contrahendi matrimonium in alia Pœnitentiæ opera commutari, quarè ſupplicauit &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ità dictum Latorem, audita priùs * Sacramentali Confeſſione à mutatione propoſiti abſoluas &c. Iniuncta † ei pœnitentia ſalutari, ſibique votum præfatum ad hoc tantum * vt matrimonium legitimè contrahere, & in eo debitum Coniugale exigere, & reddere licitè poſſit, diſpenſando, commutes † in Sacramentalem Confeſſionem ſemel quolibet menſe, & in alia pœnitentiæ opera per te iniungenda tamdiù duratura, quamdiù commutationi præfatæ locus erit. † Inter quæ ſint aliqua pietatis, quæ quotidiè facere teneatur ad eum finem, vt ea adimplens meminiſſe ſemper poſſit obligationis, qua huiuſmodi voto adſtringebatur, proùt ſecundum Deum ipſius animæ ſaluti expedire indicaueris*

uxris in foro conſcientiæ &c. alio modo &c. Ità quod, ſi Mulieri cui coniungetur, ſuperuixerit, caſtitatem ſeruet, vtpotè eodem voto, vt priùs obligatus; etſi extrà matrimonium fornicatus fuerit, aut mortua dicta Muliere, alium matrimonium contraxerit, ſciat ſe contrà votum huiuſmodi facere, & debitum Coniugale exigere non poſſe, & ità illum † moneas. Datum &c.

a Clauſularũ ſpecialium explicatio.

In harum (*a*) gratiæ litterarum executione Confeſſarius, agnità veritate cauſæ commutationis, debet ſpecialitèr aduertere ſequentes clauſulas.

b Diſpenſatio datur tantum ad matrimonium contrahendum; & tùnc incipiet ei ſuffragari, cum contrahet.

Prima clauſula (*b*) eſt in his verbis — *Sibique votum præfatum ad hoc tantum, vt matrimonium contrahere legitimè poſſit, diſpenſando, commutes* — Ex qua clauſula datur intelligi, quod commutatio voti ſit tantum ad effectum contrahendi matrimonium, & ideò Confeſſarius debet admonere Pœnitentem de obligatione voti, quæ ſemper eum adſtringit donec matrimonium contrahat, & hortetur Pœnitentem præſentium, ſi ſit in periculo incontinentiæ, vt quam primum matrimonium contrahat, nè voti tranſgreſſiones multiplicentur.

c Confeſſio Sacramentalis menſtrua iniungenda.

Secunda clauſula eſt (*c*) in his verbis — *Diſpenſando commutes in frequentiam Sacramentalis Confeſſionis ſemel quolibet menſe* — Itaque hoc onus menſtruæ Sacramentalis Confeſſionis Confeſſarius Pœnitenti imponat.

d Et alia opera pœnitentiæ in commutationem voti, & quæ,

Tertia clauſula eſt (*d*) in his verbis — *Et in alia pœnitentiæ opera per te iniungenda tamdiu* du-

duratura (*a*) *quamdiù commutationi prædictæ locus erit* -- Debet ergò præter Sacramentalem Confeſſionem menſtruam Confeſſarius imponere Pœnitenti, alia pœnitentiæ opera, vt v.g. abſtinentiam ab ouis, & lacticinijs Feria ſexta, aut Sabbato, aut ieiunium, aut ſemel in hebdomada diſciplinam, aut aliquod officium, ſcilicèt, vel paruum Beatæ Mariæ Virginis, vel Septem Pſalmos Pœnitentiales, aut Nocturnum Officij Mortuorum, aut recitationem partis, vel totius Roſarij Beatæ Mariæ Virginis in hebdomada. Hæc autem opera cum debeant eſſe plura, ſufficiet, vt ſint duo dumtaxàt, nè grauetur Pœnitens.

a Eorum obligatio non à die commutationis, ſed à die quo contrahetur, & conſumabitur matrimoniũ incipiet.

Quarta clauſula eſt (*b*) in his verbis -- *Inter quæ ſint etiam aliqua pietatis opera, quæ quotidiè facere teneatur* -- Igitur præter opera expreſſa in clauſula præcedenti, quæ non ſunt quotidiana, debet Confeſſarius aliqua pietatis opera quotidiè facienda imponere. Hæc autem decet, vt ſint faciliora, & vtiliora, v. g. recitatio, aut lectio quotidiana breuis, vel breue conſcientiæ examen, oratio mentalis ſaltem per quartam partem horæ, vel aliquod opus charitatis in Proximum iuxtà poſſibilitatem eius. Hæc autem imponens Confeſſarius, debet monere Pœnitentem de fine, ob quem Sacra Pœnitentiaria iubet, nempè, vt ea adimplens memor ſit ſemper obligationis, qua huiuſmodi voto adſtringebatur.

b Opera quotidiana etiam iniungenda, & qualia.

Aduertendum (*c*) autem, & valdè notandum id, quod in tertia clauſula ſuperiùs ex-

a Harum omnium obligatio præcipua à die

à die matrimonij, & eo, per mortem alterius partis ſoluto, deſinit.

preſſa dicitur — *nempè prædicta opera, quæ pro commutatione voti imponenda ſunt tamdiù duratura eſſe, quamdiù commutationi prædictæ locus erit* — Cum igitur, vt dictum eſt in prima clauſula, non incipiat eſſe locus commutationi, niſi à die, quo Orator contrahit, & conſumat matrimonium, ſequitur, etiam quod ad nullum horum operum anteà teneatur, & (*a*) dato loco commutationis per mortem Coniugis, obligatio menſtruæ confeſſionis, & aliorum operum ceſſabit, & votum ſeruabitur, vt priùs, de quibus monendus eſt Pœnitens.

a De his monendus Pœnitens.

Sexta, & ſeptima (*b*) clauſula ſunt in his verbis — *Ità, quod, ſi Vxori cui coniungetur, ſuperuixerit, caſtitatem ſeruet, vtpotè eodem voto, vt priùs obligatus. Et ſi vnquam extrà matrimonium fornicatus fuerit, aut matrimonium abſque noua diſpenſatione contraxerit, intelligat ſe contrà votum huiuſmodi facere, & debitum Coniugale exigere non poſſe, & ità illum moneas* (*c*) Iubetur itaque Confeſſarius monere Pœnitentem iuxtà has duas vltimas clauſulas, quod nempè, diſpenſando commutatur ei votum caſtitatis ad effectum contrahendi ſemel matrimonium, (*d*) & quod propterea, ſi contingat ipſum ſuperuiuere Vxori, reuiuiſcit obligatio voti, & tenetur caſtitatem ſeruare, vt priùs, quod inſuper, excepto libero vſu primi dicti matrimonij, per omnem (*e*) alium actum carnis peccaminoſum faciet contrà votum, & tenebitur in confeſſione hanc voti circumſtantiam aperire. Quod denique

b Remànet, vt priùs, defuncta comparte, nec poteſt aliud matrimonium licitè fieri.

c Monendus Pœnitens.

d Voti obligatio remanet præterquam ad matrimonium, & liberũ eius vſum.

e Per omnem alium vſum carnis violatur votum.

non

(*a*) non poterit mortua prima Vxore aliam ducere abſque noua diſpenſatione, aut, ſi eam ducat faciet contrà votum, & non poterit debitum Coniugale petere.

a Ducens aliam Vxorē, vel Maritum ſine noua diſpenſatione peccat, & debitum ; petere non poteſt.

His præmiſſis, & peractis poſt ſolitam abſolutionem dicat Confeſſarius.

Et authoritate Apoſtolica (b) mihi ſpecialitèr delegata tibi votum caſtitatis, quod emiſiſti, ad effectum, vt matrimonium contrahere, & debitum Coniugale reddere, & exigere licitè poſſis, & valeas, in opera tibi præſcripta, diſpenſando commuto. In nomine Patris, Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

b Formula commutationis.

Paſſio &c.

CAP. VI.

De commutatione voti ſimplicis caſtitatis, & Religionis ſimul.

Contingit (*c*) nonnunquam, quod aliquis duplici voto caſtitatis, & Religionis adſtrictus ſit, vel quod ſimul, & ſemel vtrumque emittat, nempè caſtitatem ſeruandi, & Religionem ingrediendi, ſi ergo talis, vel ob incontinentiam, vel ob quamcumque aliam cauſam ex ſupradictis petat commutationem voti ſimplicis caſtitatis, & Religionis, expediuntur litteræ eodem ferè modo, & forma.

c Commutatio voti ſimplicis caſtitatis, & Religionis ſimul.

Notandum (*d*) tamen eſt, quod, quando iſta duo vota ſimul commutantur, debet Con-

d Quæ notanda circà hanc commutationem.

a Confeſſarius moneat Pœnitentem circà opera perpetua.

b Dicta opera perpetua iniuncta in cõmutatione, remanent poſt mortem Coniugis.

feſſarius Pœnitentem (*a*) monere, quod pœnitentiæ opera ſunt perpetua; Vndè, ſi detur locus commutationi per mortem Coniugis, remanent (*b*) præfata opera adimplenda à Pœnitente, non reſpectu voti caſtitatis, quod tùm reuiuiſcit, ſed reſpectu voti Religionis, à quo per commutationem liber remanſit. Super omnia autem Confeſſarius moneat Pœnitentem de ijs, quæ capite præcedenti in clauſulis ſexta, & ſeptima notata ſunt.

Formula commutationis.

Forma autem commutationis poſt ſolitam abſolutionem erit.

Item authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialitèr delegata, tibi vota Religionis, & caſtitatis, quæ emiſiſti ad effectum, vt matrimonium legitimè contrahere, & in eo debitum Coniugale reddere, & exigere licitè poſſis, & valeas, in opera pietatis, quæ tibi præſcripſi, diſpenſando commuto. In nomine Patris &c.

APPENDIX.

c Commutatur aliquando votum Religionis remanente voti caſtitatis vinculo.

NOtandum (*c*) quod aliquando Pœnitenti commutatur votum Religionis, firmo remanente voto Caſtitatis, quando vtrumque emiſit, & tùnc obſeruandum omninò eſt, quod dictum eſt in ſimplici commutatione voti Religionis in capite quarto huius Partis in commutatione ſimplicis voti Religionis pro

Lai-

Digitized by Google

Laicis; tùnc enim in formula loco *dummodò vitam cælibem ducat*, dicetur, *remanente voto caſtitatis*.

CAP. VII.

De commutatione votorum Peregrinationis, Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum.

VOta (*a*) trium Peregrinationum, videlicèt ad Ieruſalem, ad limina Apoſtolorum Petri, & Pauli, & ad S. Iacobum de Compoſtella, Sedi Apoſtolicæ reſeruata commutari ſolent ex aliqua rationabili cauſa, nempè infirmitatis, paupertatis, ſenectutis, aut ex alia rationabili cauſa in alia opera arbitrio prudentis Confeſſarij, vt v. g. in faciliorem peregrinationem, eleemoſynam, pœnitentiam, aut in alia pietatis opera, proùt ſecundum Deum, conſideratis ætate, ſexu, conditione vouentis Confeſſarius expedire iudicauerit.

a Commutatio votorum Peregrinationũ Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ob quas cauſas, & quid pro commutatione imponendum.

Quibus præmiſſis, poſt ſolitam abſolutionem à cenſuris, & peccatis dicet.

Formula commutationis.

Item authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata, tibi votum Peregrinationis, quòd emiſiſti in peregrinationem, eleemoſynam, ſeu alia pietatis opera, quæ tibi præſcripſi, diſpenſando, commuto. In nomine Patris, Filij &c.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

PARS SECVNDA.

De Diſpenſationibus Matrimonialibus.

AGITVR in hac ſecunda parte de diſpenſationibus, quæ conceduntur à Sacra Pœnitentiaria ſuper occultis impedimentis dirimentibus, ſiuè ad effectum contrahendi matrimonium, ſiuè ad effectum remanendi in matrimonio, iàm contracto. Quapropter, antequam ad ſingulares clauſulas, quæ in litteris, quæ expediuntur in huiuſmodi materia deueniatur, plura ſunt notanda.

CAP. I.

Notantur aliqua communia omnibus diſpenſationibus matrimonialibus.

a Impedimẽta debent eſſe occulta.

NOtandum (*a*) primò, quod impedimenta, ſuper quibus Sacra Pœnitentiaria diſpenſat, debent eſſe occulta; Nàm ſuper publicis Dataria Apoſtolica diſpenſat; Vndè quæcumque diſpenſationes, quæ à Sacra Pœnitentiaria emanant, ſemper hanc clauſulam annexam habent -- *Dummodò impedimentum occultum ſit, ſeù occultum remaneat* -- Quapro-

pter

pter litterarum huiuſmodi Executor Confeſſarius debet diligentèr à Pœnitente inquirere, an occultum ſit impedimentum.

Notandum (*a*) ſecundò, quod cauſæ propter quas Sacra Pœnitentiaria diſpenſat ſunt plures, omneſque veræ, & rationabiles, & ſufficientes quales v. g. eſſet periculum ſcandalorum, reuelationis impedimenti, perſeuerantiæ in peccato propter aliquam occaſionem difficilitèr remouibilem, proſtitutionis Mulieris, vel diffamationis eiuſdem, vel etiam periculum inimicitiarum, aut alterius damni ſpiritualis. Quapropter debet Confeſſarius (*b*) in diſpenſationum litteris diligentèr inquirere, per examen ſcilicèt ipſius Pœnitentis; An eæ cauſæ, quas, ad obtinendam diſpenſationem expoſuit, & propter quas principalitèr mota eſt Sacra Pœnitentiaria ad concedendam gratiam, veræ ſint.

a Diſpenſandi cauſæ rationabiles, & quænam.

b Confeſſarius debet inquirere diligentèr, an cauſæ, adductæ pro diſpenſatione, ſint veræ.

Notet autem Confeſſarius, hanc diligentiam eſſe maximè habendam, dùm agitur de contrahendo; Nàm dùm agitur de contracto videtur magis clarum adeſſe periculum ſcandalorum, & damnorum, ſi matrimonium ob occultum impedimentum diſſoluatur. Et hæc quidem diligentia, & inquiſitio veritatis cauſæ habenda à Confeſſario, ei præſcribitur per illam clauſulam -- *ſi ità eſt* * -- quæ ſuprà in introductione ante primam partem inter clauſulas generales explicata fuit.

Notandum (*c*) tertiò, quod cum huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio dari tantum poſ-

a Diſpenſationes huiuſmodi ſuffragantur.

tur tantum in foro conſcientiæ.

ſint in Sacramentali Confeſſione, nec alias ſuffragentur, cumque occultum impedimentum reſpiciant, conceduntur ſemper pro foro conſcientiæ tantum; Itaùt, ſi contingeret aliquando etiam poſt contractum in vim diſpenſationis matrimonium, vt (*a*) impedimentum ex occulto fieret publicum, poſſet Ordinarius loci, vel Parochus, quando certiorati de veritate obtentæ diſpenſationis nollent Coniugibus credere, & permittere ob ſcandalum cohabitationum, poſſent (inquam) eos ſeparare à Thoro, quia tùnc non ſuffragaretur eis allegatio diſpenſationis, ſed adhùc deberent donec per Datariam diſpenſationem impetrarent, mandato ſiuè Ordinarij, ſiuè Parochi ſe ſeparando, parere.

a Quid agendum, ſi impedimentũ fieret publicum ex occulto, & iubentur Coniuges ſeparari.

Veruntamen (*b*) quidem eſt, quod in foro conſcientiæ, ſeù in foro animæ iſti eſſent veri Coniuges, quia verè fuerunt legitimè diſpenſati in vim litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, quoad forum conſcientiæ, & ſic, ſi tempore ſeparationis, remoto ſcandalo, debitum Coniugale ſibi ad inuicem redderent, nullum peccatum committerent, quia per ſecretam diſpenſationem Sacræ Pœnitentiariæ verè eſſet ſublatum impedimentum tùnc occultum.

b Eſſent adhùc veri Coniuges in foro conſcientiæ, nec peccarent, ſi debitũ mutuo ſibi redderent ſecretè.

Notet ergo hoc prudens Confeſſarius, & ſic Pœnitentes moneat, & aduertant (*c*) Parochi, & Ordinarij locorum, quod, quando matrimonium iàm contractum eſt, & per aliquem, vel per aliquos denuncietur impedimentum, quod occultum remanſit, non ſint faciles ad illud

c Ordinarij, & Parochi quid agere debent, dùm eis talia impedimenta referuntur.

illud publicandum per publicam ſeparationem, ſed ſilentio impoſito denuncianti, ſeù denunciantibus, & facta ſecreta ſeparatione, ſi Coniuges ſint in mala fide, ſcribant Eminentiſs. Domino Maiori Pœnitentiario modo, quo in fine operis notatur, vt mittat facultatem diſpenſandi ſuper impedimento occulto adhùc remanente, quamuis ſecretè denunciato, quia Eminentiſs. Maior Pœnitentiarius mittet facultatem, etiam ſine expenſis in Dataria faciendis, quas pauperes ſæpiùs nequeunt perſoluere, & permanent in periculo æternæ damnationis, & de opportuno remedio gratis prouidebit, abſque eo quod fiat ſeparatio publica cum ſcandalo, & Animarum miſerabilium detrimento.

Notandum quartò, vt (*a*) iàm ſupradictum eſt, quod omnes hæ diſpenſationes conceduntur, vel ad effectum contrahendi matrimonij, vel ad effectum remanendi in matrimonio iàm contracto. Ex quo cum in harum diſpenſationum litteris executioni demandandis, variè ſit procedendum. Ideò.

a Diſpenſationes hæ conceduntur, vel ad effectum contrahendi, vel ad effectũ remanendi in matrimonio contracto.

Notandum quintò, (*b*) quod cum diſpenſationis litteræ concedantur ad effectum contrahendi matrimonium, hæc clauſula eis apponitur — *Aliudque * non obſtet, quod præmiſſis non obſtantibus, matrimonium cum dicta &c., & vterque inter ſe publicè, ſeruata forma * Concilij Tridentini contrahere &c.*, per quam clauſulam innuitur debere Confeſſarium, verificata cauſa petitæ diſpenſationis, in-

b Clauſulæ generalis diſpẽſationum de contrahendo explicatio.

inquirere à Pœnitente, an aliud adſit impedimentum Canonicum, quod prohibeat, vel dirimat matrimonium, & ſi adſit, tùnc Confeſſarius abſtineat ab executione diſpenſationis, donec obtineatur altera diſpenſatio ſuper alio impedimento; Si verò non adſit, tùnc poterit diſpenſare, & moneat Pœnitentem, ſeù Pœnitentes, (*a*) quod effectus huius diſpenſationis eſt, vt poſſint tuta conſcientia matrimonium in facie Eccleſiæ contrahere, & in eo licitè remanere.

a Diſpenſationis effectus eſt, vt non obſtante impedimento occulto, poſſit fieri matrimonium in facie Eccleſiæ.

Notandum ſextò, (*b*) quod cum diſpenſationis litteræ concedantur ad effectum remanendi in matrimonio contracto; Si vterque Coniux eſt conſcius impedimenti, & pro vtroque litteræ concedantur apponitur hæc clauſula -- *Cum eiſdem Latoribus, de * nullitate Prioris* (*c*) *conſenſus certioratis, vt inter ſe de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala, præmiſſis non obſtantibus, contrahere valeant* -- (*d*) Quæ clauſula in caſu, quo vterque eſt conſcius impedimenti paruam habet difficultatem pro executione; nàm moniti per Confeſſarium priorem conſenſum datum coràm Parocho, & Teſtibus fuiſſe nullum, & requiri nouum conſenſum, poterunt ſtatim ſecretè inter ſe, ſublato impedimento per diſpenſationem, matrimonium (*e*) abſque Parocho, & Teſtibus contrahere exprimendo dictum conſenſum ſiuè verbo, ſiuè nutu, ſiuè copula maritali affectu inter ſe habenda.

b Clauſulæ generalis diſpẽſationum de contracto explicatio.

c Certiorandi ſunt Coniuges de nullitate matrimonij.

d Diſpenſatur, vt denuò ſecretè contrahant.

e Modus contrahendi de nouo ſecretè inſinuatur.

Sed meliùs, (*f*) & ſecuriùs eſſet ſi matrimo-

f Alter modus eſt ſecurior.

Digitized by Google

monium de nouo contraheretur coràm ipſo Confeſſario, vti contrahitur coràm Parocho, ſed abſque Teſtibus, & ſecretè (nè Pœnitentes ſe prodant) pronunciante Confeſſario ſolita verba poſt receptum nouum conſenſum -- *Et ego vos Coniugo in matrimonium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti* -- Vel ſaltem Confeſſarius moneat Pœnitentes, nè conſentiant in copulam, niſi priùs renouent præfatum conſenſum, quia abſque renouatione conſenſus non daretur matrimonium, & ſic fornicarentur.

Notandum ſeptimò, (*a*) quod ſi vnus tantum Coniux ſit conſcius impedimenti, & alter ſit inſcius, tùnc apponitur ſupradicta clauſula ſub his verbis -- *Vt dicta Muliere de nullitate prioris conſenſus certiorata, ſed ità cautè, vt Latoris delictum nuſquam detegatur* -- Quo caſu executio præfatæ clauſulæ ſiuè Pœnitens ſit Vir, ſiuè Mulier magnam habet difficultatem; (*b*) Nàm cum matrimonium iàm contractum ſit nullum, & requiratur nouus conſenſus præſtandus etiam à Coniuge inſcio certiorando de nullitate prioris præſtiti conſenſus, valdè timendum eſt, nè pars inſcia impedimenti, cum certior fiat de huiuſmodi nullitate, recedere velit à matrimonio, & gaudere ſua libertate, recuſando nouum præſtare conſenſum. Ideò, vt prudens Confeſſarius cum magna cautela procedat, & prudentèr ſe abſque Pœnitentis conſcij periculo ſe gerat in inſtruendo (*c*) Pœnitentem, inſinuando modum hu-

iuſmo-

a Pars inſcia impedimenti eſt certioranda de nullitate prioris conſenſus cautè tamen, & prudentèr.

b Difficilis eſt, & periculoſa hæc certioratio.

c Afferuntur plures modi certiorandi partē inſciam.

Digitized by Google

iuſmodi renouationis conſenſus, proponuntur plures modi à Doctoribus aſſignati.

a Primus modus aſſertur.

Primus eſt, (*a*) quod conſcius impedimenti generatim indicet ignoranti illam nullitatem prioris conſenſus, & exigat nouum, dicendo v. g. ſuſpicor te non eſſe Vxorem meam aliqua de cauſa. Ideò rogo te, vt pro quiete meæ conſcientiæ, denuò nos pro Coniugibus habeamus. Ità *Nauarrus tom.1. cap.22. tit. de impedim. criminis, num.47.*, adducens *Caietan. tom. opuſc.2. tract.12. de matrim. quæſt.2., & in Summa verb. matrimonium, pag.9.*

b Secundus modus.

Secundus modus (*b*) eſt, quod conſcius impedimenti dicat inſciæ; An taliter eum amet, vt ſi libera eſſet, etiam adhùc eum in Maritum acciperet. Quod ſi illa reſpondeat, ità eſſe; Tùnc, ſi illa actualem præſtet conſenſum, & conſcius etiam idem affirmando, ſuum renouet, iàm verè factum erit matrimonium. Ità *Sanchez lib.2. de matrim. diſput.36. num.5.*

c Tertius modus.

Tertius (*c*) modus eſt, quod conſcius impedimenti dicat ſe à principio inualidè conſenſum præſtitiſſe, & propterea ex conſilio Confeſſarij oportere, vt pro ſecuritate conſcientiæ ambo inuicem conſenſum renouent. Qua propter ipſe quidem iterùm libentiſſimè conſentit accipere eam in Vxorem, & optat, vt ipſa etiam conſentiat de nouo habere eum in Maritum, & tùnc, ſi ea quoque ſuum conſenſum renouet erit factum matrimonium. Ità *Sanchez lib. 2. de matrim. diſput.36. num.7.*

Quar-

Digitized by Google

Quartus modus (*a*) eſt, quod cum in tribus ſuperioribus iàm adductis ſit maximum periculum, nè in inſcio (maximè dùm Vir erit) oriatur aliqua ſuſpicio, & indè curioſitas ſciendi cauſam nullitatis prioris conſenſus, cui, ſi non ſatisfaciat Vxor, indè ei oriantur grauia damna; ideò in tali caſu ſufficit, vt Coniux impedimenti conſcius obtenta diſpenſatione, abſque eo quod inſciæ parti aperiat prioris conſenſus nullitatem cautè curet vtriuſque conſenſum renouari, v.g. diſſimulantèr petendo ab altero, vt pro ſua conſolatione ipſum habeat in Coniugem, & ipſe ſimilitèr dicente: Ego quoque volo te in Coniugem. Ità *Caietan. Sotus*, & alij citati à *Sanchez lib.2, de matrim. diſput.36. num.2.*

a Quartu modus.

Verùm aduertat (*b*) Confeſſarius per hunc vltimum modum non ſatisfieri clauſulæ prædictæ certiorationis, cum ſit contrà tenorem litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, quæ iubent partem inſciam priùs de nullitate primi conſenſus certiorari; (*c*) Aduertat inſuper, quod prima, & ſecunda opinio ſuas etiam patiuntur difficultates, cum præſertim ſic non fiat plena, & vera, aç ſufficiens certioratio nullitatis prioris conſenſus.

b Quartus modus improbatur.

c Primus, & ſecundus modus etiam reijcitur.

Dicendum itaque tertiam (*d*) opinionem eſſe cæteris præferendam, vt benè monet, & probat Marcus Paulus in hac ſecunda parte; Quia verò hæc etiam in praxi valdè periculoſa eſſe poteſt, præſertim ſi Mulier Pœnitens ſit conſcia, & Vir ſit inſcius impedimenti;

d Tertius modus magis approbatur.

Digitized by Google

ti; Ideò monetur Confeſſarius Executor, vt implorato Diuino lumine, & examinatis Pœnitentium genijs, moribus, affectibus, & conditionibus, tales in praxi, & in indiuiduo adhibeat modos, quos (*a*) viderit magis expedire, hoc ſemper ſaluo, vt renouationem conſenſus ab vtroque Coniuge faciendam, Pœnitenti iniungere, & præſcribere non omittat faciendam inquam præfatam renouationem, vt dictum eſt ſecretè inter ipſos, abſque vllo Parochi, & Teſtium, vel etiam ipſius Confeſſarij interuentu, cum iàm circà requiſitas ſolemnitates ab Eccleſia præſcriptas ſatisfactum ſit in priori matrimonio, nullitèr, ratione occulti impedimenti contracto.

a Confeſſarius Pœnitenti huiuſmodi renouationē conſenſus debet iniungere.

CAP. II.

De diſpenſatione ſuper impedimento occulto affinitatis proueniente ex copula illicità ad contrahendum, ſeù de contrahendo.

SVpponendum primò, (*b*) quod hæc affinitas ex copula illicita contrahitur cum aliqua coniuncta, ſeù conſanguinea in primo, vel ſecundo gradu eius, quam quis vult accipere in Vxorem, vel è contrà, ſi ex parte Mulieris cum conſanguineo in primo, vel ſecundo gradu eius, quem vult habere in Maritum.

b Affinitas ex copula illicita in quibus caſibus, & cum quibus contrahatur.

Sup-

Supponendum ſecundò (*a*) hanc affinitatem aliquando eſſe ſolam, aliquando verò coniunctam cum inceſtu, vt v.g. cum quis non ſolùm conſanguineam Mulieris, ſed etiam, & ipſam Mulierem carnalitèr cognouit, & tùnc maius, & grauius eſt delictum ipſius.

a Affinitas huiuſmodi alia, & ſola alia inceſtuoſa.

Supponendum tertiò, (*b*) quod hoc impedimentum affinitatis, quamuis ex copula illicita habita cum proximioribus, vt v.g. cum Matre, aut Sorore Mulieris difficiliùs diſpenſetur, tamen cum diſpenſatur, litteræ ſubſtantialitèr ſunt eædem accidentalitèr differunt ab ijs, quæ ob copulam habitam cum conſanguinea in ſecundo gradu conceduntur.

b Litteræ diſpẽſationis ſuper primo, & ſecundo gradu affinitatis, non differunt ſubſtantialitèr, ſed ſolum accidẽtalitèr.

Formula litterarum, quæ expediuntur ſuper huiuſmodi impedimento.

Fabritius &c.

Diſcreto Viro Confeſſori &c. ſalutem in Domino. Ex parte Viri Latoris præſentium nobis &c. continebat, quod ipſe de matrimonio contrahendo tractauit cum Muliere, quam, & cuius Matrem carnalitèr cognouit, cum autem &c. dicta carnalis cognitio cum præfata Mulieris Matre habita ſit occulta, & niſi Lator cum dicta Muliere matrimonium contrahat periculum immineat ſcandalorum; Ideò ad dicta ſcandala euitanda, & pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque diſpenſari,

qua-

*quarè &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ità, dictum Latorem, audita priùs * eius Sacramentali Confeſſione, * ac ſublata occaſione ampliùs peccandi cum dicta Mulieris Matre, ab inceſtu, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas &c. Iniuncta ei pro tam enormis libidinis exceſſu ✠ graui pœnitentia ſalutari, & alijs, quæ ✠ de Iure fuerint iniungenda. Demùm dummodò impedimentum ex præmiſſis proueniens occultum * ſit, & aliud, * non obſtet, cum eodem Latore, quod præmiſſis non obſtantibus matrimonium, cum dicta Muliere, & vterque inter ſe publicè, ſeruata forma * Concilij Tridentini contrahere, & in eo poſtmodùm remanere licitè valeat miſericorditèr diſpenſes, prolem ſuſcipiendam exindè legitimam pronunciando in foro conſcientiæ &c. alio modo &c. Ità quod, huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio in foro iudiciario nullatenùs ſuffragentur. Nullis ſuper his Teſtibus adhibitis, aut litteris datis, ſeù proceſſibus confectis, ſed præſentibus laceratis, quas ✠ ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ lacerare tenearis, neque eas Latori reſtituas, quod ſi reſtitueris nihil ei præſentes litteræ ſuffragentur. Datum &c.*

a Clauſularũ ſpecialiũ huius formulæ explicatio. i.

In executione (*a*) gratiæ huiuſmodi litterarum erunt à Confeſſario obſeruandę ſequentes clauſulæ.

b Clauſula eſt narratorum veritas.

Prima -- *Quatenùs* (*b*) *ſi eſt * ità* -- ideſt, an vera ſint nàrrata, ſcilicèt, an impedimentum ſit occultum, an immineat periculum ſcandalorum, vel an vera ſit cauſa, pro qua

Sacra

Sacra Pœnitentiaria mouetur ad concedendam gratiam.

Secunda -- (*a*) *Audita * priùs ejus Sacramentali Confeſſione* -- per quod inſinuatur Confeſſario abſolutionem, & diſpenſationem non eſſe dandam, niſi præuia Sacramentali Confeſſione. ij. *a* Abſolutio, & diſpenſatio concedendæ in Sacramentali Confeſſione.

Tertia -- * (*b*) *Sublata occaſione peccandi cum dictæ Mulieris Matre* -- per quam clauſulam inſinuatur Confeſſario non debere abſoluere, nec diſpenſare, niſi priùs Pœnitens occaſionem peccandi auferat, præſertim voluntariam; nàm quoad neceſſariam, quam non eſt in poteſtate Pœnitentis auferre, debet Confeſſarius præſcribere modos, quos præſcribunt DD. in ſimilibus occaſionibus neceſſarijs. Vndè, quod dictum eſt in introductione *cap.* 3. iij. *b* Amotio occaſionis proximæ peccandi.

Quarta -- *Iniuncta ei* (*c*) *pro tam enormi † libidinis exceſſu graui pœnitentia ſalutari* -- Quæ quamuis debeat arbitrari diſcretione ipſius Confeſſarij, conſideratis perſonis, & ſtatu perſonarum, poſſet eſſe tamen ieiunium per ſex menſes ſemel qualibet hebdomada, recitatio tertiæ partis Roſarij per tres menſes tribus diebus qualibet hebdomada, vel aliquod aliud pietatis opus arbitrio ipſius Confeſſarij imponendum, conſiderata, vt præfertur, qualitate, ſtatu, ſexu, & ætate Pœnitentis, aduertando ſemper, quod pœnitentia ſit ità prudentèr impoſita, & moderata, vt nuſquam Pœnitentis delictum detegi poſſit. iv. *c* Iniungenda grauis pœnitentia, ſed prudentialis.

V. *a* Iniungendæ ſunt aliæ pœnitentiæ iuxtà naturam aliorum peccatorum in Confeſſione declaratorũ.

Quinta -- (*a*) *Et alijs* ✠ *iniunctis, quæ de Iure fuerint iniungenda* -- Quæ clauſula reſpicit etiam alias materias circà alia peccata Pœnitentis, v. g. Si Pœnitens fuiſſet cõfeſſus furtum, eſſet ei iniungenda de Iure reſtitutio ablati, & ità dicitur intelligi hæc clauſula, vt etiam ſuprà dictum eſt, nè mens Executoris confundatur.

VI. *b* Examinandum, an impedimentum ſit occultum.

Sexta -- *Demùm* (*b*) *dummodò impedimentum ex præmiſſis proueniens* * *ſit occultum* -- Per quam clauſulam ſignificatur, quod debet Confeſſarius examinare, an verè impedimentum dici poſſit occultum; nàm eſt conditio, ſine qua Sacra Pœnitentiaria non concederet gratiam.

VII. *c* Examinandum, an præter impedimentum expreſſum non ſit aliud, quod obſtet diſpenſationi.

Septima -- *Aliudque* * (*c*) *non obſtet* -- ſcilicèt impedimentum; nàm, ſi aliquod aliud impedimentum pretèr narratum obſtaret, iterùm recurrendum eſſet ad Sacram Pœnitentiariam, ſi eſſet publicum; quia tùnc huiuſmodi gratia eſſet nulla; nàm hæc paritèr eſt conditio, ſine qua Sacra Pœnitentiaria gratiam non concederet.

VIII. *d* In virtute litterarũ Confeſſor non obſtante impedimento, & alijs narratis poteſt cõcedere gratiam diſpenſationis.

Octaua -- *Cum eodem Latore,* (*d*) *quòd præmiſſis non obſtantibus* -- ideſt, quod, non obſtante impedimento præfato, & omnibus alijs narratis Confeſſarius ad exequutionem gratiæ deuenire poſſit.

IX. *e* Quomodo conceſſa diſpenſatione partes debent ma-

Nona -- *Matrimonium* (*e*) *cum dicta Muliere, & vterque inter ſe publicè* * *ſeruata forma Concilij Tridentini contrahere* -- ideſt præuijs, ſeù omiſſis de licentia Ordinarij denunciationibus,

nibus, corám Parocho, & Teſtibus matrimonium contrahere.

Decima -- *Et (a) in eo remanere licitè valeant* -- ideſt matrimonium deindè conſummare, & in poſterum debitum coniugale exigere, & reddere,

Vndecima -- *Prolemque (b) ſuſcipiendam exindè legitimam nunciando* -- nàm ex ipſo matrimonio, per diſpenſationem, & ſublationem impedimenti ſic legitimè contracto naſcitur de Iure legitima proles.

Duodecima -- *In foro (c) conſcientiæ, & in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantum, & non alitèr neque vllo alio modo* -- per quod inſinuatur non poſſe huiuſmodi gratiam exequi per Confeſſarium, niſi in ipſo actu Confeſſionis Sacramentalis.

Tertiadecima -- *Itá quod (d) huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio in foro iudiciali nullatenùs ſuffragentur* -- ideſt, ſi detur caſus, quód impedimentum ex occulto fiat publicum, & in iudicium deducatur; gratiã huiuſmodi diſpenſationis in foro fori non ſuffragetur; & tùnc ad Datariam eſſet recurrendum, quamuis, vt dictum eſt in introductione huius ſecundæ Partis Pœnitens eſſet in conſcientia benè diſpenſatus, itaùt, ſi abſque ſcandalo haberet copulam cum ſua Coniuge, nullum committeret peccatum, nàm verè, & legitimè fuiſſet cum eo diſpenſatum in foro conſcientię per legitimam poteſtatem tempore, quo poterat diſpenſari, ideſt occulto exiſtente impedimento.

matrimoniũ contrahere.

x.
a Quid licitum ſit partibus celebrato matrimonio.

xi.
b Legitimatur proles per diſpenſationem.

xij.
c Gratia illa diſpenſationis debet concedi per Confeſſorem in Sacramentali Confeſſione, & nõ aliter.

xiij.
d Illa abſolutio, & diſpenſatio non ſuffragantur in foro fori, ſi contingit impedimentum de occulto fieri publicum.

Digitized by Google

xiv.
a Diſpenſatio huiuſmodi debet dari abſq; iudicij ſtrepitu.

Quartadecima -- *Nullis* (*a*) *ſuper his Teſtibus adhibitis, aut litteris datis, ſeù proceſſibus confectis* -- ideſt, vt detur huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio abſque iudicij ſtrepitu, & in ſola Sacramentali Confeſſione.

xv.
b Lacerari debent litteræ tempore commodo.

Quintadecima -- *Sed præſentibus* (*b*) *laceratis ✠ quas ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ lacerare tenearis, itaùt illarum nullum exemplum extet*; Quæ clauſula moralitèr eſt intelligenda; non enim ſtatim poſt executionem gratiæ tenetur Confeſſarius prædictas litteras lacerare; Sed quando moralitèr poterit, abſque eo quod delictum Pœnitentis prodat.

xvi.
c Executio litterarũ ſuffragatur in foro conſcientiæ tantum quamuis ſecùs in foro fori.

Sextadecima -- *Neque eas ✠ Latori* (*c*) *reſtituas, quod ſi reſtitueris, nihil ei præſentes litteræ ſuffragentur* -- ideſt non ſuffragentur in foro iudiciario; nàm ſequuta legitima executione gratiæ abſolutionis, & diſpenſationis in foro conſcientiæ, ſemper validæ remanent in eodem foro conſcientiæ, quamuis in foro fori ſuffragari non poſſint, vt dictum eſt.

His conſideratis, & ponderatis, poterit Confeſſarius deuenire ad executionem gratiæ præuia abſolutione à cenſuris, & à peccatis in forma ſolita; Qua data, forma diſpenſationis erit ſequens.

d Forma diſpenſationis danda poſt Sacramentalem abſolutionem de contrahendo.

Et inſuper (*d*) *authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento primi, ſeù ſecundi, ſeù primi, & ſecundi, ſeù ſecundi ex copula illicita à te habita cum ſorore Mulieris, cum qua contrahere intendis, prouenientе, vt præfato impedimento non obſtante*

ma-

Digitized by Google

matrimonium cum dicta Muliere publicè, ſeruatâ forma Concilij Tridentini contrahere, conſummare; ac in eo remanere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Inſuper (a) eadem authoritate Apoſtolica prolem, quam ex matrimonio ſuſceperis legitimam fore nuncio, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma legitimationis prolis.

Appendix ad ſupradictum Caput, & Formam.

ADuertendum (b) eſt in ſuperiori forma diſpenſationis dici tantummodò ex copula à te habita cum ſorore; ſed ea verba poterunt adaptari etiam, quando copula fuit habita v. g. cum Matre, vel Amita, vel matertera, vel conſobrina, vel conſanguinea in primo, vel primo, & ſecundo, vel in ſecundo gradu tantum, ad quos gradus extenditur impedimentum ex copula illicita proueniens.

b In quibus gradibus, & ratione quorum contrahatur affinitas ex copula illicita.

Item (c) aduertendum, quod quando in materia de contrahendo matrimonio litteræ Sacræ Pœnitentiariæ conceduntur vni parti, poſſunt etiam ſuffragari alteri parti, ſi fortè fuiſſet conſcia impedimenti, vel poſt diſpenſationem datam vni parti, delictum ad notitiam alterius perueniret, tùnc impedimentum ſublatum quoad vnum, eſſet etiam ſublatum quoad vtrumque, & ſic non eſſet recurrendum

c Gratia diſpẽſationis ad contrahendũ cõceſſa vni cẽſetur conceſſa alteri parti ſiuè ſit conſcia impedimenti ante diſpenſationem, ſiuè poſt dumtaxàt.

Digitized by Google

iterùm ad Sacram Pœnitentiariam, & ſufficeret, quod pars, cum qua fuit diſpenſatum gratiam diſpenſationis alteri parti notificaret.

Item (*a*) aduertendum, quod ſi in materia de contrahendo matrimonio litteræ expediantur pro vtraque parte, ſi vtraque ſit æqualitèr rea, ideſt, ſi poſt ortum impedimentum ex copula illicita etiam inter ipſas partes copula carnalis ſequatur, cum ſit inceſtus, túnc vtrique eſſet imponenda grauis Pœnitentia ſalutaris.

a Cum copula carnalis habita ante diſpenſationem poſt ortū impedimentum ſit inceſtuoſa, vtrique parti grauis eſt imponenda pœnitentia.

Item aduertendum, quod litteræ Sacræ Pœnitentiariæ iuxtà formam ſuperiùs expreſſam expediuntur eodem modo, mutatis mutandis, & forma diſpenſationis eſſet adaptanda paritèr mutatis mutandis, ſi ex parte Mulieris, quæ ſe carnalitèr cognoſci paſſa fuiſſet, ſiuè à Patre, ſiuè à Fratre, ſiuè ab Auunculo, ſiuè à Patruo, ſiuè à Conſobrino Viri, expedirentur, Formula litterarum huius diſpenſationis ſubſequens erit.

CAP. III.

Digitized by Google

CAP. III.

De Formula litterarum Sacræ Pœnitentiariæ diſpenſationis ſuper impedimento primi gradus ex copula illicita prouenientе ad remanendum, ſeù de contracto.

Fabritius &c.

DIſcreto Viro Confeſſori Magiſtro in Theologia, vel Decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per Latorem præſentium eligendo ſalutem in Domino. Ex parte Viri Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs matrimonium publicè in facie Eccleſiæ contraxit, & ſucceſſiuè conſummauit cum Muliere, cuius Matrem anteà carnalitèr cognouerat. Cum autem ſicùt eadem petitio ſubiungebat, dictus Lator ob impedimentum ex præmiſſis proueniens, quod occultum eſt in dicto matrimonio remanere nequeat abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, ad euitanda ſcandala, quæ, ſi diuortium fieret inter ſe, & dictam Mulierem, exorirentur, ac pro ſuæ conſcientiæ quietè cupit à præmiſſis, de quibus plurimum dolet, abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè ſupplicauit humilitèr, vt ſibi ſuper his de opportuno remedio prouidere dignaremur.

Digitized by Google

*remur. Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini PP. curam gerimus huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, authoritate Apoſtolica ſpecialitèr Nobis conceſſa diſcretioni tuæ committimus, quatenùs ſi * eſt itá, dictum Latorem, audita priùs * eius Sacramentali Confeſſione, * ac ſublata occaſione ampliùs peccandi cum dictæ Mulieris Matre, à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurſis, inceſtu, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta † ei pro tam enormis libidinis exceſſu graui pœnitentia ſalutari, ✠ ac Confeſſione Sacramentali ſemel quolibet menſe per tempus arbitrio tuo ſtatuendum, & alijs iniunctis, † quæ de Iure fuerint iniungenda. Demùm dummodò impedimentum præfatum * occultum ſit, & ✠ ſeparatio inter Latorem, & dictam Mulierem fieri non poſſit abſque ſcandalo, aliudque * non obſtet, cum eodem Latore, vt dicta Muliere de nullitate prioris conſenſus certiorata, ſed itá cautè, vt Latoris delictum nuſquam detegatur, matrimonium cum eadem Muliere, & vterque inter ſe de nouo, ſecretè ad euitanda ſcandala, præmiſſis non obſtantibus contrahere, & in eo poſtmodùm remanere licitè valeat miſericorditèr diſpenſes. Prolem ſuſceptam, ſi qua ſit, & ſuſcipiendam exindè legitimam decernendo in foro conſcientiæ, & in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantum, & non alitèr, nec vllo alio modo. Itá quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio in foro iudiciario nullatenùs ſuffragentur nullis ſuper his Teſtibus adhibitis,*

Digitized by Google

bitis, ſeù literis datis, ſeù proceſſibus confectis, ſed præſentibus ✠ laceratis, quas ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ lacerare tenearis; itaùt nullum illarum exemplum extet, neque eas Latori reſtituas; Quod ſi reſtitueris nihil eis præſentes litteræ ſuffragentur. Datum &c.

In (*a*) executione gratiæ harum literarum omnia erunt notanda, & conſideranda, quæ in introductione huius ſecundæ partis, & in explicatione clauſularum Cap. ſecundi antecedentis formulæ cum illius appendice notata, & conſiderata ſunt, itaque à Confeſſario, præter dicta ſequentes clauſulæ remaneant conſiderandæ.

a Notanda pro clauſularū huius Formulæ intelligentia.

Prima (*b*) *A quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis*, quas propter præmiſſa quomodolibet incurſis, ideſt ab excommunicationis ſententia, quam incurrunt inceſtuoſi, qui in gradibus prohibitis matrimonium contrahunt iuxta *Clem. unica de conſanguin. & affinit.* Cæteri termini ponuntur non tantùm pro clariori intelligentia, ſed etiam pro facultate abſoluendi à quibuſuis alijs cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ex quocunque iure, ſiuè communi, ſiuè ſpeciali, & ex quocunque modo prouenientibus contra inceſtuoſos &c.

i. *b* Clauſula abſoluitur inceſtuoſus ab excommunicatione.

Secunda (*c*) *Ac Sacramentali Confeſſione quolibet menſe arbitrio tuo ſtatuendum*, per quam clauſulam aduertat Confeſſarius, non ſufficere, quod iſta obligatio tantùm per vnum menſem Pœnitenti imponatur; nam ſaltem tempus duorum menſium eſſet arbitrandum, &

ij. *c* Expediens eſt Confeſſionē mēſtruam ininngere per ſex menſes.

ſatis

ſatis benè eſſet ſi ad ſex menſes arbitraretur.

iij, & iv.
a Non multum laborare debet Confeſſarius in inquirenda veritate harum clauſularum, quia ex ſe notæ ſunt.

Tertia (*a*) *Et ſeparatio inter dictum Virum, & mulierem fieri non poſſit abſque ſcandalo.*

Quarta – *Et ex cohabitatione de incontinentia timendum ſit* in his duabus clauſulis non debet nimis elaborare Confeſſarius; nam euidens eſt ſeparationem poſt matrimonium publicè contractum ſcandaloſam fore, & cohabitationem viri cum muliere periculoſam.

v.
b Modus certiorandi partē ignaram impedimenti videatur in introductione huius ſecundæ Partis.

Quinta (*b*) *Cum dicto Viro, vt dicta Muliere de nullitate prioris conſenſus certiorata, ſed ità cautè, vt Latoris delictum nuſquam detegatur.* Circa quam clauſulam, cum agatur de certioratione nullitatis conſenſus facienda parti non conſcię impedimenti, ea omnia erunt conſideranda, quæ in introductione huius ſecundę partis primi Cap. §. *Notandum vſque ad finem*, dicta ſunt, & in explicatione iſtius clauſulæ. Inſuper pro maiori facilitate Pęnitentis, quando præſertim eſſet mulier, additur ſequens modus renouandi conſenſus, quem inſinuat *Sanchez de matrim. lib. 2. diſp. 39. concl. vltima.*

c Quando adeſt grauis neceſſitas poteſt matrimoniū denuò conſiſtere habita copula affectu maritali à parte conſcia impedimenti.

Quando (*c*) in certioratione nullitatis impedimenti facienda parti non conſciæ adeſſet probabilis ſcandali, infamiæ, aut grauium moleſtiarum timor, nec vllo modo extorqueri poſſet conſenſus aliquis ex ſupradictis abſque periculo, quod pars ignorans impedimentum detrectet, & ſuſpicetur de matrimonij nullitate, & indè oriantur diſſenſiones, & alia inconuenientia pernicioſa, tunc etiam abſque verbis poterit denuò matrimonium illud conſiſtere,

ha-

habita copula affectu maritali ex parte partis conſciæ impedimenti, nam ex parte alterius, cum putet eſſe matrimonium, conſtat eo affectu haberi, & hoc etiamſi alter coniux ignoret priùs matrimonium fuiſſe inualidum; eadem enim difficultas currit, ſiuè verbis, ſiuè facto ipſo, nempè hac copula contrahatur denuò matrimonium, cum vtrobique procedat conſenſus ex errore, mens enim Sacrę Pœnitentiariæ non poteſt eſſe alia quàm, vt quocunque modo poſſibili, & prudenti conſenſus renouetur, præſertim quando diſſentiones, ſcandala &c. oriri poſſent, & per illa verba ſatis innuitur *ſed ità cautè &c.* Quæ opinio iniuncto dicto periculo, & neceſſitate, ſua probabilitate non caret (*a*) maximè cum in dubijs præferenda ſit ſententia animabus fauens, & hac de cauſa confertur Baptiſmus in extremitate digitis, quando partus periclitans illam extrahit, & in mortis articulo abſolutio impendi poteſt iuxta multos oſtendenti ſigna contritionis abſente Sacerdote; Quæ opiniones ratione periculi magni ſuſtinentur, cum aliàs parum probabiles ſint. *Sanchez ibidem num.* 8. *& Diana par.*4. *tit.*4.*R.*49. *verſ.quid ego ſentiam.* Sic ait: *Prima opinio tanquam probabilior eſt ſequenda; Sed quando timetur ſcandalum, aut graue damnum, coniux neque ex aliquibus verbis generalibus poteſt à marito conſenſum extorquere tunc ſufficit copula procedens ex affectu maritali, & in hoc caſu puto ſine vllo ſcrupulo ſequi poſſe ſecundam opinionem,* vt etiam docet *DD. ſecundæ ſen-*

a In dubijs præferenda eſt opinio animabus fauens.

tentiæ. Ita ille cum DD. ibi allegatis. Vndè (*a*) in his caſibus cenſetur Sac. Pœnitentiaria, & Sancta Sedes relaxare, & meliori, quo poteſt modo prouidere de remedio, quod elici poteſt ex verbis ipſiuſmet diſpenſationis, dum dicit: *Cum ipſis Latoribus diſpenſes, muliere de nullitate prioris conſenſus certiorata, ſedità cautè, vt ſi illa adhuc ignara ſit Latoris delictum numquam detegatur*. Hoc (*b*) namque non ponitur, vt conditio neceſſaria, ſed ad inſtructionem Confeſſarij, vt habet idem *Sanchez lib.8. diſput.24. num.61*. Sæpè enim hæ diſpenſationes ſuo valore fruſtrarentur, ſi eſſet conditio neceſſaria, quia ſæpè contingit non poſſe nullitatem detegi abſque periculo detegendi delictum, maximè ſi impedimentum ſit ex parte fœminæ, vt multotiès contigiſſe ipſa experientia demonſtrat.

a In caſibus neceſſitatis Sacræ Pœnitentiaria, & S. Sedes cẽſetur relaxare de ſuo ſtylo, & prouidere de remedijs Latoribus.

b Clauſula de certiorarione partis inſciæ non ponitur, vt conditio ſine qua non, ſed vt inſtructio Confeſſarij.

VI.

Sextà (*c*) *Matrimonium inter ſe de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala, præmiſſis nõn obſtantibus contrahere*, ideſt præuia renouatione conſenſus aliquo modo faciliori ex ſupradictis, matrimonium abſque Parocho, abſque Teſtibus contrahere; quod pars conſcia impedimenti poſt abſolutionem, & diſpenſationem ex ſe facere poterit loco, & tempore, & modo opportuniori inſinuato à Confeſſario (*d*) monendus eſt tamen Pœnitens à Confeſſario, nè priùs conſentiat in copulam, quam contrahat matrimoniũ renouato conſenſu; quia tunc quamuis abſolutio, & diſpenſatio non redderetur nulla, fornicaretur tamen, quia ante matrimonium

c Poſt abſolutionem, & diſpenſationem quomodò à parte conſcia cõtrahendum eſt matrimonium.

d Pars conſcia debet primo renouare conſenſũ, & matrimoniũ contrahere antequam habeat copulam.

nium in copulam conſentiret.

His conſideratis, Confeſſarius poſt abſolutionem ſolitam, & conſuetam à cenſuris, & à peccatis proferat formam diſpenſationis.

Et (a) inſuper authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento primi affinitatis gradus ex copula illicita, quam cum ſorore &c. tuæ putatæ coniugis antea habuiſti, vt illo non obſtante, renouato conſenſu cum præfata coniuge, matrimonium cum illa contrahere, conſumare, & in eo remanere licitè valeas, & poſſis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma diſpēſationis de cōtracto danda poſt Confeſſionem Sacramentalem.

Et (b) paritèr eadem authoritate Apoſtolica prolem ſi quam ſuſcepiſti, & ſuſceperis legitimam fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

b Forma legitimationis prolis.

APPENDIX.

PRæterea (c) quæ dicta ſunt in Appendice Cap. antecedentis poſt explicationem formulæ gradus affinitatis ex copula illicita de contrahendo, eſt notandum, quod in iſtis literis de contracto, ſi ambo coniuges æquè ſciuerint impedimentum, antequam contraheretur; pro vtroque reſcribit Maior Pœnitentiarius, & vterque erit in Sacramentali Confeſſione abſoluendus, & diſpenſandus, vtrique grauis pœnitentia iniungenda, vterque de nullitate prioris conſenſus æquè certiorandus à Confeſſario, prudentèr tamen, & diſcretè ſe gerendo, nè oriantur ſcandala.

c Quomodò ſe gerere debeat Confeſſarius quando vtraque pars eſt cōſcia impedimenti.

CAP.

CAP. IV.

De formula abſolutionis, & diſpenſationis litterarum, quæ expediuntur pro ijs, qui impetrata diſpenſatione ſuper impedimento publico, tacuerunt impedimentum occultum.

a Notabilia circà litteras ſubreptitiè, vel obreptitiè obtẽtas à Dataria ſiuè ad contrahendũ, ſiuè ad remanendum.

ALiquando (a) in litteris expeditis à Dataria ſuper impedimento dirimente publico tacetur impedimentum occultum, ſicque litteræ Datariæ redduntur nullæ per ſubreptionem, ſiuè per obreptionem, quæ ſubreptio, ſeù obreptio occulta eſt, & ſic fit recurſus ad Sac. Pœnitentiariam, & quamuis plures ſint formulæ, ſicut plura ſunt impedimenta occulta, & diuerſæ ſunt ſubreptiones, & obreptiones, hic tamen vna ponitur formula, quando nondum eſt contractum matrimonium, & in ſequenti capite alia formula quando matrimonium iam eſt contractum, ponetur.

Formula litterarum Sac. Pœnitentiariæ pro diſpenſatione ſuper inceſtu, non expreſſo in litteris obtentis à Dataria.

Fabritius &c.

DIſcreto Viro Confeſſori Magiſtro in Theologia, vel Decretorum Doctori per Latores præ-

*præſentium ad infraſcripta ſpecialitèr eligendo ſalutem in Domino. Pro parte Viri, & Mulieris latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliàs, volentes inter ſe matrimonialitèr copulari diſpenſationem ſuper impedimento tertij conſanguinitatis, ſeù affinitatis gradus, quo inuicem ſunt coniuncti, ſeù ſe attinent, à Sede Apoſtolica obtinuerunt, tacita in dictis litteris copula carnali inter eos ſequuta. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dicta carnalis cognitio ſit occulta, & niſi matrimonium vigore huiuſmodi diſpenſationis inter Latores contrahatur ſcandala eſſent exoritura, ad hæc vitanda, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete cupiunt Latores à præmiſſis, de quibus plurimum dolent per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè ſupplicarunt humiliter, vt ſibi de opportuno remedio prouidere dignaremur. Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini PP. curam gerimus, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, authoritate Apoſtolica Nobis ſpecialiter conceſſa diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi * eſt ita, dictos Latores, audita prius eorum * Sacramentali Confeſſione, ab inceſtu, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari, ✠ quodque faciant eleemoſynam arbitrio tuo in pauperum ſubuentionem diſtribuendam, & alijs iniunctis, quæ de iure fuerint † iniungenda. Demum, dummodo impedimentum ex inceſtuoſa cognitione prefata * occultum ſit, & niſi matrimonium inter Latores contrahatur * periculum immineat ſcandalorum,*

rum,

Digitized by Google

*rum, aliudque * non obſtet, cum eiſdem Latoribus, poſt quam ſuper præfato impedimento tertij gradus aliàs legitimè diſpenſatum fuerit, matrimonium inter ſe publicè, ſeruata * forma Concilij Tridentini, & litterarum * diſpenſationis contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant misericorditèr diſpenſes; Prolem ſuſcipiendam exindè legitimam pronunciando in foro conſcientiæ*. Cum alijs clauſulis in antecedentibus formulis poſitis.

a Notanda circà hanc Formulam.

In executione (*a*) gratiæ huiuſmodi litterarum præter ea, quæ notata ſunt in præcedentibus formulis circa clauſulas, ſequentia erunt notanda.

b Executio litterarũ diſpenſationis Datariæ debet præcedere executionem litterarum diſpenſationis Sacræ Pœnitẽtiariæ.

Primò (*b*) * quod executio iſtius gratiæ, & aliarum ſimilium non ſit danda à Confeſſario, niſi poſtquam fuerint executioni demandatæ litteræ diſpenſationis Datariæ ſuper publico impedimento, Quod ſi Pœnitentes præſentarent litteras Sac. Pœnitentiariæ ante executionem litterarum Datariæ, poſſet Confeſſarius illas aperire, & executionem illarum ſuſpendere, donec ſequatur executio. Quæ executio litterarum Datariæ tunc erit ſatis ſequuta, quandò Ordinarius, ſeù eius Vicarius Generalis licentiam ad effectum matrimonium contrahendi conceſſerit.

c Eleemoſyna eſt iniungenda, & quanta pauperibus.

Secundò (*c*) notandum, quod eleemoſyna facienda in pœnitentiam imponenda à Confeſſario Pœnitentibus, erit diſcretè taxanda, & ſi ſint pauperes, & miſerabiles, adhuc tamen eis eſt iniungenda, & ſufficeret, ſi vnius obuli tantùm iniungeretur.

Ter-

Digitized by Google

Tertiò (*a*) notandum, quod confeſſio iſtorum Oratorum debet audiri ſeparatim, ſicut ſeparatim abſoluendi, & diſpenſandi ſunt, & ſicut forma abſolutionis ſeparatim datur, ſic, & diſpenſatio; quamuis ipſa diſpenſatio immediatè poſt vtriuſque Latorum confeſſionem, & abſolutionem dari poſſet, ſi ſecretè poſſet fieri abſque admiratione, & ſcandalo, proferendo formam diſpenſationis pro vtroque in plurali.

a Oratorum Confeſſio debet ſeparatim audiri, & ipſi ſeparatim sũt abſoluendi, & diſpenſandi.

His notatis, poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, & conſueta, Confeſſarius proferat formam diſpenſationis, ſcilicèt

Inſuper authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialitèr delegata, diſpenſo tecum, ſuper impedimento ex inceſtuoſa copula, quam cum tua conſanguinea, ſeù affine habuiſti, proueniente, vt præfato impedimento non obſtante, matrimonium cum illa ad formam litterarum diſpenſationis, quam à Sede Apoſtolica obtinuiſti, contrahere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Forma abſolutionis, & diſpenſationis.

Notandum, quod quandocunque aliquis diſpenſatus, vel diſpenſata, antequam pars inſcia renouaſſet conſenſum, à parte inſcia impedimenti ad debitum ſoluendum vrgeretur, quod ſi reddat, non ideò annullat iàm diſpenſationem obtentam, quia per diſpenſationem ſublatum fuit impedimentum.

Digitized by Google

CAP. V.

De formula abſolutionis, & diſpenſationis litterarum Sac. Pœnitentiarię, quæ conceduntur Pœnitentibus, qui vigore diſpenſationis à Dataria ſubreptitiè, vel obreptitiè obtentæ ſuper publico impedimento, matrimonium inualidè contraxerunt.

IN ſuperiori Cap. dictum eſt de formula, quando agitur de matrimonio contrahendo, nunc, quando iam eſt contractum, & ſequens erit formula.

Formula diſpenſationis de contracto ſuper impedimento reticito in Dataria.

Fabritius &c.

DIſcreto Viro Confeſſori &c. Pro parte viri, & mulieris latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliàs vigore litterarum diſpenſationis ſuper impedimento tertij conſanguinitatis, ſeu affinitatis gradus, quo ſunt coniuncti, ſeu ſe attinent, à Sede Apoſtolica obtentæ, tacita tamen in dictis litteris carnali copula inter eos priùs ſequuta, matrimonium inter ſe pu-

Digitized by Google

*publicè in facie Eccleſiæ contraxerunt , & ſucceſſiuè conſummarunt . *Cum autem , ſicut etiam petitio ſubiungebat , diſpenſatio ob carnalem copulam huiuſmodi in litteris non expreſſam , quæ occulta eſt , fuerit inualida , & propterea latores in dicto matrimonio remanere nequeant abſque noua Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione ; Ideò ad euitanda ſcandala, quæ, ſi diuortio fieret inter eos , veriſimiliter exorirentur, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete , cupiunt à præmiſſis , de quibus plurimùm dolent , abſolui , ſecumque deſuper diſpenſari . Quare ſupplicarunt &c. Nos igitur &c. Diſcretioni tuæ committimus , quatenùs , ſi eſt * ita dictos latores , audita prius eorum * Sacramentali Confeſſione , à quibuſuis ſententijs , cenſuris , & pœnis Eccleſiaſticis , quas propter præmiſſa quomodolibet incurrerunt, inceſtu , & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta , iniuncta eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari † quodque faciant eleemoſynam arbitrio tuo in pauperum alimenta diſtribuendo , & alijs , quæ de iure fuerint iniungenda . Demum , dummodo impedimentum , ex inceſtuoſa cognitione præfata proueniens , occultum * ſit , & aliud * non obſtet , cum eiſdem latoribus, quod , præmiſſis non obſtantibus , matrimonium inter ſe, de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant, miſericorditer diſpenſet ; prolem ſuſceptam, ſi qua ſit , & ſuſcipiendam, exinde legitimam decernendo in foro conſcientiæ in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantùm , & non aliter &c.*

Digitized by Google

a Notanda circà hanc Formulam.

In (*a*) iſta formula præter ea, quæ notata ſunt in antecedentibus capitibus circa clauſulas, ſequentia notanda erunt.

b Inceſtuoſi incurrent excommunicationem.

Primo (*b*) notandum, quod iſti latores cenſuras Eccleſiaſticas in Clementina prima de conſanguinitate, & affinitate incurrerunt, & propterea à cenſuris abſoluuntur; quod non exprimitur in antecedenti formula ex eo, quod non contraxerint.

c Cum diſpẽſantur ſunt obligandi ad eleemoſynam

Secundo (*c*) notandum, quod etiam iſti latores ſunt obligandi ad eleemoſynam, iuxta quod dictum eſt in antecedenti formula in §. 2. notandum.

d Ab ipſis eſt renouandus conſenſus, & matrimoniũ de nouo celebrandum coràm Confeſſario, ſi fieri poteſt commodè.

Tertio (*d*) notandum, quod iſti latores debent moneri à Confeſſario, vt renouent conſenſum; in qua renouatione non erit difficultas, ſicut, quando vna pars eſt conſcia, & altera ignara, vt dictum eſt in capitulo tertio huius ſecundæ partis circa finem; Nam ambo iſti latores ſunt rei, & ſic potuerunt de facili induci ad præſtandum denuo conſenſum, vt iterum ſecretè inter ſe, nullis teſtibus, nec Parocho præſentibus, ſublato tamen prius per diſpenſationem impedimento. Poſſunt tamen coram proprio Confeſſario, quando fieri commodè abſque periculo, quod detegatur eorum delictum, huiuſmodi conſenſum præſtare.

e Debent abſtinere à copula donec per renouationem conſenſus matrimonium de nouo contraxerint.

Quarto (*e*) monendi ſunt Pœnitentes à Confeſſario, vt à copula carnali abſtineant, niſi prius huiuſmodi matrimonium per mutuum conſenſum contrahant, ne fornicationi ſubiaceant, matrimonio ſic per nouum conſenſum non contracto. His

His notatis, erit formula diſpenſationis poſt datam abſolutionem ſolitam, & conſuetam à cenſuris, & à peccatis, vt ſequitur

Inſuper (a) authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento ex inceſtuoſa cognitione in litteris diſpenſationis cuius vigore contraxiſti, non expreſſa proueniente; denuo matrimonium cum illa contrahere, renouato conſenſu, & conſummare, ac in eo remanere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma diſpẽſationis de contracto poſt abſolutionem Sacramentalē danda.

Pariter eadem authoritate Apoſtolica prolem, ſi qua ſuſceperis, & ſuſcepturus ſis legitimam eſſe, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

CAP. VI.

De Formula diſpenſationis pro ijs, qui factis proclamationibus in Eccleſia fieri ſolitis, & nullo detecto, ſeù denunciato impedimento, exiſtentes tamen conſaguinei, vel affines in aliquo gradu prohibito publicè in facie Eccleſię matrimonium contraxerunt, & conſummarunt.

HVius diſpenſationis litterarum formula ſic extenditur

Digitized by Google

Formula Diſpenſationis pro conſanguineis, vel affinibus, qui ignorantes gradum prohibitum matrimonium contraxerunt publicationibus in Eccleſia factis.

Fabritius &c.

*Diſcreto Viro Confeſſario &c. Pro parte viri, & mulieris latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliàs factis proclamationibus in Eccleſia fieri ſolitis, & nullo detecto, ſeu denunciato impedimento, quominus poſſent inter ſe matrimonium contrahere, illud publicè in facie Eccleſiæ contraxerunt, & ſucceſſiuè conſummarunt, deinde ſecretè reſciuerunt, ſe tertio conſanguinitatis, ſeu affinitatis gradu eſſe coniunctos, ſeu ſe attinere, & forſan in carnali copula perſeuerarunt. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dicti latores ob impedimentum ex præfato tertio gradu huiuſmodi proueniens, quod occultum remanet, in dicto matrimonio abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione remanere nequeant; Ideò ad euitanda ſcandala, quæ ſi diuortium fieret inter eos, veriſimiliter exorirentur, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete cupiunt latores à præmiſſis, de quibus plurimùm dolent, abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quare ſupplicarunt &c. Nos igitur &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus * ſi ita eſt, dictos latores, audita * priùs eorum Sacramentali Confeſſione à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis*

Ec-

*Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrerunt, inceſtu, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta pro modo culpæ pænitentia ſalutari, & alijs, quæ de iure † fuerint iniungenda. Demum, dummodo impedimentum ex præfato tertio gradu huiuſmodi proueniens * occultum ſit, & * ſeparatio inter eos fieri non poſſit abſque ſcandalo, aliudque * non obſtet, cum eiſdem latoribus, quod præmiſſis non obſtantibus, matrimonium inter ſe, de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant, miſericorditèr diſpenſes prolem ſuſceptam, ſi qua ſit, & ſuſcipiendam exindè legitimam decernendo in foro conſcientiæ &c. ita quod &c. nullis &c. vt in præcedentibus formulis.*

In executione (a) gratiæ huiuſmodi litterarum omnia notata, & conſiderata in formulis præcedentibus præſertim Cap. ſecundi, & tertij, notanda, & conſideranda erunt, & hic tantummodo repetendum, quod dictum fuit in primo Cap. iſtius partis littera G. ſcilicèt, quod prudens (b) Confeſſarius, Parochi, & Ordinarij locorum aduertant, quod, quando matrimonium iam contractum eſt, & per aliquem, ſeù per aliquos denunciatur impedimentum, quod occultum remanſit, non ſint faciles ad illud publicandum per publicam ſeparationem, ſed ſilentio impoſito denuncianti, ſeù denunciantibus, & facta ſecretè ſeparatione, ſi ſint in mala fide, ſi verò in bona fide relinquant illos in huiuſmodi bona fide, & in-

a Forma legitimationis prolis.

b Quid Confeſſarius, Parochi, & locorum Ordinarij agere debent in iſtis caſibus.

Digitized by Google

terim ſcribant Eminentiſſimo Domino Maiori Pœnitentiario Romam modo, quo in fine operis notatur ad effectum, vt mittat facultatem diſpenſandi ſuper impedimento occulto adhuc remanente, quamuis ſecretè denunciato, quia Eminentiſſimus Maior Pœnitentiarius mittet facultatem, & de opportuno remedio gratis prouidebit, abſque eo, quod publica ſeparatio cum ſcandalo, & animarum miſerabilium detrimento fiat.

His præmiſſis forma diſpenſationis poſt datam abſolutionem à cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, erit

a Forma diſpenſationis huius Formulæ.

Inſuper (a) authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento tertij gradus affinitatis, vt illo non obſtante cum tua putata coniuge, præuia renouatione prioris conſenſus, matrimonium ſecretè inter te, & ipſam contrahere, & conſumare, ac debitum coniugale exigere, & reddere licitè valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Et paritèr eadem authoritate Apoſtolica prolem ſuſceptam, ſi qua ſit, & ſuſcipiendam legitimam eſſe, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

b Vtraq; pars eſt abſoluenda, & diſpenſanda, quando vtraque pars eſt cõſcia impedimenti.

PRimò (*b*) notandũ eſt tàm in iſta forma diſpenſationis huius formulę, quàm in omnibus alijs formulis præcedentiũ capitum, quod ſicuti vtriuſque partis præmittenda eſt Confeſſio

feſſio Sacramentalis, & vtrique parti ſeparatim danda eſt diſpenſatio. Vnde vbi dicitur, matrimonium cum tua putata Coniuge reſpectu Viri, erit dicendum reſpectu Mulieris cum tuo putato Coniuge, & paritèr quando vna tantum pars eſt conſcia impedimenti; forma, quamuis præſcripta pro parte Viri, debet adaptari Mulieri, quando ipſa ſolummodo eſt conſcia impedimenti.

Secundò (*a*) notandum eſt, quod ſupradicta formula ponitur pro exemplo aliarum formularum litterarum, quæ expediuntur à Sacra Pœnitentiaria in materijs ſimilium diſpenſationum, vt eſſet diſpenſatio, quæ datur ijs, qui matrimonium cum impedimento occulto cognationis ſpiritualis, non detecto in denunciationibus.

a Hæc Formula datur in exemplũ pro alijs Formulis.

CAP. VII.

De Formula litterarum, quæ expediuntur pro ijs, qui matrimonium contrahere deſiderant, vel iam contraxerunt cum impedimento criminis occulto.

CVm plura ſint criminis impedimenta, ex quo plures extendendæ eſſent formulæ; attamen, vt breuitati conſulamus, duæ tantùm extendentur.

For-

Formula pro ijs, qui præcedente adulterio, & ſide data, matrimonium contrahere deſiderant.

Fabritius &c.

DIſcreto Viro Confeſſori. Pro parte Viri, & Mulieris latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliâs viuente adhuc alia latoris coniuge ſe carnalitèr cognouerunt, ſibique fidem inuicem dederunt de matrimonio inter ſe contrahendo, ſi latoris vxor præmoreretur, qua modo præmortua, neutro tamen latorum in eius morte machinante, matrimonium inter ſe contrahere deſiderant. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, impedimentum ex præmiſſis proueniens occultum ſit, & niſi matrimonium inter latores contrahatur, periculum immineat ſcandalorum, vel perſeuerantiæ in peccato; Ideò ad hæc vitanda, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete cupiunt à præmiſſis, de quibus plurimum dolent per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè ſupplicarunt &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs * ſi eſt ita, dictos latores à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrerunt, adulterio, fide data, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta eis pro modo culpæ pænitentia ſalutari, & alijs, quæ de ✠ iure fuerint iniungenda. Demum dummodò impedimentum præfatum * ſit occultum, & niſi matrimonium inter latores contra-

tra-

*trahatur periculum * immineat ſcandalorum, vel perſeuerantia in peccato, cum eiſdem latoribus, quod præmiſſis non obſtantibus, matrimonium inter ſe publica, ſeruata forma * Conc. Trid. contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant miſericorditèr diſpenſes, prolem ſuſceptam (non tamen ex adulterio conceptam) & ſuſcipiendam exindè legitimam nunciando in foro conſcientiæ &c. ita quod &c. nullis &c., vt in præcedentibus formulis.*

In explicatione iſtius formulæ paritèr erunt notandæ clauſulæ, vt in formula Cap. ſecundi, & tertij huius partis, & nihil aliud notandum, & obſeruandum præter clauſulam -- *periculum ſcandalorum, vel perſeuerantia in peccato*; Per (*a*) quam clauſulam inſinuatur Confeſſario Sacram Pœnitentiariam diſpenſare non copulatiuè, & propter periculum ſcandalorum, & perſeuerantiæ in peccato, ſed diſiunctiuè, itaùt ſufficiat vna ex iſtis cauſis.

a Periculum ſcandalorum, vel perſeuerantia in peccato ſunt cauſæ diſiunctiuæ ſufficientes ad diſpenſationē concedendam.

Forma huius diſpenſationis poſt abſolutionem à cenſuris, & peccatis in forma conſueta, erit ſequens.

Inſuper (*b*) *authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento criminis ex adulterio, & fide data prouenienti, vt illo non obſtante cum muliere correa matrimonium publicè, ſeruata forma Conc. Trid. contrahere, & conſummare, debitumque coniugale exigere, & reddere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

b Forma diſpenſationis huius Formulæ.

Paritèr eadem (*c*) *authoritate Apoſtolica prolem*

c Forma legitimationi prolis.

Digitized by Google

lem ſuſceptam, non tamen in adulterio conceptam, & ſuſcipiendam, legitimam fore nuncio, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Formula litterarum diſpenſationis pro ijs, qui cum occulto impedimento criminis contraxerunt.

Fabritius &c.

*Diſcreto Viro Confeſſori pro parte Viri, & Mulieris latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliàs viuente alia latoris vxore, ſe carnalitèr cognouerunt, fidemque ſibi inuicem dederunt de matrimonio inter ſe contrahendo, ſi dicta vxor præmoreretur, qua deindè præmortua neutro tamen latorum in eius morte machinante, matrimonium inter ſe publicè in facie Eccleſiæ contraxerunt, & ſucceſſiuè conſummarunt. Cum antem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dicti latores ob impedimentum ex præmiſſis proueniens, quod occultum eſt in dicto matrimonio remanere nequeant abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, ad euitanda ſcandala, quæ, ſi diuortium fieret inter ſe veroſimilitèr exorirentur, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete cupiunt à præmiſſis, de quibus plurimum dolent, abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè &c. ſupplicarunt &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenus * ſi eſt ita, dictos latores audita * prius eorum Sacramentali Confeſſione, à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis*

*pœnis Eccleſiaſticis, quas proptèr præmiſſa quomodolibet incurrerunt, adulterio, fide data, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta eis pro modo culpæ graui pœnitentia ſalutari, & alia, quæ de † iure fuerint iniungenda. Demum dummodo impedimentum præſatum * occultum ſit * & ſeparatio inter Latores fieri non poſſit abſque ſcandalo, cum eiſdem latoribus de nullitate prioris conſenſus certioratis, quod, præmiſſis non obſtantibus, matrimonium inter ſe de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant, misericordìtèr diſpenſes, prolem ſuſceptam, ſi qua ſit (non tamen in adulterio conceptam) & ſuſcipiendam exindè legitimam decernendo in foro conſcientiæ,ità quod &c. nullis &c. vt in antecedentibus formulis.*

In iſta formula paritèr erunt notandæ, & conſiderandæ clauſulæ, quæ fuerunt notatæ, & conſideratæ in Cap. ſecundo, & tertio huius ſecundæ partis.

Forma huius diſpenſationis erit ſequens, poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis.

Et (*a*) *inſuper authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento criminis, ex adulterio, & fide data proueniente, vt illo non obſtante matrimonium cum tua putata coniuge contrahere, conſummare, ac debitum coniugale exigere, & reddere valeas, & poſſis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

a Forma diſpenſationis danda poſt abſolutionem.

Paritèr eadem authoritate Apoſtolica prolem,

ſi quam

ſi quam ſuſceperis (non tamen ex adulterio conceptam) & quam ſuſcepturus es legitimam eſſe, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

a Aliæ Formulæ circà impedimenta criminis non differunt, niſi in pœnitētijs iniungendis.

NOn extenduntur (*a*) aliæ formulæ, & formæ circa impedimentum criminis; Nam aliæ formulæ differunt tantummodò in pœnitentijs iniungendis à Confeſſarijs, conſiderata grauitate criminis; Quæ pœnitentiæ quomodo moderandæ ſint, ſatis dicitur in introductione in principio huius libri, præſertim Cap. tertij, & formulæ facilè poterunt adaptari materiæ prudentia Confeſſarij.

CAP. VIII.

Pro eo, qui contracto, & conſummato matrimonio, conſanguineam Vxoris, ſiuè in primo, ſiuè in primo, & ſecundo, ſiuè in ſecundo gradu tantùm carnalitèr cognouit.

QVamuis ſuper impedimento occulto affinitatis ſuperuenientis, ad effectum petendi debitum coniugale, poſſint Ordinarij locorum, & omnes priuilegium ad id habentes, diſpenſare; ponitur tamen ſequens formula, qua vtitur Sacra Pœnitentiaria ad di-

diſpenſandũ cum ijs,qui ad illam ſolent recurrere, vt & Confeſſarij, quibus litteræ committuntur, ſciant quid agere poſſint in executione gratiæ, & inſuper Ordinarij locorum, & priuilegium habentes, ſe conformando Sacræ Pœnitentiariæ,huiuſmodi diſpenſationes prudentèr concedant.

Formula litterarum diſpenſationis affinitatis ſuperuenientis matrimonio.

Fabritius &c.

*DIſcreto Viro Confeſſario &c. Pro parte Viri Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe veſana libidine ductus, ſororem ſuæ propriæ vxoris carnalitèr cognouit; proptèr quod debitum coniugale petendi ius amiſit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat dictus Lator de tàm enormis libidinis exceſſu, qui occultus eſt, plurimum doleat, & debitum coniugale exigere licitè poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſupèr diſpenſari. Quare &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, * ſi eſt ita dictum Latorem audita priùs eius* Sacramentali Confeſſione * poſtquam omnem recidiuæ conuerſationis occaſionem abſtulerit, ab inceſtu, exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta iniuncta ei pro tam enormis libidinis exceſſu graui pœnitentia ſalutari ✠ ac Confeſſione Sacramentali ſemèl quolibet menſe*

per

*per tempus arbitrio tuo ſtatuendum, & alijs, quæ de iure fuerint iniungenda, ipſumque Latorem in dicto matrimonio remanere, & debitum coniugale reddere poſſe, & debere declares; & tamen, ſi de Latoris incontinentia probabilitèr timendum ſit, dummodò impedimentum ſuperuenientis affinitatis huiuſmodi * occultum remaneat; cum eodem Latore, vt præmiſſis non obſtantibus, idem debitum coniugale etiam exigere licitè valeat, misericorditèr diſpenſes in foro conſcientiæ. Ita quod &c. nullis &c.*

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum notanda, & conſideranda ſunt omnia ea, quæ notata, & conſiderata ſunt in præcedentibus Cap. & Formulis huius ſecundæ partis, præſertim circa occultum, quia, ſi publicum, eſſet recurrendum ad Datariam.

Circa grauem pœnitentiam ſalutarem iniungendam.

Circa Sacramentalem Confeſſionem imponendam ſemel in menſe à Confeſſario.

Circa ablationem occaſionis recidiuæ conuerſationis iam ſatis dictum eſt in Cap. ſecundo, & tertio huius ſecundæ Partis in explicatione Clauſularum.

Forma diſpenſationis litterarum ſupradictarum poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis erit ſequens:

a Forma diſpenſationis danda poſt abſolutionem.

Et (a) inſuper authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, diſpenſo tecum, vt non obſtante affinitate, quam contraxiſti cum tua vxore ex illicita copula à te habita cum eius ſorore, debitum

Digitized by Google

tum coniugale à tua uxore etiam exigere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Et pariter eadem authoritate Apoſtolica declaro te, non obſtante præfata affinitate ſuperueniente, in matrimonio cum tua uxore remanere, illique debitum coniugale reddere poſſe, & debere. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Finis Secundæ Partis.

Digitized by Google

PARS TERTIA

De Formulis abſolutionum, diſpenſationum, rehabilitationum, & fructuum condonatione.

CVM finis iſtius manuductionis, ſeù compendij ſit tantùm tradere modum faciliorem executionis gratiarum, ſeù Breuium, quæ à Sacra Pœnitentiaria emanarunt. Ideò breuitèr principaliores formulæ prædictarum gratiarum extenduntur, & declarantur.

CAPVT I.

Vbi notantur aliqua his materijs communia, &

a Sacra Pœnitẽtiaria abſoluere, & abſolui mandare, tàm in publicis, quàm in occultis.

PRimo (*a*) quod, quando agitur de abſolutione tantùm à cenſura aliqua, & culpa Sedis Apoſtolicæ, & Ordinarijs locorum reſeruata, ſolet Sacra Pœnitentiaria, cum ad id facultatem habeat, abſoluere Pœnitentes, ſeù mandare abſolui tam per Confeſſarios ſimplices, quàm per Ordinarios locorum non ſolùm in occultis, ſed etiam in publicis. (*a*) Cum hac tamen differentia, quod, quando caſus ſunt pu-

b Occultos Cõfeſſarijs ſimplicibus, & publicos committit Ordinarijs.

publici, & deducti, ſeù deducendi, de facili ad forum ipſius Ordinarij, tunc committit facultatem ipſis Ordinarijs, dirigendo illis Breuia.

Notandum ſecundò (*a*) quod, quando agitur de abſolutione, & diſpenſatione, aut de abſolutione, & rehabilitatione, & condonatione, tunc Sacra Pœnitentiaria non ſolet ratione defectus facultatis abſoluere, & diſpenſare, rehabilitare, & condonare, niſi caſus ſint occulti, & Breuia, quæ (*b*) ſuper his materijs expediuntur, vt plurimùm Confeſſarijs committuntur, & (*c*) quandoque etiam Ordinarijs locorum, vt Confeſſarijs pro foro conſcientię, & in ipſo actu Sacramentalis Confeſſionis, & non aliter, & cum clauſula -- *dummodò delictum ſit occultum*.

a Diſpēſat, rehabilitat, & condonat in occultis tantũ

b Tunc committit Confeſſarijs.

c Aliquando etiam Ordinarijs.

Notandum tertiò, quod caſus (*d*) publici, in quibus, vt plurimùm recurritur ad Sacram Pœnitentiariam ſunt duo: Primus (*e*) eſt, quando quìs publicè manus violentas, ſiue percutiendo, ſiue occidendo, in Clericum, ſeù Sacerdotem, ſeù Religioſum iniecit. Secundus eſt quando quis pugnauit, vel aſſiſtens quomodolibet complex fuit in publico Duello. In his itaque, & ſimilibus caſibus (exceptis caſibus publicis Immunitatis Eccleſiæ, in quibus eſt recurrendum ad Sacram Congregationem Immunitatis, & in alijs, quæ ad S. Officium pertinent) ſemper Breuia Sacræ Pœnitentiariæ diriguntur Ordinario loci, in cuius Diœceſi commiſſum eſt delictum.

d Caſus publici, in quibus ad Sac. Pœnitentiariam recurritur.

e Iniectio manuum violenta in Clericũ, & duellum.

Notandum quartò (*f*) quod in iſtis caſibus pu-

f Circa abſentem pœnitentem quomodò

ſe gerat S.Pœnitentiaria.

publicis litteræ Sacræ Pœnitentiariæ duobus modis diriguntur. Primus modus eſt, quando Pœnitens eſt abſens, & ad Curiam accedere nequit. Tunc enim committitur facultas abſoluendi ipſi Ordinario, Secundus (*a*) modus eſt, quando Pœnitens accedit ad Vrbem; Tunc enim Maior Pœnitentiarius committit facultatem alicui ex Pœnitentiarijs minoribus trium Baſilicarum Sancti Ioannis in Laterano, S. Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris; A quo (*b*) dùm eſt abſolutus poſtea (ſi per ſe, & non miſſus ab Ordinario venit) mittitur, ſi verò miſſus ab Ordinario venit, remittitur abſolutus ad ipſum Ordinarium.

a Quomodò circa præſentē

b Quid ſit mitti, aut remitti.

Notandum quintò, quod (*c*) quando quis pro graui, ſeù enormi percuſſione Clerici, vel mutilatione, vel occiſione nequit ex rationabilibus cauſis ad Sedem Apoſtolicam perſonalitèr accedere, ſi caſus eſt occultus, tunc Confeſſario ſimplici litteræ diriguntur.

c Accedere nō valenti ad Vrbem percuſſori Clerici quid concedatur in occultis.

Notandum ſextò, quod (*d*) etiam ſi caſus ſit publicus, ſi Reus neque ad Sedem Apoſtolicam, neque ad Ordinarium tutum acceſſum habeat, & reperiatur in loco, vbi non habeatur pro publicè excommunicato, tunc prouidetur animæ ſaluti Pœnitentis abſque præiudicio Ordinarij, & partis, & Breuia diriguntur Confeſſarijs.

d Quid, & in publicis.

Vndè iuxtà (*e*) prænotata hic primo agetur de modo executioni demandandi litteras Sacræ Pœnitentiariæ, quando facultas abſoluendi Pœnitentes abſentes ipſi Ordinario cõmit-

e Diuiſio capitum huius tertiæ partis.

mittitur. Secundò agetur de modo, quo mittitur, & remittitur Pœnitens abſolutus, & quid cum eo, tunc agere debeat Ordinarius. Tertiò tractabitur de litteris, quæ ipſis Confeſſarijs in caſibus *num.* 5. *&* 6. poſitis diriguntur. Quartò de diſpenſationibus in occultis. Quintò de rehabilitationibus. Sextò de fructuum condonationibus ſimilitèr occultis.

lem ſuſceptam, non tamen in adulterio conceptam, & ſuſcipiendam, legitimam fore nuncio, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Formula litterarum diſpenſationis pro ijs, qui cum occulto impedimento criminis contraxerunt.

Fabritius &c.

*DIſcreto Viro Confeſſori pro parte Viri, & Mulieris latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliàs viuente alia latoris vxore, ſe carnalitèr cognouerunt, fidemque ſibi inuicem dederunt de matrimonio inter ſe contrahendo, ſi dicta vxor præmoreretur, qua deindè præmortua neutro tamen latorum in eius morte machinante, matrimonium inter ſe publicè in facie Eccleſiæ contraxerunt, & ſucceſſiuè conſummarunt. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dicti latores ob impedimentum ex præmiſſis proueniens, quod occultum eſt in dicto matrimonio remanere nequeant abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, ad euitanda ſcandala, quæ, ſi diuortium fieret inter ſe veroſimilitèr exorirentur, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete cupiunt à præmiſſis, de quibus plurimum dolent, abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè &c. ſupplicarunt &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenus * ſi eſt ita, dictos latores audita * prius eorum Sacramentali Confeſſione, à quibuſuis ſententijs, cenſuris, &*

pœnis

*pœnis Eccleſiaſticis, quas proptèr præmiſſa quomodolibet incurrerunt, adulterio, fide data, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta eis pro modo culpæ graui pœnitentia ſalutari, & alia, quæ de † iure fuerint iniungenda. Demum dummodo impedimentum præfatum * occultum ſit * & ſeparatio inter Latores fieri non poſſit abſque ſcandalo, cum eiſdem latoribus de nullitate prioris conſenſus certioratis, quod, præmiſſis non obſtantibus, matrimonium inter ſe de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant, miſericorditèr diſpenſes, prolem ſuſceptam, ſi qua ſit (non tamen in adulterio conceptam) & ſuſcipiendam exindè legitimam decernendo in foro conſcientiæ,ità quod &c. nullis &c. vt in antecedentibus formulis.*

In iſta formula paritèr erunt notandæ, & conſiderandæ clauſulæ, quæ fuerunt notatæ, & conſideratæ in Cap. ſecundo, & tertio huius ſecundæ partis.

Forma huius diſpenſationis erit ſequens, poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis.

Et (a) inſuper authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento criminis, ex adulterio, & fide data proueniente, vt illo non obſtante matrimonium cum tua putata coniuge contrahere, conſummare, ac debitum coniugale exigere, & reddere valeas, & poſſis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma diſpenſationis danda poſt abſolutionem.

Paritèr eadem authoritate Apoſtolica prolem,

si quam

ſi quam ſuſceperis (non tamen ex adulterio conceptam) & quam ſuſcepturus es legitimam eſſe, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

a Aliæ Formulæ circà impedimenta criminis non differunt, niſi in pœnitẽtijs iniungendis.

NOn extenduntur (*a*) aliæ formulæ, & formæ circa impedimentum criminis; Nam aliæ formulæ differunt tantummodò in pœnitentijs iniungendis à Confeſſarijs, conſiderata grauitate criminis; Quæ pœnitentiæ quomodo moderandæ ſint, ſatis dicitur in introductione in principio huius libri, præſertim Cap. tertij, & formulæ facilè poterunt adaptari materiæ prudentia Confeſſarij.

CAP. VIII.

Pro eo, qui contracto, & conſummato matrimonio, conſanguineam Vxoris, ſiuè in primo, ſiuè in primo, & ſecundo, ſiuè in ſecundo gradu tantùm carnalitèr cognouit.

QVamuis ſuper impedimento occulto affinitatis ſuperuenientis, ad effectum petendi debitum coniugale, poſſint Ordinarij locorum, & omnes priuilegium ad id habentes, diſpenſare; ponitur tamen ſequens formula, qua vtitur Sacra Pœnitentiaria ad di-

diſpenſandũ cum ijs, qui ad illam ſolent recurrere, vt & Confeſſarij, quibus litteræ committuntur, ſciant quid agere poſſint in executione gratiæ, & inſuper Ordinarij locorum, & priuilegium habentes, ſe conformando Sacræ Pœnitentiariæ, huiuſmodi diſpenſationes prudentèr concedant.

Formula litterarum diſpenſationis affinitatis ſuperuenientis matrimonio.

Fabritius &c.

*DIſcreto Viro Confeſſario &c. Pro parte Viri Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe veſana libidine ductus, ſororem ſuæ propriæ vxoris carnalitèr cognouit; proptèr quod debitum coniugale petendi ius amiſit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat dictus Lator de tàm enormis libidinis exceſſu, qui occultus eſt, plurimum doleat, & debitum coniugale exigere licitè poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſupèr diſpenſari. Quare &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, * ſi eſt ita dictum Latorem audita priùs eius* Sacramentali Confeſſione * poſtquam omnem recidiuæ conuerſationis occaſionem abſtulerit, ab inceſtu, exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta iniuncta ei pro tam enormis libidinis exceſſu graui pœnitentia ſalutari ✠ ac Confeſſione Sacramentali ſemèl quolibet menſe*

per

*per tempus arbitrio tuo ſtatuendum, & alijs, quæ de iure fuerint iniungenda, ipſumque Latorem in dicto matrimonio remanere, & debitum coniugale reddere poſſe, & debere declares; & tamen, ſi de Latoris incontinentia probabilitèr timendum ſit, dummodò impedimentum ſuperuenientis affinitatis huiuſmodi * occultum remaneat, cum eodem Latore, vt præmiſſis non obſtantibus, idem debitum coniugale etiam exigere licitè valeat, miſericorditèr diſpenſes in foro conſcientiæ. Ita quod &c. nullis &c.*

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum notanda, & conſideranda ſunt omnia ea, quæ notata, & conſiderata ſunt in præcedentibus Cap. & Formulis huius ſecundæ partis, præſertim circa occultum, quia, ſi publicum, eſſet recurrendum ad Datariam.

Circa grauem pœnitentiam ſalutarem iniungendam.

Circa Sacramentalem Confeſſionem imponendam ſemel in menſe à Confeſſario.

Circa ablationem occaſionis recidiuæ conuerſationis iam ſatis dictum eſt in Cap. ſecundo, & tertio huius ſecundæ Partis in explicatione Clauſularum.

Forma diſpenſationis litterarum ſupradictarum poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis erit ſequens:

a Forma diſpenſationis danda poſt abſolutionem.

Et (a) inſuper authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, diſpenſo tecum, vt non obſtante affinitate, quam contraxiſti cum tua vxore ex illicita copula à te habita cum eius ſorore, debi-

tum

Digitized by Google

tum coniugale à tua vxore etiam exigere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Et pariter eadem authoritate Apoſtolica declaro te, non obſtante præfata affinitate ſuperueniente, in matrimonio cum tua vxore remanere, illique debitum coniugale reddere poſſe, & debere. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Finis Secundæ Partis.

Digitized by Google

PARS TERTIA

De Formulis abſolutionum, diſpenſationum, rehabilitationum, & fructuum condonatione.

CVM finis iſtius manuductionis, ſeù compendij ſit tantùm tradere modum faciliorem executionis gratiarum, ſeù Breuium, quæ à Sacra Pœnitentiaria emanarunt. Ideò breuitèr principaliores formulæ prædictarum gratiarum extenduntur, & declarantur.

CAPVT I.

Vbi notantur aliqua his materijs communia, &

a Sacrā Pœnitētiaria abſoluere, & abſolui mandare, tàm in publicis, quàm in occultis.

b Occultos Cōfeſſarijs ſimplicibus, & publicos committit Ordinarijs.

PRimo (*a*) quod, quando agitur de abſolutione tantùm à cenſura aliqua, & culpa Sedis Apoſtolicæ, & Ordinarijs locorum reſeruata, ſolet Sacra Pœnitentiaria, cum ad id facultatem habeat, abſoluere Pœnitentes, ſeù mandare abſolui tam per Confeſſarios ſimplices, quàm per Ordinarios locorum non ſolùm in occultis, ſed etiam in publicis. (*a*) Cum hac tamen differentia, quod, quando caſus ſunt pu-

publici, & deducti, ſeù deducendi, de facili ad forum ipſius Ordinarij, tunc committit facultatem ipſis Ordinarijs, dirigendo illis Breuia.

Notandum ſecundò (*a*) quod, quando agitur de abſolutione, & diſpenſatione, aut de abſolutione, & rehabilitatione, & condonatione, tunc Sacra Pœnitentiaria non ſolet ratione defectus facultatis abſoluere, & diſpenſare, rehabilitare, & condonare, niſi caſus ſint occulti, & Breuia, quæ (*b*) ſuper his materijs expediuntur, vt plurimùm Confeſſarijs committuntur, & (*c*) quandoque etiam Ordinarijs locorum, vt Confeſſarijs pro foro conſcientię, & in ipſo actu Sacramentalis Confeſſionis, & non aliter, & cum clauſula -- *dummodò delictum ſit occultum*.

a Diſpēſat, rehabilitat, & condonat in occultis tantū

b Tunc committit Confeſſarijs.

c Aliquando etiam Ordinarijs.

Notandum tertiò, quod caſus (*d*) publici, in quibus, vt plurimùm recurritur ad Sacram Pœnitentiariam ſunt duo: Primus (*e*) eſt, quando quis publicè manus violentas, ſiue percutiendo, ſiue occidendo, in Clericum, ſeù Sacerdotem, ſeù Religioſum iniecit. Secundus eſt quando quis pugnauit, vel aſſiſtens quomodolibet complex fuit in publico Duello. In his itaque, & ſimilibus caſibus (exceptis caſibus publicis Immunitatis Eccleſiæ, in quibus eſt recurrendum ad Sacram Congregationem Immunitatis, & in alijs, quæ ad S. Officium pertinent) ſemper Breuia Sacræ Pœnitentiariæ diriguntur Ordinario loci, in cuius Diœceſi commiſſum eſt delictum.

d Caſus publici, in quibus ad Sac. Pœnitentiariam recurritur.

e Iniectio manuum violenta in Clericū, & duellum.

Notandum quartò (*f*) quod in iſtis caſibus pu-

f Circa abſentem pœnitentem quomodò

ſe gerat S.Pœnitentiaria.

publicis litteræ Sacræ Pœnitentiariæ duobus modis diriguntur. Primus modus eſt, quando Pœnitens eſt abſens, & ad Curiam accedere nequit. Tunc enim committitur facultas abſoluendi ipſi Ordinario, Secundus (*a*) modus eſt, quando Pœnitens accedit ad Vrbem; Tunc enim Maior Pœnitentiarius committit facultatem alicui ex Pœnitentiarijs minoribus trium Baſilicarum Sancti Ioannis in Laterano, S. Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris; A quo (*b*) dùm eſt abſolutus poſtea (ſi per ſe, & non miſſus ab Ordinario venit) mittitur, ſi verò miſſus ab Ordinario venit, remittitur abſolutus ad ipſum Ordinarium.

a Quomodò circa præſentē

b Quid ſit mitti, aut remitti.

Notandum quintò, quod (*c*) quando quis pro graui, ſeù enormi percuſſione Clerici, vel mutilatione, vel occiſione nequit ex rationabilibus cauſis ad Sedem Apoſtolicam perſonalitèr accedere, ſi caſus eſt occultus, tunc Confeſſario ſimplici litteræ diriguntur.

c Accedere nō valenti ad Vrbem percuſſori Clerici quid concedatur in occultis.

Notandum ſextò, quod (*d*) etiam ſi caſus ſit publicus; ſi Reus neque ad Sedem Apoſtolicam, neque ad Ordinarium tutum acceſſum habeat, & reperiatur in loco, vbi non habeatur pro publicè excommunicato, tunc prouidetur animæ ſaluti Pœnitentis abſque præiudicio Ordinarij,& partis, & Breuia diriguntur Confeſſarijs.

d Quid, & in publicis.

Vndè iuxtà (*e*) prænotata hic primo agetur de modo executioni demandandi litteras Sacræ Pœnitentiariæ, quando facultas abſoluendi Pœnitentes abſentes ipſi Ordinario cō-

e Diuiſio capitum huius tertiæ partis.

mit-

Digitized by Google

mittitur. Secundò agetur de modo, quo mittitur,& remittitur Pœnitens abſolutus,& quid cum eo, tunc agere debeat Ordinarius. Tertiò tractabitur de litteris, quæ ipſis Confeſſarijs in caſibus *num.* 5. & 6. poſitis diriguntur. Quartò de diſpenſationibus in occultis. Quintò de rehabilitationibus. Sextò de fructuum condonationibus ſimilitèr occultis.

CAP. II.

De abſolutione ab iniectione publica manuum violentarum, ſiuè percutiendo, ſiuè vulnerando, ſiuè mutilando, ſiuè occidendo Clericum, aut Sacerdotem, aut Religioſum pro non valente accedere ad Vrbem.

Formula litterarum, quæ à Sacra Pœnitentiaria expediuntur pro eo, qui publicè manus violentas in Clericos iniecit.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo Sutrino, ſiuè eius Vicario in Spiritualibus Generali.

Fabritius miſeratione Diuina Tituli SS. Io: & Pauli S. R. E. Cardinalis Paulutius ſalutem, & ſinceram in Domino charitatem.

PRo parte *Anionij de Amatis Diœcſis Sutrinæ Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs in publica platea præfatæ Ciuitatis manus violentas in Clericum Franciſcum de Curtijs, illum præſertim lethalitèr in-*

Ca-

*Capite vulnerando, iniecit. Proptèr quod Lator excommunicationem incurrit, & incurriſſe à vobis forſan per publicos Cedulones declaratus fuit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dictus Lator de præmiſſis plurimum doleat; ad Vrbem verò pro abſolutione deſuper obtinenda perſonalitèr accedere nequeat ob timorem Curiæ; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui. Quarè ſupplicauit humilitèr, vt ſibi ſuper his de opportuno remedio prouidere dignaremnr. Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini Papæ curam gerimus, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati authoritate Apoſtolica ſpecialitèr Nobis conceſſa circumſpectioni veſtræ committimus, quatenùs * ſi eſt ita, dictum Latorem, poſtquam præfato Clerico, ſi non dum ſatisfecit, * ſatisfecerit, vel per eum non ſteterit, quominus arbitrio veſtro ſatisfaciat competentèr, ab excommunicationis ſententia, quam proptèr præmiſſa quomodolibèt incurrit, ſiuè per Vos, ſiuè per Confeſſorem à Vobis ad id ſpecialitèr deputandum, abſoluatis hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo culpæ ✠ penitentia ſalutari, quodque ad Vrbem ☙ quamprimùm poterit perſonalitèr accedat, & alijs, quæ de iure ✠ fuerint iniungenda. Ita tamen, vt ſi Lator ſententiæ, ſiuè Ordinationi ☙ veſtræ ſuper præmiſſis forsàn latæ, ſeù ferendæ, parere, & ad Vrbem, vt ☙ præfertur, venire contempſerit, in dictam excommunicationem relabatur eo ipſo. Datum &c.*

Digitized by Google

Generales Clauſulæ obſeruandæ ab Ordinario in litteris datis ad eum pro non valente accedere ad Vrbem.

IN executione gratiæ huiuſmodi litterarum erunt ab Ordinario locorum obſeruandæ ſequentes Clauſulæ.

a Veritas impedimenti nõ accedendi.

Primò (*a*) debet aduertere, & examinare veritatem, ac ſufficientiam impedimenti, quod Pœnitens habet non accedendi ad Vrbem.

b Quibus ſatiſfactio.

Secundò debet aduertere (*b*) hanc clauſulam, quæ eſt in his verbis — *Poſtquam præfato Clerico * ſi non dùm ſatisfecit, ſatisfecerit, vel per eum non ſteterit, quo minùs arbitrio veſtro ſatiſfaciat competentèr* - iſtam enim Clauſulam debet equidem Ordinarius, quantum poterit adimplere. At ſi impoſſibilis ſit Pœnitenti eius executio, vel in totum, vel in partem, non debet propterea ipſi abſolutionem, aut omninò negare, aut diutiùs, quàm par eſt, differre iuxta dicta in Introductione ante primam partem *cap. 3. in fine litter. HH.*

c Si nõ potuit, aut non poteſt ſatisfacere, quid agendum.

Quarè debet ad ſubiunctam Clauſulam attendere, vbi dicitur (*c*) *vel per eum non ſteterit, quominùs arbitrio veſtro ſatisfaciat competentèr*: vbi notandum, quod arbitrium Epiſcopi in aſſignanda ſatisfactione facienda à Reo, debet eſſe prudens, diſcretum, & eius poſſibilitati accomodatum, & ſi ſatisfacere non poterit,

debet

Digitized by Google

debet eſſe (*a*) contentus præſtito iuramento ſatisfaciendi, cum poterit, declarando ipſi, quod, ſi poſtea per ipſum ſtet, nè parti læſæ ſatisfaciat, & Ordinarij ſententiæ non pareat, declarabit ipſum iterùm incidiſſe in eandem excommunicationem ob non impletum præſtitum iuramentum, & promiſſum. Interim etiam (*b*) poteſt Ordinarius, ſi velit non permittere ipſum haberi pro abſoluto in ipſo loco delicti propter ſcandalum, quod indè oriri poſſet, nondùm ſatisfacta parte. Itaque vtatur miſericordia Ordinarius in Reum non contumacem, ſed cum tali moderatione, vt eius Animam à vinculo excommunicationis reſoluens, non det occaſionem ſcandali, & relaxatæ diſciplinæ Eccleſiaſticæ ſuſpicionem. Et ſic poteſt, ſi expedire iudicet monere Pœnitentem, quod datur ei abſolutio pro foro conſcientiæ tantùm, itaùt in loco, vbi habetur pro publicè excommunicato, non habeat ſe pro abſoluto, at ſe gerat, ac ſi eſſet excommunicatus.

a Debet exigere per iuramentũ, quod ſatisfaciet ſub pœna reincidentiæ.

b Quid poteſt facere Ordinarius donec pænitens ſatisfaciat.

At verò (*c*) ſi huiuſmodi abſolutio detur per ſubdelegatam facultatem à Confeſſario in Sacramentali Confeſſione, tunc (*d*) Confeſſarius poterit fidem facere de data abſolutione, & illam mittere ad ipſum Ordinarium, qui poterit eam reponere in actis publicis Cãcellariæ Epiſcopalis, & illius vigore per decretum affixum in locis publicis Pœnitentem declarare abſolutum in foro fori, etiam cedulones affixos remouendo æque, ac ſi ab ipſo Or-

c Abſolutio danda à Confeſſario ſubdelegato, danda eſt in Sacramentali Confeſſione.

d Fides faciẽda ab ipſo Cõfeſſario de abſolutione data

Ordinario, aut à perſona Eccleſiaſtica ab ipſo ſpecialitèr deputata fuiſſet publicè abſolutus.

a Forma, ſeù exemplum fidei dandæ.

Forma (*a*) autem fidei in dictis caſibus ab huiuſmodi Confeſſarijs facienda poſſet eſſe ſequens: *Ego NN. Confeſſarius deputatus ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Domino Epiſcopo N. vigore litterarum Sacræ Pœnitentiariæ fidem facio, qualitèr audiui Confeſſionem Sacramentalem NN., illique abſolutionem Sacramentalem impertitus ſum in forma Eccleſiæ conſueta non ſolùm à peccatis, verùm etiam ab excommunicatione, quam ipſe N. incurrit ob talem cauſam. In quorum fidem hoc ſcriptum dedi, in loco N. die -- menſis -- anni &c. Ego NN. Confeſſarius Deputatus.*

b Poteſt Confeſſarius alienæ Diœceſis delegari.

Et (*b*) notandum, vt dictum eſt ſupra, quod huiuſmodi delegatio poteſt dari Confeſſario alienæ Diœceſis, qui debet eſſe de approbatis ab Ordinario illius loci, in quo exiſtit.

c Pœnitentia iniungenda.

Tertiò (*c*) debet aduertere hanc Clauſulam *Iniuncta ei ✠ pro modo culpæ pœnitentia ſalutari*, vt ſcilicèt eum ad nullam particularem pœnitentiam iniungendam aſtringatur, talẽ iniungat, quæ magis eidem Ordinario conueniens videbitur, vt ieiunia, preces, eleemoſynas ſecundum qualitatem perſonæ, & grauitatem delicti.

d Reus inobediens mandatis, ſeù ſententiæ Ordinarij in eandem excõmunicationem relabitur

Quartò (*d*) debet aduertere ſequentem Clauſulam, quæ eſt in his verbis -- *Ita tamen, vt ſi Lator ſententiæ, ſiuè ordinationi veſtræ ſuper præmiſſis forſan latæ, ſeù ferendæ parere ✠ contem-*

tempſerit in dictam excommunicationem relabatur eo ipſo -- (*a*) Circa cuius Clauſulæ executionem notandum eſt non intelligi, quod propterea Sacra Pœnitentiaria velit obligare Pœnitentes ad parendum Ordinario in ipſis, quæ vel impoſſibile, vel valdè difficilè eſt præſtare; nam v.g. ſi Ordinarius Reum in contumacia existentem damnaſſet ad Tryremes, vel eundem, etſi valdè pauperem condemnaſſet ad ſolutionem grauiſſimæ ſummæ, in his caſibus non intelligitur habere locum prædicta Clauſula; ita quod, ſi prædictis ſententijs non pareret in eamdem excommunicationẽ ſtatim relaberetur. Quia, cum prima ſententia ad Tryremes ſit de pœna valdè graui; altera verò de re impoſſibili reſpectu ad ſtatum pauperem Pœnitentis, eſſet obligare Pœnitentes vltra vires naturæ. Vndè dicendum eſt ſenſum prædictæ Clauſulæ eſſe, quod Pœnitens teneatur ſub pœna relabendi in eandèm excommunicationem parere ſententiæ, & ordinationi Ordinarij in ijs, quæ rationabilitèr præſtare poteſt (*b*) proût reuerà fuit deciſum à Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium in quadam Maceratenſi contra Epiſcopum Maceratenſem, qui prætendebat, quod ſi Pœnitens, qui in contumacia fuit ab ipſo damnatus ad Tryremes, infra certum tempus ſe non præſentaſſet, in eandem excommunicationem relaberetur. Quod, vt indiſcretum fuit à Sacra Congregatione reprobatum, & declaratus eſt Pœnitens non relapſus. Ex quibus patet, quod

a Qualia debẽt eſſe mandata Ordinarij, & qualis pænitẽtis obedientia.

b Quid ſuper id fuit deciſũ.

ſi

Digitized by Google

ſi tam irrationabilia exigunt à Pœnitentibus, hi tamen in foro conſcientiæ non reincidunt in excommunicationem; quandoquidem nemo dicitur contemnere parere, quando præſtare rationabilitèr non poteſt, quod irrationabilitèr præcipitur.

Et hę quidem ſunt Clauſulę communes omnibus litteris, quæ expediuntur pro violenta manuum in Clericum, Sacerdotem, aut Religioſum iniectione, iam ſequuntur aliæ particulares.

a Clauſulæ particulares pro Clericida.

Quintò debet (*a*) aduertere circa Clericidam, quod vltra iam notata in præcedentibus Clauſulis, iniungenda eſt pœnitentia recitandi Officium Mortuorum per quinquennium in tribus diebus cuiuslibet hebdomadæ, qui, ſi neſciat legere, poteſt hæc obligatio in alias preces commutari.

b Pro Presbytericida.

Sextò debet (*b*) aduertere circa Presbytericidam, quod iſti, præter ſatisfactionem præſtandam hæredibus occiſi, imponenda eſt alia ſatisfactio præſtanda Eccleſiæ, in qua Sacerdos occiſus intitulatus erat, vel pro ea Ordinario loci, quæ ſatisfactio, quando Pœnitens eſt diues debet eſſe pecuniaria, eroganda in vtilitatem ipſius Eccleſiæ, quando verò eſt pauper erit aliquando ſeruitium præſtandum ab ipſo Pœnitente ipſi Eccleſiæ arbitrio ipſius Ordinarij, ſeruiendo quando tutè poterit, dictæ Eccleſiæ in aliquo officio ſeruili, & humili vt v. g. pulſando Campanas, verrendo Eccleſiam. Idem dic, ſi occiderit Prælatum, vel

etiam

Digitized by Google

etiam Clericum beneficiatū alicuius Eccleſiæ.

Septimò debet (*a*) aduertere quod Presbytericidis, & eis, qui mutilant Presbyteros imponitur priuatio Feudorum, & Iuriſpatronatuum, ſi quæ obtineat ab Eccleſia, ſeù in Eccleſia, in qua dictus Sacerdos intitulatus erat. Quæ pœna deducitur ex *cap. ad aures, & cap. In quibuſdam de pœnis*. Idem dic, ſi occiderint, ſeù mutilauerint Prælatum, vel etiam Clericū beneficiatum alicuius Eccleſiæ.

a Pœnæ à iure cōtra Presbytericidas, aut &c.

Octauò debet (*b*) aduertere, quando Preſbytericidis, & eorum liberis datur inhabilitas ad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda, niſi cum illis fuerit ſuper hoc miſericorditèr diſpenſatum, & quidem quoad homicidas, ergò multò magis quoad Clericidas, & Preſbytericidas non eſt difficultas, quod, cum remaneant Irregulares, non ſint etiam conſequentèr inhabiles, tàm ad ordines, quàm ad Beneficia. Quo verò ad liberos dictorum Preſbytericidarum, iſti proptèr delictum Patris remanent inhabiles ad Beneficia in futurum obtinenda ex *cap. in quibuſdam de pœnis*. Vbi nota, quod non priuantur Beneficijs iàm obtentis, ſed Beneficijs in futurum obtinendis, & inſuper, cum ſimus in pœnalibus, ſi attendantur verba, quibus vtitur Sacra Pœnitentiaria nomine liberorum non veniunt Nepotes (Etſi Marcus Paulus attendens ad verba dicti cap. *In quibuſdam* putet eos vſque ad quartam generationem comprehendi) *ex l. liberorum ff. de verbor. ſignific.*

b Liberi non verò nepotes Presbytericidæ ſunt inhabiles ad Beneficia in futurū obtinenda.

Nonò

Digitized by Google

a Pœnitentia publica Preſbytericidis, & quæ.

Nonò debet (*a*) aduertere, quod Presbytericidis publicis imponitur quædam pœnitentia publica, quæ temporibus noſtris, quibus refriguit feruor charitatis eſt ſatis difficilis in praxi; Nam iniungitur eis, quod per quinque Eccleſias illius loci, vbi tantum facinùs perpetrarunt, nudi, diſcalceati, femoralibus, dumtaxàt retentis, virgam in manibus, & corrigiam, ſeù funem circa collum deferendó incedant, & ante fores, ſeù ianuas Eccleſiarum prædictarum à Presbyteris earundem Pſalmũ Miſerere canentibus ſe verberari faciant, dùm eo conuenit ad diuina maior Populi frequentia, Quapropter cum Ordinarij prudentèr (*b*) videbunt non poſſe, & aliquando etiam ex rationabili cauſa non debere Pœnitentes huic pœnitentiæ, quæ perpetuam infamiæ notam ipſis, & eorum familijs infert, ſe ſubmittere, poterunt eis ſuadere, vt commutationem dictæ Pœnitentiæ à Sacra Pœnitentiaria obtineant, vel etiam ipſimet Ordinarij poterunt eas eis charitatiuè procurare. Sciendum autem quod hæc pœnitentia non imponitur, ſi dicti Presbitericidæ ſint Clerici in Sacris conſtituti.

b Illius pœnitentiæ cõmutatio peti poteſt in Sacra Pænitentiaria

c Presbytericidæ tenentur quamprimũ poſsũt ad Vrbem accedere, & quid agitur à Sac. Pœnitẽtiaria quandò accedunt.

Decimò debet (*c*) aduertere, quod iſtis Preſbytericidis, quando non habent impedimentum proprium accedendi ad Vrbem imponitur eis inter alia, quod, quamprimùm poterint ad Vrbem ☙ perſonalitèr accedere teneantur, cui obligationi, ſi ſatisfacere contempſerint, in dictam excommunicationem relabantur. Itaque cum ad Vrbem accedunt

à Re-

Digitized by Google

à Regente Sacræ Pœnitentiariæ benigne recipiuntur, & mittuntur ad aliquem Pœnitentiarium trium Baſilicarum, cui confitentur, & abſoluuntur, & fit eis in ſcriptis atteſtatio, quod paruerint mandatis Sacræ Pœnitentiariæ, vt de hoc Ordinarijs conſtet, ex quo patet, quod Pœnitentes non debent terreri exiſtimando, quod in Vrbe ſit eis imponenda aliqua publica pœna.

Notandum autem (a) hic obiter, quod ſi huiuſmodi Presbytericidæ petant ob aliquam rationabilem cauſam ſibi commutari hanc obligationem accedendi ad Vrbem, ſic & paritèr pœnitentiam illam publicam, de qua iam ſupra num. 9., & obtineant ſuper hoc gratiam, ſeù litteras Sacræ Pœnitentiariæ, poterit Ordinarius, cui facultas committitur, commutare obligationem acceſſus ad Vrbem, ſi Pœnitens ſit diues, in eleemoſynas pro rata expenſarum, quas feciſſet, ſi ad Vrbem acceſſiſſet. Si verò ſit pauper in aliam faciliorem peregrinationē, aliqua ieiunia, & preces. Item paritèr pœnitentiam illam publicam, de qua ſupra dicto num. 9. commutare poſſet in ieiunia, preces, eleemoſynas, & peregrinationes, habita ratione conditionis, ætatis, & facultatis Pœnitentis.

a Quomodò fit commutatio pœnitētiæ publicæ ab Ordinario quando Presbytericida nō poteſt accedere ad Vrbem.

CAP:

CAP. III.

De Formula litterarum Sacræ Pœnitentiariæ pro eo, qui ad Vrbem pro abſolutione ab excommunicatione inncurſa ob manus violentas iniectas in Clericum acceſſit, & abſolutus ad Ordinarium mittitur.

CVM aliquis Clericum, vel Sacerdotem, vel Religioſum publicè percuſſit, ſeù mutilauit, ſeù occidit, & propterea excommunicationem incurrit, & forsàn adhuc ab Ordinario loci per publicos Cedulones declaratus fuit incurriſſe, ſi talis ad Vrbem pro abſolutione obtinenda perſonalitèr acceſſit, eamque ab vno ex Pœnitentiarijs minoribus trium Baſilicarum in vigorem commiſſionis Maioris Pœnitentiarij obtinuit, prædictus Pœnitens ſic abſolutus ſolet mitti, ſeù remitti cum litteris Sacræ Pœnitentiariæ ad ſuum Ordinarium, quarum litterarum formula ſequens erit.

Formula ſuper huiuſmodi caſu.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo Tiburtino &c.

Fabritius &c.

S*Alutem, & ſinceram in Domino charitatem. Pro parte Franciſci de Turcis Tyburtinę Diœceſis*

ceſis Latoris præſentium, Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs grauitèr vulnerauit Sacerdotem Antonium Maladinum, proptèr quod Lator à Vobis excommunicatus declaratus fuit per publicos Cedulones. Cum autem dictus Lator de præmiſſis plurium doleat, & ad Vrbem pro abſolutione deſuper obtinenda perſonalitèr acceſſerit; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam ad Vos abſolutus mitti. Quarè ſupplicauit &c. Nos &c. authoritate Apoſtolica ſpecialitèr Nobis conceſſa dictum Latorem ab excommunicationis ſententia, quam proptèr præmiſſa quomodolibet incurrit abſolutum hac vice in forma Eccleſiæ conſueta mittimus. Ita tamen, vt ſententiæ, ſiuè ordinationi veſtræ ſuper præmiſſis latæ, ſeù ferendæ in ijs, in quibus adhuc parendum ſupereſt parere, ac prædicto Sacerdoti, ſi nondum ſatisfecerit, ſatisfacere, quantum per ſe ſteterit, omninò debeat. Quod ſi ſatisfacere, ac reſpectiuè parere contempſerit in dictam excommunicationem relabatur eo ipſo. Datum &c.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum plura ſunt notanda, & aduertenda ab Ordinarijs. *Clauſulæ huius formulæ ſpeciales.*

Primò aduertere (*a*) debet Ordinarius hanc Clauſulam -- *Præfatum Latorem ad Vos in forma Eccleſiæ conſueta ab excommunicationis ſententia, quam proptèr præmiſſa incurrit abſolutum mittimus* -- Per quæ verba innuitur ſatis, Ordinarium non debere iterum abſoluere Pœnitentem, cum fuerit verè abſolutus ab ipſo maiori Pœnitentiario, Vicegerente ipſius Pa-

a Pœnitẽs abſolutus miſſus iterum ab Ordinario nõ debet abſolui.

H pæ,

pæ, nam abſolutus ſemel à Maiori non debet abſolui à minori, & ſic malè faciunt Ordinarij non recipiendo illum abſolutum.

Secundò aduertere debet hanc Clauſulam, quæ eſt in his verbis -- *Ita tamen, vt ſententiæ, ſiuè ordinationi veſtræ ſuper præmiſſis forſan latæ, ſeù ferendæ, & in ijs, in quibus adhuc parendum ſupereſt, parere, ac præfato Clerico, ſeù Sacerdoti, ſi nondùm ſatisfecit, quantum per ſe ſteterit, ſatisfacere omninò debeat* -- ſupra quam clauſulam aduertenda ſunt ea omnia, quæ capite præcedenti in ſecundo, & ſexto notandum ſuper eam diximus, & ea cum diſcretione, ibi requiſita obſeruanda. Hic tamen vlterius (*a*) aduertendum eſt, quod cum Pœnitens publicè peccauerit, ita publicè aliquam pœnitentiam peragere tenetur. Vndè habito reſpectu qualitatis perſonæ poſſet Ordinarius imponere ei aliquam publicam pœnitentiam faciendam, vel in Eccleſia, vel in ipſa Cancellaria Epiſcopali, ſiuè publicè veniam petendo ab ipſo Ordinario, ſeù à Clerico percuſſo, proùt ſecundum Deum ipſe Ordinarius expedire iudicauerit; Quod exprimitur his verbis -- *Demùm Latoris culpa diligentèr conſiderata, iniungatis ei pœnitentiam ſalutarem*, (*b*) quamuis poſſet Ordinarius remittere hanc publicam pænitentiam, cum ſatis Pænitentem publicè pænituerit per publicum acceſſum ad Vrbem.

a Pœnitens miſſus cū publicè peccauerit ab Ordinario poterit pœnitētia publica puniri, & qualis.

b Poteſt tamē ei remitti hæc pœnitētia publica ab Ordinario.

Notandum in ſupradicto, quod, ſi talis Pęnitens ſit Clericida pro illis verbis -- *ac præfato*

Cle-

Digitized by Google

Clerico ſi nondùm ſatisfecit -- dicitur -- *Hæredibus præfati Clerici*, & quando eſt Presbytericida paritèr dicitur -- *Hæredibus præfati Sacerdotis*, & additur -- *ac Eccleſiæ, in qua dictus Sacerdos forſan intitulatus erat, vel pro illa Ordinario loci, ſi nondum ſatisfecit, quantùm per ſe ſteterit ſatisfaciat competentèr* -- Quæ verba ſatis parent ex dictis in Capite præcedenti nu. quinto, & ſexto.

Tertiò aduertere debet adiuncta verba ſupradictæ Clauſulæ -- *Quod ſi Lator ſatisfacere, aut reſpectiuè parere contempſerit, in dictam excommunicationem eo ipſo relabatur* -- Quæ verba ſunt intelligenda iuxtà dicta in Capite præcedenti num. quarto, vbi fusè explicata ſunt, & ita debent paritèr obſeruari.

APPENDIX.

ORdinarij ſcire debent poſſe, & teneri remouere Cedulones affixos poſtquam abſolutionem vigore litterarum Breuis Pænitentibus impertiti fuerint, vel à Sac. Pænitentiaria ipſi Pænitentes fuerint abſoluti per eorũ acceſſum ad Vrbem, & ad ipſos Ordinarios, ſiuè miſſi, ſiuè remiſſi fuerint, nec ipſi Ordinarij alitèr facere poſſunt, niſi contra iuſtitiam, quod ſi Pænitentes aliquid præſtare teneantur iuribus Cancellariæ tunc poterunt cogi ad præſtandum etiam per carcerationem, abſque eo quod cogant illos, ſiuè per nouam declarationem in excommunicationem, quæ non eſt impoſita à iure pro iuribus Cancella-

riæ, ſeù per non remotionem Cedulonum.

CAP. IV.

De litteris Sac. Pœnitentiariæ directis Confeſſarijs ad abſoluendum à violenta manuum iniectione in Clericum, & in caſibus occultis.

QVando Sacra Pænitentiaria in caſibus occultis, ſeù non deductis ad forum Ordinarij, nec de facili deducendis, committit Confeſſarijs, vt prædictos Clericorum, Sacerdotum, aut Religioſorum percuſſores, mutilatores, aut occiſores abſoluant; formula litterarum, quæ pro eiſdem caſibus expediuntur ſequens erit.

Formula ſuper huiuſcemodi caſu.

Fabritius &c.

Diſcreto Viro Confeſſori &c.

PRo parte Viri Latoris preſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs manus violentas in quendam Clericum iniecit, proptèr quod Lator excommunicationem incurrit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat dictus Lator de præmiſſis, quæ occulta ſunt, ſeù ad forum Ordinarij minimè deducta fuerunt plurimum doleat;

Ideò

Digitized by Google

*Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui. Quarè &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs * ſi eſt ita, dictum Latorem, audita prius eius* Sacramentali Confeſſione, * poſtquam prædicto Clerico, ſi nondùm ſatisfecit, ſatisfecerit, vel per eum non ſteterit, quominus arbitrio tuo ſatisfaciat competentèr, cautè tamen, nè ſe prodat, ab excommunicationis ſententia, quam proptèr præmiſſa quomodolibet incurrit, abſoluas, hac vice in forma Eccleſię conſueta, iniuncta † ei pro modo culpæ pœnitentia ſalutari, & alijs, quæ de iure fuerint † iniungenda, in foro conſcientiæ, & in * ipſo actu Confeſſionis Sacramentalis tantùm, & non alitèr, neque vllo alio modo. Ita quod ſi præmiſſa ad forum Ordinarij deuenire contigerit, & Lator ſententiæ, ſeù ordinationi ... pręfati Ordinarij parere* contempſerit, in dictam excommunicationem relabatur eo ipſo. Datum &c.*

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum plura ſunt à Confeſſario notanda, & aduertenda. Clauſulæ ſpeciales huius formulæ.

Primò obſeruanda, & aduertenda ſunt eadem in foro ſecreto, ſcilicèt in Sacramentali Confeſſione, quæ ſupra in huius partis Capite 2. notata ſunt ſeruanda ab ipſis Ordinarijs in foro fori habita ſolum differentia publici, & occulti.

Secundò (a) aduertenda eſt hæc Clauſula — *Cum autem Lator de præmiſſis, quæ occulta ſunt, ſeù quæ ad forum Ordinarij minimè deuenerunt, plurimum doleat* — Quæ quidem Clauſula verificanda

a Cõfeſſor debet examinare an delictũ ſit occultum, ſeu non deductum ad forũ contentioſum

ſicanda eſt, alitèr commiſſio, & gratia eſſet nulla; quia non intendit Sacra Pœnitentiaria præiudicare Ordinarijs locorum in caſibus publicis, ſeù ad forum ipſorum deductis; quia, vt dictum eſt ipſis Ordinarijs committuntur caſus publici.

Tertiò notandum eſt hæc Clauſula -- *Poſtquam * præfato Clerico, ſeù Sacerdoti, ſeù illorum hæredibus, ſi nondum ſatisfecit, ſatisfecerit, vel per Latorem non ſteterit, quo minus arbitrio Confeſſarij ſatisfaciat competentèr, cautè tamen nè ſe prodat* -- (*a*) Circa quam Clauſulam debent Confeſſarij magna cum cauthela, prudentia, & diſcretione procedere, nè Pœnitentis delictum detegatur. Vndè debent conſiderare damnum illatum parti læſæ, & procurare, vt Pœnitens illud ſecretè reſarciat.

a Diſcretus debet eſſe Cōfeſſarius, nè delictum pœnitentis manifeſtet.

Quod, ſi (*b*) tunc Pœnitens ob cauſas rationabiles non poſſit ſatisfacere, debet Confeſſarius tunc ſaltèm ab ipſo Pœnitente exigere iuramentum de ſatisfaciendo, cùm primum potuerit, & eum mox abſoluere, proteſtando ipſi, quod in dictam excommunicationem reincidet, ſi ſatisfacere contemnat.

b Si Pœnitens nō poteſt tàm citò ſatisfacere ab eo eſt exigendū iuramentum.

Quartò notanda eſt hæc Clauſula -- *Ita quod, ſi præmiſſa ad forum* ☙ *Ordinarij deuenire contigerit, & lator ſententiæ, ſeù ordinationi* ☙ *Ordinarij parere contempſerit in dictam excommunicationem eo ipſo relabatur* -- Quæ Clauſula (*c*) eſt intelligenda ſecundum dicta in Capite ſecundo, notab. quarto. Et propterea debebit Confeſſarius eam explicare Pœnitenti, & monere

c Abſoluetur Pœnitens ad reincidētiam, & quomodò.

nere de eius obligatione. Inſuper (*a*) poterit Confeſſarius atteſtari ſe authoritate Apoſtolica Sacræ Pœnitentiariæ abſoluiſſe in forma Eccleſiæ conſueta Pœnitentem cum obligatione tamen parendi ſententię, ſeù ordinationi ipſius Ordinarij, ſub pœna, quod ſi parere contempſerit, eo ipſo in eandem excommunicationem intelligatur relapſus pro euentu, quod aliquando delictum fiat publicum, vel factum fuerit deindè poſt abſolutiones publicum.

a Confeſſarius atteſtabitur in ſcriptis ſe eũ hoc modo abſoluiſſe.

Quintò (*b*) notandum eſt, quod ſi Pœnitens eſt Presbytericida, debet Confeſſarius ab eo exigere iuramentum, quod ſi delictum ſit publicum, vel detegatur, faciet illam publicam pœnitentiam per quinque loci Eccleſias, de qua dictum eſt ſupra Capite ſecundo notab. nono.

b Pænitẽs Presbytericida abſoluetur cum onere faciendi publicam pœnitentiam ſi delictum detegatur.

Sextò notandum eſt, quod ſi Pęnitens Preſbyterum mutilauit, aut occidit, vel Clericum beneficiatum in aliqua Eccleſia, Confeſſarius (*c*) monebit ipſum, quod huiuſmodi abſolutio nullo modo ei prodeſt, quin ſit ſubiectus pœnis illis Canonicis, de quibus dictum eſt Cap. ſecundo, notab. octauo, & nono.

c De quibus monebit pœnitentem, Cõfeſſarius.

Cæterum conſulat Confeſſarius omnia, quæ dicta ſunt in tribus iſtis Capitibus, diligentèrque lectis Sac. Pœnitentiariæ litteris, quæ ipſi tranſmittentur, procuret fidelitèr, & diſcretè eas executioni demandare.

Digitized by Google

CAPVT V.

De litteris Sac. Pœnitentiariæ directis Confeſſario ad abſoluendum Clerici Percuſſorem, qui neque ad Ordinarium ſuum, neque ad Vrbem perſonalitèr accedere poteſt.

SI quis Clericum, aut Sacerdotem, aut Religioſum percuſſit, mutilauit, aut occidit, ac propterea ab Ordinario loci declaratus fuit publicè excommunicatus; is, ſi neque ad Vrbem accedere, neque ſuum Epiſcopum tuto adire poteſt, & petat à Sacra Pœnitentiaria facultatem committi ad ipſum abſoluendum alicui Confeſſario per eum eligendo, & Sacra Pœnitentiaria eius poſtulationi annuat, formula litterarum erit ſequens:

Formula ſuper huiuſmodi caſu.

Fabritius &c.

Diſcreto Viro Confeſſario &c.

Formula ſuper huiuſmodi caſu.

P*Ro parte Viri Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs Clericum grauitèr vulnerauit, proptèr quod excommunicationem incurrit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dictus Lator de præmiſſis plurimum*

*mum doleat, & tutum acceſſum pro abſolutione deſuper obtinenda; nec ad Vrbem, nec ad Ordinarium habeat; Ideò nè in huiuſmodi excommunicatione ſordeſcere cogatur, cupit pro ſuæ conſcientiæ quiete per Sedem Apoſtolicam abſolui. Quarè &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ita, dictum Latorem, audita prius eius * Sacramentali Confeſſione, * poſtquam prædicto Clerico, ſi nondùm ſatisfecerit, vel per eum non ſteterit, quominus arbitrio tuo ſatisfaciat, ab excommunicationis ſententia, quam proptèr præmiſſa quomodolibet incurrit, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo culpæ † pœnitentia ſalutari, & alijs, quæ de iure ✠ fuerint iniungenda, in foro conſcientiæ, & in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantùm, & non alitèr, ita quod Lator in loco, vbi habetur pro publicè excommunicato, non habeat ☞ ſe pro abſoluto, nullis ſuper his Teſtibus adhibitis, aut ✠ litteris datis, aut proceſſibus confectis, ſed præſentibus laceratis; ✠ quas ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ lacerare tenearis. Datum &c.*

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum plura notanda, obſeruanda, & aduertenda erunt à Confeſſario. Clauſulæ ſpeciales huius formulæ notandæ.

Primò (*a*) debet aduertere veritatem cauſæ non accedendi. *a* Veritas cauſæ non accedendí eſt examinanda.

Secundò debet aduertere; & diſcretè obſeruare (*b*) ea, quæ Capite ſecundo, & quarto huius partis notata ſunt, reſpiciendo ad grauitatem, & diuerſitatem delicti, & ad illa omnia, *b* Satisfactio, pœnitentia, & obediẽtia ſententiæ Ordinarij iniungẽda.

nia, quæ circa ſatisfactionem, pœnitentiam, & obedientiam Ordinarij ſententiæ præſtandam notata ſunt.

a Iniungẽdus acceſſus ad Vrbem quamprimum ſub pœna reincidentiæ.

Tertiò debet ei (a) iniungere, vt quamprimum † poterit ad Vrbem accedat ſub pena relabendi in dictam excommunicationem eo ipſo.

b De quo debet moneri pœnitens ſi in loco, vbi moratur delictũ eſt notum.

Quartò (b) debet eum monere, vt ſi delictum in loco, in quo Pœnitens commoratur, ſit notum, non habeat ſe publicè pro abſoluto, ſed ſe in publico gerat, vt antea pro excommunicato.

c Aliud monitum.

Quintò denique (c) ipſum monere debet hanc abſolutionem ei tantùm in foro cõſcientiæ ſuffragari, nullis ſuper his adhibitis Teſtibus, (d) & litteris Sacræ Pœnitentiariæ laniatis ✠ ſub pœna excommunicationis ipſi Confeſſario incurrendæ, ſi eas non laniet, ſeù diſcerpat, & frangat.

d Cõfeſſor tenetur ſub excõmunicatione laniare litteras quamprimum.

Mox ei impertiri abſolutionem in Sacramentali Confeſſione, primum à Cenſuris in communi, & ſpecialitèr ab excommunicatione incurſa ob huiuſmodi delictum, & poſtea à peccatis, vt dictum eſt alibi, & forma huiuſmodi abſolutionis erit ſequens.

e Forma abſolutionis ab excõmunicatione ob occultam iniectionem manuũ in Clericũ incurſa.

Dominus noſter (e) Ieſus Chriſtus te abſoluat, & ego authoritate ipſius, & authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata abſoluo te in primis ab excommunicationis ſeatentia, quam incurriſti ob manus violentas iniectas in Clericum, & ab omni alio vinculo excommunicationis, & interdicti in quantum poſſum, & tu indiges, quæ forma abſo-

abſolutionis poterit impendi in omnibus alijs caſibus ſimilibus.

Notandum quod licèt in litteris abſolutionis à percuſſione Clerici, ponatur, *mittimus, vel remittimus abſolutum*, per hoc non intendit Sacra Pœnitentiaria præiudicare authoritati Epiſcopi, procedendi in foro externo, prout de iure, ſed abſolutum tantùm in foro conſcientiæ: quod per illam Clauſulam *ita tamen &c*, vt ſententiæ, ſiuè latæ, ſiuè ferendæ parere omninò debeat; imò aliquam pœnitentiam iudicio ipſius Ordinarij determinandam facere debeat, vt Fideles ſciant Oratorem fuiſſe abſolutum, & communioni Fidelium, & Sacramentorùm participationi fuiſſe reſtitutum.

CAPVT VI.

De Formulis abſolutionum à cenſuris, & ſimul diſpenſationum ſuper irregularitate.

PRimò notandum, (*a*) quod quamuis, vt dictum eſt alibi Sac. Pœnitentiaria abſoluat à Cenſuris in caſibus publicis, non diſpenſat tamen ſuper irregularitate cum ſecularibus, niſi in caſibus occultis. Quapropter, dùm agitur de abſolutione, & de diſpenſatione ſimul, ſemper abſoluit, & diſpenſat cum Clauſula *dummodò præmiſſa ſint occulta*.

a Sac. Pœnitẽtiaria abſoluit in caſibus publicis, ſed non diſpenſat, niſi in occultis.

Secundò notandum, quod cum ipſis Epiſco-

ſcopis ex Concilio Trident. ſeſſ.24. cap. 6. Liceat abſoluere ſuos ſubditos in omnibus caſibus occultis, & diſpenſare in omnibus ſuſpenſionibus, & irregularitatibus excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario ex delicto occulto prouenientibus; Ideò, quamuis extendi deberent plures formulæ abſolutionum, ſimul, & diſpenſationum, à quibus ipſi Ordinarij poſſunt abſoluere, & diſpenſare, ſatius videtur hic agere tantùm de formula abſolutionis, & diſpenſationis ſuper (*a*) irregularitate ex homicidio voluntario occulto proueniente; Cum hæc ſit ſola, quæ propriè ex omnibus ex delicto prouenientibus ad Sac. Pœnitentiariæ Tribunal ſpectant, infra verò inter alias, quæ ex defectu oriuntur, de diſpenſatione illius, quæ oritur ex defectu occulto natalium tractabitur

a Irregularitas ex homicidio volũtario eſt reſeruata Sac. Pœnitentiariæ.

Tertiò (*b*) notandum, quod pro triplici effectu à tribus perſonarum generibus hæc diſpenſatio peti poteſt, nempè, vel ab eo, qui adhuc nullo ordine eſt inſignitus ad effectùm, vt promoueatur ad ipſos, vel à Clerico, qui iam eſt aliquo ordine initiatus ad effectum, vt ad vlteriores promoueatur, vel vt eos, quos iam habet exercere poſſit, vel denique à Sacerdote, vt in ſuis ordinibus miniſtrare poſſit.

b Pro triplici effectu petitur diſpẽſatio ab irregularitate.

Quartò (*c*) notandum, quod ad quemcumque horum effectuum petatur diſpenſatio, magna, & valdè grauis cauſa requiritur, vt concedatur, & præſertim ad primum, & ſecundum dictorum effectuum. Quapropter aduertant Confeſſarij, vt ſi quando contingat ad eos acce-

c Grauis cauſa requiritur ad huiuſmodi diſpenſationẽ obtinendam.

Digitized by Google

cedere aliquem homicidij reum laicum, aut Clericum, moneant illos, nè ſub ſpe obtinendę huiuſmodi diſpenſationis propalent animum, quem habent ſe faciendi promoueri ad Ordines, nè poſtquam ſic ſe iactauerint, cogantur cum ſua magna confuſione à ſuo deſiderio fraudati remanere, cum valdè difficultèr, vt dictum eſt, & nonniſi ex cauſa vrgentiſſima huiuſmodi diſpenſatio concedatur.

Quintò notandum, quod cum quis ab irregularitate ad quemcumque dictorum effectuũ diſpenſatur, non ideò cenſetur (a) diſpenſatus ad Beneficia obtinenda; ſed eget noua, & vlteriori rehabilitatione, ac diſpenſatione, quæ adhuc valde difficultèr conceditur. Hoc igitur aduertant Confeſſarij, vt videbitur infra in vna ex clauſulis apponendis, & ſuos Pœnitentes de hoc moneant.

(a) Diſpenſatus ad ordines nõ cẽſetur diſpẽſatus ad beneficia. ſed eget noua diſpenſatione.

His poſitis, ſit formula.

Pro eo, qui homicidium voluntarium poſtquam commiſit, habens cauſas graues, propter quas non poſſit ſe abſtinere a ſtatu Clericali ſuſcipiendo, petit diſpenſari ſuper irregularitate contracta.

Fabritius &c.

Diſcreto Viro Confeſſori &c.

PRo parte Viri ſecularis ſtudioſi Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs timens ſibi mortem à quodam Viro illum præ-

præueniendo interfecit. Cum autem dictus Lator reperiatur de præſenti in quodam Seminario, vbi adeſt obligatio ordines etiam Sacros, & Presbyteratus ſuſcipiendi, quos ipſe lator ſuſcipere poſſe deſiderat, nè ſe detegat Reum alicuius commiſſi delicti; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ita, dictum Latorem, audita priùs eius * Sacramentali Confeſſione, à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas proptèr præmiſſa quomodolibet incurrit, homicidio, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo culpæ ✠ graui, & diuturna pœnitentia ſalutari, ✠ quodque hæredibus occiſi in [illegible] eo, in quo tenetur ſatisfaciat, cautè tamen, nè ſe prodat, necnon ad quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica in ✠ futurum obtinenda perpetuò remaneat inhabilis, & alijs, quæ de iure fuerint ✠ iniungenda. Demum, dummodò præmiſſa * occulta ſint, & * Lator abſque ſcandalo, & periculo ſe detegendi reum delicti commiſſi, a promotione ad ordines abſtinere nequeat cum eodem Latore ſuffragantibus ſibi lignis, pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque i canonico* non obſtante, ſuper irregularitate per um ex præmiſſis quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmiſſis non obſtantibus, Clericali charactere inſigniri, & ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines, ſi ad id aliàs idoneus reperiatur, promoueri, & poſtquam promotus fuerit in illis etiam in Altaris miniſterio mi-

ni-

Digitized by Google

niſtrare licitè valeat, miſericorditèr diſpenſes in foro conſcientiæ &c. alio modo &c. ita quod &c. ſuffragentur &c. Datum &c.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum Confeſſarius debet ſequentes clauſulas aduertere.

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

Primò aduertere debet clauſulam *ſi * ita eſt* (*a*) conſiderando videlicèt, an cauſa finalis, propter quam gratia conceditur, verificetur.

a Veritas cauſæ finalis examinanda.

Secundò (*b*) aduertere debet hanc clauſulam *iniuncta ✠ ei graui, & diuturna ſalutari pœnitentia*, quæ pœnitentia poterit circa grauitatem, & diuturnitatem à diſcreto Confeſſario determinari, attentis qualitate, & ſtatu perſonæ diſpenſandæ. Videtur autem, quod huiuſmodi Homicidis quoad grauitatem pænitentię imponi poſſet ieiunium bis in hebdomada, recitatio Pſalmorum Pænitentialium genibus flexis ſemel in hebdomada, & alia ſimilia. Circa verò diuturnitatem duratura hæc eſſent ſaltem per annum eius poſſibilitati commenſurata ✠

b Grauitas, & diuturnitas pœnitentiæ, quæ

Tertiò (*c*) aduertere debet hanc clauſulam *Necnon hæredibus* ☩ *occiſi in eo, in quo de iure tenetur ſatisfaciat, cautè tamen, nè ſe prodat;* Quę quidem clauſula importat ſatisfactionem hæredibus præſtandam iuxtà modum iacturę, quam præfati hæredes paſſi ſunt ex morte occiſi, v.g. ſi occiſus erat Pater familias, & ſua induſtria filios, & vxorem ſuſtentabat, tenetur Pœnitens (ſi quidem poteſt) omnia neceſſaria dictis filijs, & vxori præſtare, facta computatione

c Satisfaciendum hæredibus occiſi, cautè tamen, & quomodò.

Digitized by Google

tione vitæ occiſi iuxta ætatem, in qua fuit occiſus. Hæc autem ſatisfactio debet cautè præſtari, nè Reus ſe prodat, ſeù nè ſuum delictum manifeſtet. Quapropter modus præſtandi hanc ſatisfactionem relinquitur prudentię Cõfeſſarij determinandus, vt v. g. fiat per ipſum Confeſſarium, ſiuè per aliam Perſonam Eccleſiaſticam, Religioſam, aut etiam Laicum, cui fidendum ſit, vt ſatisfactio ſecurè perueniat in manus hæredum. Si verò pænitens ſit adeò pauper, vt iſtam ſatisfactionem præſtare nequeat, tunc poterit promittere ſe ſatisfacturum, quando ad meliorem fortunam perueniet, quia ad impoſſibile nemo tenetur.

Quartò debet aduertere hanc clauſulam *Et alijs, ✠ quæ de iure fuerint iniungenda*; Cuius clauſulæ explicatio, & ſenſus habetur in introductione ante primam partem Cap. 3. notab. 2. Videatur ibi, & obſeruetur.

a Pœnitens mitiùs eſt tractandus ſi ſatisfecit, & aliàs confeſſus grauẽ, & diuturnam pœnitentiam habuit.

(*a*) Notandum autem hic, quod ſi Pænitens iam ſatisfactionem hæredibus debitam præſtaſſet, & ſatis pro occiſo oraſſet, & orari feciſſet, aut idem peccatum homicidij aliàs legitimè, & validè alteri confeſſus pænitentiam ab eo grauem, & diuturnam accepiſſet, deberet harum litterarum Executor circa iam dictas ſecundam, & tertiam clauſulas diſcretiùs cum illo agere.

b Homicida eſt inhabilis ad beneficia in futurũ obtinenda, & vt talis declaratur à Sac. Pœnitentiaria.

Quintò (*b*) debet aduertere hanc clauſulam *Quod remaneat ✠ inhabilis ad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda*: Per quam clauſulam Sacra Pænitentiaria intendit potiùs decla-

declarare inhabilitatem Pænitentis, quam illum inhabilem reddere. Dicitur autem *in futurum obtinenda*, vt intelligatur, quod ſi Pænitens iam ante homicidium perpetratum obtinuerit aliquod Beneficium, eo non priuatur, nam quamuis talis delinquens poſſit priuari Beneficio, quod antea obtinebat, non tamen illo priuatur, niſi poſt ſententiam. Aduertat itaque Confeſſarius, & moneat Pænitentem, quod ſi à die irregularitatis contractæ obtineat deinceps aliquod Beneficium, collatio præfati Beneficij nulla eſt de iure, & ſic fructus reſtituere, & Beneficium dimittere tenetur.

Sextò debet aduertere hanc clauſulam: *Demùm dummodò * præmiſſa occulta ſint*: Per quæ verba innuitur delictum (*a*) ita debere eſſe, & remanere occultum, ſicut debent eſſe, & remanere impedimenta matrimonij, de quibus actum eſt in ſecunda parte huius Compendij, vbi propterea videnda ſunt notata in principio dictæ ſecundæ partis notab. 1. & 6. cap. 1.

a Delictum debet eſſe occultum, vt diſpenſetur.

Septimò (*b*) debet aduertere hanc clauſulam (quandò videlicèt dantur hæ litteræ Clerico; vt ad vlteriores Ordines promoueri poſſit) quæ eſt in his verbis: *Et Lator abſque ſcandalo, vel periculo ſe * detegendi reum delicti commiſſi a promotione ad ordines abſtinere nequeat*; Pro qua clauſula adimplenda debet Confeſſarius ſtrictè, & diligentèr examinare Latorem, vndè euenire poſſit ſcandalum, vel periculum ſe detegendi reum, vt hæc clauſula verificetur, nàm tàm iſta, quàm præcedens, quod nempè, de-

b Examinandum eſt, an oriretur ſcandalum, vel periculum ſe detegendi ſi non diſpenſaretur.

 lictum

Digitized by Google

lictum ſit occultum, important conditionem, ſine qua non conceditur gratia. Quæ quidem duæ clauſulæ, & omnes aliæ, quæ ſpecialitèr adduci ſolent pro cauſa finali diſpenſationis obtinendæ in hac clauſula: *ſi ita eſt*: ſupra primo loco poſita includuntur, & ſic debet diligentèr Executor hanc aduertere, vt dictum eſt alibi in Introductione ante primam partem cap. 2. ad clauſulam *ſi ita eſt*.

a Pœnitẽs debẽt ſuffragari merita alitèr non eſt diſpẽſandus.

Octauò (*a*) debet aduertere hanc clauſulam *Cum eodem Latore ſuffragantibus ſibi ✠ dignis pœnitentiæ fructibus, & meritis*; Per quæ verba datur intelligi, quod Confeſſarius debet benè examinare ſpiritum contritum Pænitentis, & merita illius; Nam ſi Lator ſit adhuc malè inclinatus, malæ indolis, & conditionis, itaùt ex illius promotione ad ordines non poſſit probabilitèr ſperari, nec Eccleſiæ vtilitas, nec ſalutis eius ſpiritualis progreſſus, tunc potiùs ei ſuadere debet, vt amplectatur alium ſtatum, in quo ſecuriùs ſalutem ſuam operetur; Nàm alitèr tàm Confeſſarius, quàm Pænitens æternam gehennam, ſibi parant.

b Si Pœnitens alio irretitur impedimento canonico non diſpẽſatur, ſed à S. Pœnitentiaria debet obtinere ſuper eo diſpẽſationem.

Nonò (*b*) debet aduertere hanc clauſulam: *Alioque* ei canonico non obſtante, ideſt impedimento*, per quæ verba inſtruitur Confeſſarius, quod Sacra Pænitentiaria non intendit cum Latore diſpenſare, ſi ille fortaſsè haberet aliud impedimentum Canonicum, per quod inhabilis eſſet ad ordines ſuſcipiendos. Vndè dato caſu, quod haberet aliud impedimentum, deberet expreſsè, & in ſpecie illud explicare, &

di-

Digitized by Google

diſpenſationem illius petere, & obtinere.

Decimò (a) debet aduertere hanc clauſulam *Quatenùs ad id aliàs idoneus reperiatur*; Per quam clauſulam non intelligit Sacra Pœnitentiaria, quod Confeſſarius debet examinare Pœnitentem Latorem ſuper doctrina, & capacitate; nam hoc ad ipſum non pertinet; ſed intelligit, quod, dum diſpenſat Pœnitentem ſuper irregularitate, non eximit eum ab onere examinis, quod ſubiturus eſt apud ſuum Ordinarium, vt ad ordines promoueatur. Vndè idem importat hæc clauſula, ac ſi diceretur, vt ordines ſuſcipere poſſit aliàs ſeruatis ſeruandis ad præſcriptum Sac. Conc. Trid., & Sacrorum Canonum.

a Diſpenſatus ad ordines ſuſcipiendos nō diſpenſatur ab examine Ordinarij ſubeūdo.

His præmiſſis, & peractis ad abſolutionem, & diſpenſationem deueniat, dicens.

Miſereatur (b) tui &c. Indulgentiam &c. Dominus noſter Ieſus Chriſtus te abſoluat, & ego authoritate ipſius, & authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata abſoluo te in primis à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quibus propterea, quæ confeſſus es quomodolibet innodatus exiſtis, & paritèr eadem authoritate abſoluo te à peccatis tuis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

b Forma Sacramentalis abſolutionis.

Et (c) paritèr eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſo ſuper irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, vt, illa non obſtante Clericali charactere inſigniri, ac ordines etiam Sacros, & Presbyteratus ſuſcipere, & poſtquam ſuſceperis, in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare licitè

c Forma diſpenſationis impertiendæ.

citè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Paſſio Domini noſtri Ieſu Chriſti &c.

Eadem litterarum formula ſupradicta ſeruatur à Sacra Pœnitentiaria, quando diſpenſat cum Clericis, ſiuè in minoribus ordinibus, ſiuè in Sacris exiſtentibus, & etiam cum Sacerdotibus; nam pauca mutantur verba, & clauſulæ ſunt omninò eædem, & forma diſpenſationis paritèr ferè eadem, & ſic in hac materià non extenduntur aliæ formulæ; Sed tantummodò forma diſpenſationis, quæ danda eſſet Sacerdoti irregulari ex homicidio, quæ adaptari poſſet, quando eſſet irregularis ex quocunque alio delicto, v.g. ex violatione cenſurarum, ex mutilatione &c., quæ forma erit poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis.

a Alia forma diſpenſationis pro Sacerdote

Deindè (a) eadem authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialitèr delegata, tecum diſpenſo ſuper irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, vt illa non obſtante, in Sacris Ordinibus etiam in Altaris miniſterio miniſtrare licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen

CAP. VII.

De litteris diſpenſationis ab Irregularitate proueniente ex defectu occulto natalium.

CVm quis patitur quemcumque defectum natalium, dummodò occultus ſit, Sacra Pœ-

Pœnitentiaria diſpenſare poteſt, vt v.g. cum quis natus eſt in figura matrimonij, ſed verè ex adulterio eſt procreatus, & deſiderat fieri Clericus, & ad omnes Sacros Ordines, & ad ipſum Sacerdotium promoueri, Sacra Pœnitentiaria ſolet in irregularitate, orta ex tali natalium defectu, diſpenſare, dummodò prædictus defectus ſit * occultus, & dummodò aliqua rationabilis cauſa aſſignetur, vt v.g. quod prædictus illegitimus ad præcauendum damnum, quod alijs fratribus ſuis, legitimis, orietur, ſi ipſe æqualitèr cum ipſis in partem hæreditatis paternæ veniret, ſeù denique alia quæcunque cauſa pia, iuſta, & rationabilis, neque enim requiritur, tam grauis, & tam vrgens difficultas ad diſpenſandum in iſta irregularitate, ſicut in ea, quæ oritur ex homicidio. Cum ergo Sacra Pœnitentiaria diſpenſabit in dicto defectu natalium, Confeſſarius, ad quem Breue dirigetur debet ſequentes clauſulas aduertere.

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

Primò (*a*) examinare, an dictus defectus natalium ſit * occultus, itaùt pro legitimo habeatur; Si enim non ſit occultus, non pertinet ad Sacram Pœnitentiariam hæc diſpenſatio.

a Examinandus, an iſte defectus ſit occultus.

Secundò (*b*) examinare, an cauſa adducta pro obtinenda gratia ſit vera, nempè, * ſi ità eſt, vt exponitur.

b Veritas cauſæ finalis perquirenda.

Tertiò (*c*) debet aduertere, quod in formula harum litterarum non ponitur abſolutio, ſeù non dicitur Confeſſario, vt latorem abſoluat, cum agatur tantum de diſpenſatione, &

c Pœnitens eſt diſpenſandus in Confeſſione Sacramentali.

Digitized by Google

non de abſolutione ab aliqua culpa, quæ in hoc natalium defectu ex parte Latoris nulla eſt. Attamen notandum eſt, quod cum debeat hæc diſpenſatio fieri à Confeſſario in actu * Sacramentalis Confeſſionis, debet Confeſſarius ipſum Latorem priùs abſoluere à peccatis, quæ confitebitur, & deindè cum ipſo diſpenſare. Vndè, ſi fieret extra Sacramentalem Confeſſionem diſpenſatio, nihil Latori ſuffragaretur, vt dictum eſt in Introductione ante primam partem cap. 2. ad tertiam clauſulam.

Quartò debet aduertere hanc clauſulam: *Et ✠ Latori digna virtutum merita ſuffragentur: aliudque * Canonicum non obſtet: Si ad id idoneus aliàs reperiatur*: Quorum verborum ſenſus, & praxis habetur in cap. præcedenti. Vndè nihil eſt addendum.

His præmiſſis, & peractis poſt formam abſolutionis à cenſuris in communi, & à peccatis dicat Confeſſarius pro forma diſpenſationis.

a Forma diſpenſationis à defectu natalium.

Inſuper authoritate (a) Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata tecum diſpenſo ſuper defectu natalium, & irregularitate, indè proueniente; vt præfato defectu, & irregularitate non obſtante Clericali charactere inſigniri, & ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus ordines promoueri, & promotus in eis miniſtrare licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

CAP.

CAP. VIII.

De litteris rehabilitationum.

PRimo (*a*) notandum, quod diſpenſatio ab inhabilitate, ſeù rehabilitatio aliquando datur cum abſolutione à delicto, ex quo prouenit talis inhabilitas, aliquando datur ſine abſolutione, eo quod abſolutio à delicto, & à cenſuris fuit aliàs habita, aut à Sacra Pœnitentiaria, aut ab alio legitimam facultatem habente; nam, vt dictum eſt ſupra de irregularitate non ſemper (*b*) Sacra Pœnitentiaria diſpenſat, cum abſoluit, nec ſemper rehabilitat, cum diſpenſat, vt v.g. poteſt quis abſolui à peccato aliquo, & à cenſura ei annexa, & non diſpenſari ab irregularitate ex hoc delicto prouenientc, & poteſt etiam diſpenſari ab irregularitate, & non rehabilitari ad beneficia in futurum obtinenda. (*c*) Aliquando autem contingit, vt quis per eaſdem litteras abſoluatur, diſpenſetur, & rehabilitetur, quod quidem vltimum rariùs eſt, & non fit niſi ex grauiſſima cauſa. In hoc itaque cap. duæ formulæ explicabuntur, vna abſolutionis, & rehabilitationis ſimul, altera verò rehabilitationis ſolum.

a Diſpenſatio ab inhabilitate aliquando datur cũ abſolutione, aliquando non.

b Sac. Pœnitentiaria non ſemper diſpẽſat cum abſoluit, nec ſemper rehabilitat cum diſpenſat.

c Aliquando verò abſoluit diſpenſat, & rehabilitat.

Secundò notandum, quod cum in litteris Sacræ Pœnitentiariæ, quæ ſunt tantùm pro diſpenſatione, aut rehabilitatione, non committitur (*d*) abſolutio, non ſequitur tamen, vt dictum eſt in formula præcedenti de diſpenſatione

d Quamuis in litteris diſpẽſationis non committatur

abſolutio, diſpēſatio nihilominùs danda eſt in Sacramētali Cōfeſſione.

ne à defectu natalium, quod non debeat dari abſolutio à Confeſſario; Cum enim quarumcunque litterarum debeat fieri executio in actu * Sacramentalis Confeſſionis, ſequitur, quod Confeſſarius debet priùs audire Latorēm in Confeſſione,& ipſum priùs abſoluere à confeſſis, & poſtea in caſu per litteras expreſſo cū ipſo diſpenſare, aut ipſum rehabilitare.

* Quibus priuet inhabilitas Clericorū, & Sacerdotū Sæcularium, & quibus Regularium.

Tertiò (*a*) notandum, quod inhabilitas quoad Clericos, ſeù Sacerdotes Sæculares, vt plurimum datur quoad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda; Quæ inhabilitas etſi ex multiplici delicto oriatur, hic tamen pro breuitate ſolùm ea, quæ ob ſimoniam in beneficio contrahitur, erit apponenda. Quoad Regulares verò datur inhabilitas ad officia, & dignitates, & quoad priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ.

His poſitis, ſit.

Formula abſolutionis, diſpenſationis, & rehabilitationis pro Sacerdote,qui aſſecutione cuiuſdam beneficij ſimoniam commiſit, & propterea cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas (inter quas eſt inhabilitas ad Beneficia in futurum obtinenda) incurrit, & ex violatione cenſurarum irregularitatem contraxit. Mox verò cum dictum Beneficium dimiſerit, petit diſpenſationem ad exercitium ſuorum ordinum, & rehabilitari ad Beneficia.

For-

Digitized by Google

Formula litterarum abſolutionis, diſpenſationis, & rehabilitationis pro Sacerdote ſymoniaco.

Fabritius &c.

*DIſcreto Viro Confeſſori &c. Pro parte Sacerdotis Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs quoddam Beneficium Eccleſiaſticum ſimoniacè obtiuuit, & deindè in ſuis ordinibus ſe exercuit, fructuſque ex præfato Beneficio recepit. Cum autem dictus Lator de præmiſſis, quæ occulta ſunt, plurimum doleat, præfatumque Beneficium dimiſerit, ſuoſque ordines deinceps exercere, ac Beneficia Eccleſiaſtica recipere licitè poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs ſi eſt * ita, dictum Latorem, audita * prius eius Sacramentali Confeſſione, dummodò cum effectu præfatum Beneficium ſimoniacè obtentum dimiſerit, * & non alitèr, à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas proptèr præmiſſa quomodolibet incurrit, ſimoniæ labe, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo ✠ culpæ pœnitentia ſalutari, quodque culpabiles in præfata ſimoniæ labe, quantum poteſt ☙ moneat ad impetrandam à Sede Apoſtolica abſolutionem, necnon fructus à ſe ☙ ex præfato Beneficio perceptos, prout de iure reſti-*

*ſtituat, & alijs, quæ de iure fuerint iniungenda. Demum dummodo præmiſſa * occulta ſint, cum eodem Latore, ſuffragantibus ✠ ſibi dignis pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei canonico * non obſtante, ſuper irregularitate per eum ex præmiſſis quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmiſſis non obſtantibus, in ſuis ordinibus miniſtrare, ac Beneficia Eccleſiaſtica, non ✠ tamen illud, ſuper quo fuit commiſſa ſimonia, quatenùs ei aliàs canonicè conferantur, recipere, & retinere licitè valeat, miſericorditèr diſpenſes in foro conſcientiæ &c. alio modo &c. ſuffragentur &c. Datum &c.*

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum Confeſſarius debet aduertere ſequentes clauſulas.

a An narrata ſint occulta.

Primò (*a*) debet aduertere: *an expoſita * occulta ſint*: Eſt enim hæc conditio, ſine qua non diſpenſaret Sacra Pœnitentiaria.

b Veritas cauſæ finalis.

Secundò (*b*) *an ita * ſit*.

c Examinare an beneficium pœnitens cum effectu dimiſerit.

Tertiò (*c*) aduertere debet hanc clauſulam: *Et Lator præfatum Beneficium ſimoniacè obtentum cum * effectu dimiſerit*: quæ clauſula, cum apponatur ibi pro motiuo, ob quod datur hæc gratia, debet omninò verificari, neque enim Sacra Pœnitentiaria gratiam rehabilitationis concederet, niſi Lator expoſuiſſet, ſe iam dimiſiſſe dictum Beneficium, præſertim, quando ſimonia fuit realis,& ſcientèr contracta; Ideoque debet Confeſſarius eum examinare, an verè, & cum effectu dimiſerit, nec alitèr ei rehabilitationem impertiatur, aut litteras vllo modo exequatur.

Quar-

Quartò debet ei imponere pro modo culpæ ſimoniæ, & exercitij ordinum in cenſuris, per quod irregularitatem ex violatione cenſurarum contraxit, ✠ pœnitentiam, (*a*) quæ erit aſpera, vt recognoſcat iniuriam factam Deo, & rebus ſacris, & inſuper iniungere ei, quod in hac clauſula additur: *Quodque (b) culpabiles in præmiſſis moneat, & inducat ad impetrandam à Sede Apoſtolica abſolutionem*: ideſt complices, & eiuſdem delicti ſimoniæ comparticipes.

a Pœnitentia aſpera iniungenda.

b Complices ſimoniæ monere debet iniungi pænitẽti

Quintò (*c*) aduertenda eſt clauſula: *Quodque fructus malè perceptos, proût de iure reſtituat*: ſcilicèt imponere debet executor, vt reſtitutio fiat in pauperum ſubuentionem, & Eccleſiæ, in qua Beneficium ſitum erat, vtilitatem.

c Iniungenda fructuum reſtitutio pauperibus, vel Eccleſiæ.

His præmiſſis forma abſolutionis,& diſpenſationis erit ſequens.

Dominus noſter Ieſus Chriſtus &c.

Et ego (d) authoritate ipſius, & authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata abſoluo te inprimis à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas proptèr ſimoniam incurriſti, & eadem authoritate abſoluo te à peccatis tuis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

d Forma abſolutionis à ſimonia.

Et inſuper (e) eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſo ſuper irregularitate, quam ex ſimonia, & ex violatione poſtea contraxiſti, vt illa non obſtante, in tuis Ordinibus, etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, ac Beneficia, ſi qua tibi alias

e Forma diſpenſationis, & rehabilitationis.

ca-

Digitized by Google

canonicè conferantur, nòn tamen Beneficium, quod ſimoniacè obtinuiſti, & dimiſiſti, recipere, & retinere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

CAP. IX.

De formula rehabilitationis ad Beneficia obtinenda.

Formula pro Sacerdote, qui aliàs obtinuit abſolui, & diſpenſari à Sac. Pœnitentiaria ſuper irregularitate cum inhabilitate ad Beneficia, ad quæ petit rehabilitari.

Fabritius &c.

Diſcreto Viro Confeſſario &c.

PRo parte Sacerdotis Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs à Sacra Pœnitentiaria abſolutionem, & diſpenſationem ſuper irregularitate per eum contracta obtinuit, cum hoc tamen inter cætera, — Vt ad quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda perpetuo remaneret inhabilis -- Cum autem dictus Lator huiuſmodi inhabilitatem per aliquod tempus ſuſtinuerit, & preſſus, ſine propria, ſiuè ſuorum paupertate, Beneficia recipere licitè poſſe deſideret; Ideo pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam ſecum deſuper diſpen-

ſari

*ſari. Quarè &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ita, cum dicto Latore, audita prius eius * Sacramentali Confeſſione, dummodò ſuffragentur ✠ ſibi digni pœnitentiæ fructus, & merita, ſaluis alioquin remanentibus omnibus alÿs ſibi in prædictis abſolutione, & diſpenſatione impoſitis, quod, præmiſſis non obſtantibus, quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica, ſiue cum cura, ſiue ſine cura, quatenùs illa ei aliàs canonicè conferantur, recipere, retinere, fructuſque recipere licitè valeat, miſericorditèr diſpenſes in foro conſcientiæ &c. alio modo &c. ſuffragentur &c. Datum &c.*

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum Confeſſarius debet aduertere, quæ ſequuntur.

Primò (*a*) aduertat motiuum, proptèr quod gratia conceditur, * an verificetur, & quamuis in hac formula ponatur motiuum paupertatis, ſiuè propriæ, ſiuè ſuorum poteſt tamen adduci quælibet alia rationabilis cauſa pro motiuo gratiæ, quæ ſemper verificari debet.

a Cauſa finalis verificari debet.

Secundò (*b*) aduertat merita, & fructus ipſius ✠ Pœnitentis, an ſcilicèt Pœnitens à tempore delicti ita fuerit in moribus emendatus, vt redditus ſit dignus præfata gratia, nè indigno conferatur.

b Examinanda merita pænitentis à tēpore delicti.

Tertiò (*c*) aduertat, quod quamuis in hac formula rehabilitetur Pœnitens ad quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica cum Cura, & ſine Cura, Sacram Pœnitentiariam non ſemper concedere plenam rehabilitationem, ſed aliquando concedere ad ſimplicia, aliquando ad Be-

c S. Pœnitentiaria aliquando rehabilitat ad beneficia ſimplicia, & aliquando cū cura iuxtà merita pœnitētis

Beneficia abſque Cura, & aliquando cum Cura, conſideratis qualitate delicti Pœnitentis, tempore primæ obtentæ gratiæ, & meritis Pœnitentis.

His præmiſſis, & conſideratis poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, forma rehabilitationis, ſeù diſpenſationis erit.

a Forma rehabilitationis

Inſuper (a) authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata tecum diſpenſo, vt, non obſtante inhabilitate ad Beneficia Eccleſiaſtica, qua detineris, quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica, tàm cum Cura, quàm ſine Cura quatenùs tibi aliàs canonicè conferantur recipere, & retinere, fructuſque eorum percipere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

CAP. X.

De fructuum malè perceptorum ex Beneficijs Eccleſiaſticis condonatione.

b Quibus de cauſis fructus beneficiorum malè percipiuntur à Clericis.

NOtandum (*b*) primò, quod hæc condonatio fit Clericis de fructibus Beneficiorum malè, ſeù iniuſtè perceptis; fructus autem malè percipiuntur, ſiuè ob non recitationem horarum canonicarum, ad quam ratione Beneficij tenentur, ſiuè ob nullitatem tituli Beneficij, quod quis obtinebat, aut per intruſionẽ, aut per aliquam aliam cauſam inhabilitatis ex parte recipientis. Hic autem apponetur formula circa primum genus malæ perceptionis, nempè ob non recitationem horarum.

No-

Digitized by Google

Notandum (*a*) ſecundò, quod Sacra Pœnitentiaria condonat, & remittit fructus malè perceptos pauperibus Beneficiatis, mediante aliqua eleemoſyna arbitrio Confeſſarij delegati taxanda, vt dicetur in formula iam ponenda. Nam in alijs (*b*) Beneficiatis, qui non poſſunt allegare paupertatem, procedit per compoſitionem.

a Sac. Pœnitētiaria Sacerdotibus pauperibus fructus malè perceptos condonat mediante aliqua eleemoſina.

b Diuitibus per compoſitionem.

Notandum (*c*) tertiò quod in quocumque caſu Sacra Pœnitentiaria, ſiuè condonet, ſiuè componat de fructibus malè perceptis, ſemper requiritur, vt ſit occulta obligatio reſtituendi; nàm in publicis eſt recurrendum ad Datariã. His poſitis, ſit.

c Condonat S. Pænitentiaria ſi obligatio reſtituendi eſt occulta, ſi ſit publica recurritur ad Datariam.

Formula condonationis fructuum malè perceptorum ob non recitationem Horarum Canonicarum.

Fabritius &c.

Diſcreto Viro Confeſſario.

P*Ro parte Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs Beneficium Eccleſiaſticum poſſidens, Horas Canonicas recitare omiſit, & tamen fructus ex præfato Beneficio ſemper percepit. Cum autem ſicut eadem petitio ſubiungebat dictus Lator de præmiſſa omiſſione recitationis officij, quæ occulta eſt plurimum doleat, fructuſque malè perceptos ob ſuam paupertatem reſtituere nequeat; Ideo pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, & ſibi fructus huiuſmodi condonari. Quarè &c. Nos &c.*

di-

*diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ita dictum Latorem, audita priùs eius Sacramentali Confeſſione ab omiſſione recitationis huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo ✠ culpæ pœnitentia ſalutari, & alijs quæ de iure fuerint † iniungenda. Demum, dummodò * occultum ſit Latorem teneri ad huiuſmodi fructuum reſtitutionem, & ei ſuffragentur digni pœnitentiæ † fructus, & merita, & adeò pauper ſit, vt nec proùt de iure fructus reſtituere, nec cum Sacra Pœnitentiaria componere poſſit, eidem Latori fructus omnes malè perceptos, mediante aliqua eleemoſyna, à te arbitrio tuo taxanda, & diſtribuenda in pauperum ſubuentionem, & vtilitatem Eccleſiæ, in qua ſitum eſt Beneficium gratioſè remittas, & condones in foro conſcientiæ &c. alio modo &c. ſuffragentur &c.*

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum Confeſſarius debet aduertere.

a Examinandum an motiuum gratiæ ſit verum.

Primò, (*a*) *an ita ſit*, nempè an motiuum paupertatis ſit verum, & illud benè penſare, & examinare. Nam ſi Lator aliquo modo componere poſſet, melius eſſet venire per viam cōpoſitionis, etiamſi de vigeſima parte, conſiderato ipſius ſtatu, componeret, quam per viam condonationis; nam periculum eſt, nè ſibi nimis parcat Lator, & prætenſa paupertas non ſit tanta, quanta eſſe debet.

b An ſit occultum.

Secundò (*b*) debet aduertere *An occultum ſit* eum ad reſtitutionem ex omiſſione Horarum teneri; Nam ſi non eſſet occultum, debet ad Datariam recurrere, vt dictum eſt.

Ter-

Tertiò (a) iniungat ei pœnitentiam ſalutarem pro modo culpæ dictæ omiſſionis.

Quartò debet aduertere ad clauſulam (b) & ſuffragentur ei digni fructus pœnitentiæ, & merita, ideſt, an per bonos mores vitam emendauerit, & Horas Canonicas à tempore conſiderabili iuxta ſuam obligationem recitauerit; nam ſi à pauco tempore recitare cæperit, differatur executio gratiæ, donec probari poſſit emendatio.

Quintò (c) loco compoſitionis, quam facere teneretur,, ſi eſſet diues, ei condonet, ac remittat prefatos fructus malè perceptos mediãte aliqua eleemoſyna arbitrio ipſius Cõfeſſarij taxanda,& in pauperum ſubuentionem,ſiuè in Eccleſiæ, in qua ſitum eſt beneficium, vtilitatẽ diſtribuẽda.In qua eleemoſyna taxanda debet Confeſſarius diſcretè ſe gerere,quæ ſi nõ poteſt eſſe pecuniarum, ſit ſaltèm cibi, aut potus, aut hoſpitalitatis,aut alicuius ſubuentionis pauperibus, vel linteaminum,ceræ, aut olei, aut alicuius vtenſilij pro Eccleſia,& Altaribus eiuſdẽ.

His præmiſſis, & conſideratis poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis forma condonationis erit.

Et inſuper (d) authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata fructus, quos ex tuo Beneficio malè percepiſti, ob non recitatas Horas, mediante eleemoſyna tibi impoſita, gratiosè tibi remitto, & condono. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Pœnitentia ſalutaris iniũgenda.

b Merita pœnitentis conſideranda.

c Pauperibus Clericis eleemoſyna iniũgenda, & qualis.

d Forma condonationis fructuum malè perceptorum.

FINIS TERTIÆ PARTIS.

Digitized by Google

PARS QVARTA.

De Formulis Abſolutionum, & Diſpenſationum in vtroque foro pro Regularibus, & ingredi volentibus Religionem.

a Sac. Pœnitentiaria habet facultatem abſoluendi, & diſpēſandi Regulares in vtroque foro.

HAbet (*a*) Sacra Pœnitentiaria facultatem concedendi abſolutiones, & diſpenſationes Regularibus non ſolùm in foro conſcientiæ, ſicut omnibus alijs ſecularibus, ſed etiam in foro fori, ſeù in foro externo. Eæ, quæ conceduntur in foro conſcientiæ tantum, pertinent ad tertiam partem huius Praxis. In hac igitur quarta parte tractatur de Formulis Abſolutionum, & diſpenſationum, quæ pro dictis Regularibus in vtroque foro conceduntur. Item, & pro volentibus ingredi Religionem; pro quibus etiam Sacra Pœnitentiaria pro vtroque foro authoritatem habet. Ex dictis autem formulis aliquæ magis neceſſariæ, & quarum vſus frequentiùs occurrere poteſt, breuitèr hic ſubijcientur, prænotando ſolum, quod huiuſmodi literas non ſolet concedere Sacra Pœnitentiaria Regularibus, niſi eorum Superiorum ſupplicatio, aut conſenſus accedat.

Notandum quod hodiè eſt praxis Sac. Pœnitentiarię procedendi cum Religioſis in vtroque foro, vel per Breuia, quæ expediuntur in

forma

forma commiſſaria, & etiam in forma gratioſa, & vt plurimum per decreta ſimilitèr commiſſaria gratioſa, aut ita prius ſemper Procuratori Generali Ordinis reſpectiuè litteræ expediantur.

CAP. I.

De litteris diſpenſationis pro volente ingredi Religionem.

Formula pro eo, qui homicidio commiſſo in ſeculo ad peragendam ſuorum peccatorum pęnitentiam Religionem ingredi deſiderat.

Fabritius &c.

Diſcreto Viro &c.

EX parte Viri ſecularis Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs homicidium commiſit, nunc verò ad peragendam ſuorum peccatorum pœnitentiam Religionem ingredi, ibique profeſſionem à Clericis emitti ſolitam, emittere Regularem, & poſt illam emiſſam, ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines promoueri licitè poſſe deſiderat. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dictus Lator huiuſmodi ſuum deſiderium adimplere nequeat abſq; Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, obſtantibus ſibi tum eiuſdem Sedis Apoſtolicæ, tum Religionis,

*ſeù Ordinis, quem ingredi intendit, Conſtitutionibus; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam in vtroque foro abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ita, Latorem, dummodò cum Fiſco, & * Parte concordauerit, à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quibus quomodolibet innodatus exiſtit ad effectum * infraſcriptum dumtaxat in vtroque foro abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta; iniuncta ei ✠ pro modo culpæ pœnitentia ſalutari. Demùm cum eodem Latore, ſuffragantibus ſibi dignis ✠ pœnitentia fructibus, & meritis, alioque ei canonico * non obſtante, ſuper irregularitate, per eum ex præfato homicidio quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmiſſis non obſtantibus, Religionem, non tamen * militarem, vel hoſpitalarem, * ſed vbi vigeat regularis * obſeruantia; dummodò beneuolos inuenerit Receptores, ingredi, ibique peracto probationis anno, profeſſionem à Clericis emitti ſolitam, emittere * regularem, & poſt illam emiſſam, & non alitèr clericali charactere inſigniri, & ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines, ſi ad id aliàs idoneus reperiatur promoueri, & poſtquam promotus fuerit, in illis etiam in Altaris miniſterio, non tamen in loco commiſſi ☙ delicti, & in ſpatio viginti milliariorum à prædicto loco, miniſtrare licitè valeat, in vtroque foro diſpenſes, non obſtantibus præmiſſis, & Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Religionis, ſeù Ordinis, quem Lator ingredietur,*

ſta-

Digitized by Google

ſtatutis, ac priuilegijs quibuſcumque. Datum &c.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum plura ſunt conſideranda ab executore.

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

Primò, (*a*) quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio non detur, niſi Fiſco, & * Parte concordatis; nam eſſet contra iuſtitiam, in præiudicium tertij Religionem ingredi.

a Non debet abſolui, nec diſpēſari Orator, niſi priùs cum Fiſco, & parte concordauerit.

Secundò, (*b*) quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio non detur, niſi ad effectum, * dumtaxàt Religionem ingrediendi, itaùt, ſi deindè Religionem non ingrediatur, eſſet, acſi gratià præfata non eſſet conceſſa.

b Nec abſolui, & diſpenſari, niſi ad effectū ingredi Religionem.

Tertiò, quod diſpenſatio ſuper irregularitate ad effectum Ordines (*c*) ſuſcipiendi non ſuffragatur Latori, niſi ſequuta cum effectu profeſſione * ſolemni, quod inſinuatur per clauſulam *poſtquam profeſſionem emiſerit, & non alitèr.*

c Diſpenſatio ad ſuſcipiēdos ordines non ſuffragatur, niſi poſt emiſſam profeſſionem.

Quartò; (*d*) quod per derogationem Conſtitutionum Apoſtolicarum, & Statutorum, & priuilegiorum Religionis, quam Lator ingredietur, inſinuatur poſſe Superiorem, non obſtantibus præfatis Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Regularibus ad habitum, & profeſſionem admittere.

d Poteſt Superior Religionis ad habitū, & profeſſionē recipere Oratorem per derogationē Cōſtitutionum &c.

His notatis, & conſideratis, deueniatur ad executionem gratiæ huiuſmodi litterarum in forma, & modo ſequenti.

Sedens (*e*) Superior cum Cotta, & Stola præſentibus Secretario, & duobus, vel tribus Religioſis ſui Ordinis, habens præ manibus litteras Sac. Pœnitentiariæ dicat.

e Forma abſolutionis, & diſpenſationis.

Nos Abbas, ſeù Prouincialis &c. authoritate Apoſtolica Nobis ſpecialitèr delegata per præſentes litteras abſoluimus te N. à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quibus quomodolibet innodatus exiſtis ad effectum, vt licitè conſequi valeas gratiam diſpenſationis, mox tibi impertiendæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen, & tibi iniungimus pro pœnitentia ſalutari, vt per tres menſes (exempli gratiâ) ieiunes ſemel in hebdomada, & tribus vicibus ſingulis hebdomadis Officium Defunctorum recites.

Et paritèr eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſamus ſuper irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, vt ea non obſtante noſtram Religionem ingredi, in eaque, præuio nouitiatus anno, profeſſionem regularem emittere, & poſt emiſſam, & non alitèr clericali charactere inſigniri, & Ordines etiam Sacros, & Presbyteratus ſuſcipere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Item ad effectum, vt huiuſmodi abſolutionis, & diſpenſationis gratiam conſequi poſſis eadem authoritate Apoſtolica derogamus, tàm noſtri Ordinis, quam Sedis Apoſtolicæ Conſtitutionibus monendo te, quod ſi in noſtro Ordine profeſſionem non emiſeris, nihil tibi præſens gratia ſuffragetur.

Deindè Secretarius rogetur de huiuſmodi datis abſolutione, & diſpenſatione in tergo Breuis, illudque reponat in actis, ſiuè Monaſterij, ſeù Prouinciæ.

CAP.

Digitized by Google

CAP. II.

De Formula litterarum, quas concedit Sacra Pœnitentiaria pro Religioſis Cenſuris Eccleſiaſticis innodatis, & irregularitate ex violatione Cenſurarum irretitis pro vtroque foro in factis publicis.

Formula pro Religioſo, qui ob extractionem librorum ex Bibliotheca Conuentus, quod erat prohibitum ſub pœna excommunicationis, fuit à ſuis Superioribus declaratus excommunicatus, & irregularis, quia celebrauit in Cenſuris.

Fabritius &c.

Religioſo Viro Prouinciali, ſeù Abbati ſalutem in Domino.

PRo parte N. Religioſi profeſſi Sacerdotis Religionis N. &c. Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs auſus fuit ex Bibliotheca ſui Conuentus aliquot libros extrahere; propter quod Lator inquiſitus, & proceſſatus à ſuis Superioribus, fuit inter alia declaratus excommunicatus, & proptèr violationem cenſuræ excommunicationis irregularis, & inhabilis ad officia, & dignitates Religionis. Cum autem dictus Lator de præ-

*miſſis plurimum doluerit, & doleat, pœnas, & pœnitentias ſibi à ſuperioribus impoſitas peregerit, librique extracti fuerint in prædicta Bibliotheca repoſiti, & Lator ſuæ Religioni oneroſus, & inutilis exiſtat, ſuos ordines exercere, ac officia, & dignitates Religionis aſſequi licitè poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam in vtroque foro abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quarè etiam pro parte Procuratoris Generalis Ordinis Nobis humilitèr ſupplicare fecit, vt ſibi &c. Nos diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi * eſt ita, dictum Latorem ab excommunicatione, aliiſque ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrit, in vtroque foro abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ✠ ei pro modo culpæ pænitentia ſalutari, & aliis, quæ de iure ✠ fuerint iniungenda. Demùm cum eodem Latore, ſuffragantibus ſibi ✠ dignis pænitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei canonico * non obſtante ſuper irregularitate per eum ex præmiſſis quomodolibet contracta, quodque illa, & aliis præmiſſis, non obſtantibus in ſuis ordinibus etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, ac officia, & dignitates, ſuæ Religionis, ſi ad illas canonicè, & iuxta regularia inſtituta eligatur, vel aſſumatur, aſſequi, eaque gerere, & exercere, vocemque actiuam, & paſſiuam habere licitè valeat in vtroque foro diſpenſes, & in integrum ſtatum reſtituas, & reintegres, non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon dictæ Religionis ſtatutis, & priuilegiis, cæteriſ-*
que

que contrarijs quibuſcunque. Datum &c.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum plura erunt conſideranda ab Executore.

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

Primò (*a*) notandum, quod ſupradicta formula extenditur pro ſupradicto caſu particulari pro exemplari aliarum gratiarum, cum Sac. Pœnitentiaria, vt dictum eſt in principio huius partis amplam habeat facultatem etiam in vtroque foro Religionis.

a Hæc formula datur in exemplum.

Secundò (*b*) notandum, quod in iſta formula conceditur Latori non ſolùm abſolutio, & diſpenſatio, ſed etiam rehabilitatio, & in integrum ſtatum reſtitutio ex conſideratione qualitatis delicti; nam in aliquibus delictis ex grauioribus non ſolùm non rehabilitat, ſed expreſsè ad officia, & dignitates inhabilitat.

b In hac formula abſoluit diſpenſat, & rehabilitat.

Tertiò (*c*) notandum, quod iſta abſolutio, & diſpenſatio conceditur Latori etiam reſpectu ſupplicationis Procuratoris Generalis ſui Ordinis; Nam vt dictum eſt in principio huius partis, non conceditur gratia in vtroque foro Religionis à Sacra Pœnitentiaria, niſi ſupplicantibus pro illis Superioribus, ideſt Procuratore Generali, ſeù ipſo Generali, & aliquando Prouinciali.

c Conceditur abſolutio, & diſpenſatio reſpectu Superiorū ſupplicantium.

Quartò (*d*) notandum, quod Latori ſemper debent ſuffragari ✠ digni pœnitentiæ fructus, & merita, circa quod remanet ſemper grauata conſcientia Superioris.

d Debent ſemper Latori ſuffragari digni pœnitentiæ fructus.

Quintò (*e*) notandum, quod pœnitentia debet ✠ arbitrari ab ipſo Superiore executore, & quia aliquando in huiuſmodi formulis reſpectu

e Pœnitentia iniungēda arbitrio Superioris relinquitur

ſpectu grauitatis delicti dicitur: *iniuncta graui, & diuturna, ſeù grauiſſima pænitentia ſalutari, tunc paritèr arbitrio ipſius Superioris, qualis fuerit grauis, diuturna, vel grauiſſima, remittitur.*

a Sac. Pœnitentiaria aliquando diſpēſat Religioſos abſque abſolutione in certis caſibus.

Sextò (*a*) notandum aliquando Sac. Pœnitentiariam cum Religioſis tantummodo diſpenſare abſque abſolutione, vt facit, quando diſpenſat cum Religioſis, qui de vna Religione ad aliam ſe transferre volunt, ſiuè zelo maioris perfectionis, quando ſe transferunt ad arctiorem, ſiuè quando ob infirmitatem ſe transferunt ad latiorem cum licentia tamen Superiorum, tàm Religionis, à qua, quàm Religionis, ad quam, vel ſuper defectu natalium, ad officia, & dignitates Religionis, excepto Generalatu, vel ſuper defectu oculi Canonis, vel ſuper quocumque alio defectu, vel etiam diſpenſare, ſeù rehabilitare ad officia, & dignitates, ad quæ in pœnam poſt obtentam priùs abſolutionem, & diſpenſationem fuerat Religioſus inhabilitatus.

b Sac. Pœnitētiaria quando diſpēſat ſuper defectu oculi Canonis, vel alio defectu corporis dirigit litteras Ordinarijs Locorum.

Septimo (*b*) notandum, quod Sacra Pœnitentiaria, quando diſpenſat ſuper defectu, vel oculi canonis, vel alicuius alterius corporis deformitatis dirigit litteras Epiſcopis, ſeù Ordinarijs locorum, in quorum Diœceſi Religioſi diſpenſandi de familia exiſtunt ad effectum, vt conſideretur defectus, an præſtet impedimentum in diuinis, & ſcandalum generet in Populo.

Octauò omnia notanda, & conſideranda ſunt, quæ in ſuperiori formula notata, & conſiderata fuerunt.

His

His conſideratis,& notatis poterit Superior deuenire ad executionem gratiæ Sac.Pœnitentiariæ eodem modo, & forma, quibus in fine præcedentis capitis dictum eſt,adaptando formam abſolutionis , & diſpenſationis, quando ſimul debet abſoluere, & diſpenſare, vel abſoluere, ſeù reſpectiuè diſpenſare tantùm , & hic tantummodò ponitur forma rehabilitationis, quæ ſemper erit proferenda immediatè poſt abſolutionem, & diſpenſationem.

His notatis , & conſideratis , deuenietur ad executionem gratiæ huiuſmodi litterarum in forma, & modo ſequenti .

Sedens Superior cum Cotta , & Stola præſentibus Secretario , & duobus , vel pluribus Religioſis ſui Ordinis , habens præ manibus litteras Sac. Pœnitentiariæ, dicat

Nos Abbas , ſeù Prouincialis &c. authoritate Apoſtolica nobis ſpecialitèr delegata (a) per præſentes litteras abſoluimus te N. à quibuſuis ſententijs , cenſuris, & pænis Eccleſiaſticis, quibus quomodolibet innodatus exiſtis ad effectum , vt licitè conſequi valeas gratiam diſpenſationis , mox tibi impertiendæ . In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Et tibi iniungimus pro pænitentia ſalutari, vt (exempli gratia) per hebdomadam ter recites Septem Pſalmos Pœnitentiales.

a Forma abſolutionis,& diſpēſationis,rehabilitationis, & in integrū ſtatum reſtitutionis.

Et paritèr eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſamus ſuper irregularitate , quam ex violatione cenſurarum contraxiſti , vt ea non obſtante in tuis ordinibus , etiam in Altaris miniſterio miniſtrare , ac officia , & dignitates noſtri Ordinis

dinis aſſequi, eaque gerere, exercere, vocemque actiuam, & paſſiuam habere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Et inſuper eadem authoritate Apoſtolica te in priſtinum ſtatum reſtituimus, & reintegramus. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

FOrma ſupradicta poterit inſeruire in omnibus alijs caſibus abſolutionis, vel diſpenſationis, vel rehabilitationis, adaptando ipſam formam caſibus in litteris Sacræ Pœnitentiariæ expreſſis.

Inſtructio Parochorum, & Confeſſariorum pro caſibus, quorum abſolutio, ſeù diſpenſatio à Sac. Pœnitentiaria Apoſtolica impetratur.

CVm ſæpè ſit experientia compertum, plurimos vtriuſque ſexus Chriſtifideles, & præcipuè in longinguis degentes, cenſurarum vinculis, votorum obligationibus, matrimoniorum impedimẽtis, necnon irregularitatum, & caſuum quoquo modo reſeruatorum ligaminibus adſtrictos ad Sanctam Sedem, eiuſque Sac. Pœnitentiariam ſpectantibus irretitos, in illis lachrymosè perſiſtere, & continuis conſcien-

ſcientiæ agitationibus laborioſè perdurare, cuius mali cauſas ex ſimilibus prouenire innotuit.

Primò eò quod Parochi, vel alij, ad quos huiuſmodi Pœnitentes recurrere contingit, in pagis, aut locis ruralibus degunt, & viam, modumque recurrendi ad præfatam Sac. Pœnitentiariam ignorant, nec aliquem hic Romæ agnoſcunt, ad quem ſupplicationes dirigant, vndè Pœnitentes perplexos dimittunt, quibus, cum ad Ordinarium accedendi (fœminis præſertim) verecundia, aut timor aditum intercludat, conſilium vlteriùs requirere neſcientes, remedium deſperant, & in prædictis vinculis, obligationibus, impedimentis, inhabilitatibus, & caſibus reſeruatis, cum periculo damnationis inſordeſcunt.

Secundò euenit, quod Pœnitentes egeni recognitionem pro ſollicitatione, & labore Agẽtium Romæ commorantium, exoluere non valentes, inconſolati, ac conſcientiæ motibus concuſſi, in periculoſo ſtatu manere coguntur, & fortè (quod peius eſt) ſibi perſuadent, Sac. Pœnitentiariæ Tribunal aliquid lucri pro litteris prædictis recipere, cum reuera Sac. Pœnitentiariæ Miniſtri, nec aliquid quamuis minimum, nec etiam ſpontè oblatum vnquam recipiant, & gratis omnia exhibentes, ſingulos ad ſe recurrentes, ſerena fronte complectantur

Tertiò, accidit etiam nonnumquam per inaduertentiam exponentium, vt gratiæ iuxtà expoſita obtentæ, irritæ euadant, eò quia caſus,

ſus, & circumſtantias neceſſarias reticeant, vndè fit, quod litterarum executores, caſu poſtea pœnitentium examinato, rem alitèr ſe habere, quam expreſſum fuerat, comperiant, & gratias ſubreptitias, aut obreptitias eſſe inueniant, quarè pœnitentes confuſi remanent, & ſpe nouæ diſpenſationis ſe carere putantes, in prædictis vinculis, obligationibus &c. miſerabilitèr remanent.

Quarè gratum Deo, & vtile fidelibus futurum eſſe ſperatur, ſi iſte modus recurrendi ad ipſam Sac. Pœnitentiariam proponatur.

Confeſſores itaque, cum Pœnitentes vinculis præfatis irretitos ad ſe accedere contigerit, caſuum qualitates, & præfatorum caſuum circumſtantias conſiderent, cauſaſque diſpenſationum, aut commutationum exprimant, & caueant, nè quod occultum eſt publicum faciant, præſertim impedimenta occulta matrimoniorum, nam publica, vel ad publicum redacta, non pertinent ad Sac. Pœnitentiariam.

Et ſic præfati Confeſſores, ſeù Pœnitentes poterunt caſus præfatos cum dictis circumſtantijs, & cauſis exponere, ſiuè latino, ſiuè quocumque alio idiomate propriæ regionis, nam Sac. Pœnitentiaria ſuos ex quacumque regione Pœnitentiarios ſubordinatos habet, exprimant inſupèr in fine expoſitionis caſus, nomen, cognomen, cui ſit à Sac. Pœnitentiaria reſcribendum, etiamſi ipſum nomen, & cognomen ſit fictitium. Itemque modum, per quem reſponſio ſecura dirigi poſſit, ſignificando ſcilicèt,

licèt, vulgari nomine Oppidum, ſeù Ciuitatem, & Regionem, cum data menſis, & anni in hunc modum.

Intus incipiant Epiſtolam, ſeù ſupplicationem ſic: Eminentiſſime, & Reuerendiſſime Domine.

N. Mulier emiſit votum ſimplex caſtitatis, manet in periculo incontinentiæ, niſi nubat, ſupplicat ſibi votum commutari ad effectum contrahendi matrimonium.

Terminent epiſtolam, ſeù ſupplicationem ſic.

Dignetur Eminentia Veſtra reſcribere ad N. & N. & exprimant nomen, & cognomen, cui eſt reſcribendum: Ad Ciuitatem N. exprimendo nomen Ciuitatis. Per Oppidum N. exprimendo vulgari nomine, nomen Oppidi. Et dirigere Breue, ſeù gratiam ſimplici Confeſſario, ſeù Confeſſario Magiſtro in Theologia, ſiuè decretorum Doctori, ſiuè Parocho cui Pœnitens aperuit ſuam conſcientiam, nè ipſe Pœnitens, & præſertim fœminæ cogantur circumire pro executione gratiæ Sacræ Pœnitentiariæ.

Dirigant epiſtolam, ſeù ſupplicationem, ſcribendo extra, ſeù à foris in hunc modum.

Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo Domino, Domino Cardinali Maiori Pœnitentiario. Romam.

Et

Digitized by Google

Et ſi tardauerit reſponſio, Confeſſarij reſcribant, nè forrè ſit deperdita, & nunquam deſperent Pœnitentes.

Hortantur inſuper Parochi, ſiuè Confeſſarij, ad quos præſentes litteræ peruenerint, illarum notitiam, quibus poterunt pro animarum ſalute communicare.

FINIS.

Digitized by Google

Conſtitutio ſuper facultatibus Maioris Pœnitentiarij.

INNOCENTIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

ROmanus Pontifex omnium Chriſtifidelium Pater, & Paſtor, eius, qui vt peccatores pretioſi ſui Sanguinis profuſione redemptos ſaluos faceret, ſemetipſum exinaniuit, vices gerens in terris, ad ea per quæ ſibi cœlitùs commiſſi gregis ſaluti vberiùs conſulitur, præcipuis debet, & indefeſſis ſtudijs incumbere, ſibique in Petro Apoſtolorum Principe attributam poteſtatem, qua infallibili Chriſti Domini teſtimonio, quidquid ſoluerit ſuper terram, erit ſolutum & in Cœlis, per ſe, & reſpectiuè per alios prouida diſpenſatione exercere.

Refert in genere diſpoſitiones Anteceſſorum.

Huius conſiderationis intuitu Romani Pōtifices Prędeceſſores Noſtri Pœnitētiarię Apoſtolicæ officio, & Maiori Pœnitentiario quamplures, & amplas facultates conceſſerunt, illaſque aliquando, in ijs præſertim, quæ forum internum non concernebant, reformarunt, &

quandoque ampliarunt, & immutarunt, proût rerum, & temporum circumſtantijs, opportunitatibus, & viciſſitudinibus attentè penſatis cenſuerunt in Domino ſalubritèr expedire.

Cōſtitutio Pij IV., qua moderatus fuit facultates reſpectu fori externi.

Aliàs ſiquidem poſt antiquiores Officij huiuſmodi ſtatus fœl. rec. Pius Papa IV. Prædeceſſor Noſter Officiorum, & Tribunalium Romanæ Curiæ reformationi Paſtorali ſollicitudine intentus, ad eiuſdem Pœnitentiariæ officium, in quo morum cenſura, & animarum ſalus præcipuè vertitur, conſiderationis ſuæ oculos direxit, habitaque deſuper cum tunc exiſtentibus S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, ipſoque Maiore Pœnitentiario, ac eius Officialibus auditis, ac omnibus maturè conſideratis, de eorundem Cardinalium conſilio, quod de cætero perpetuis futuris temporibus pro tempore exiſtens Maior Pœnitentiarius, Regens, Correctores, Scriptores, & Procuratores, ac alij quicunque eius Officiales, & Miniſtri ab eorum omnium, quę in tunc confectis capitulis, & prohibitionibus continebantur, & forum internum, ſeù pœnitentialem, plerunquè non reſpiciebant, conceſſione, & commiſſione penitùs ceſſare, & abſtinere deberent, per quaſdam ſuas anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo quinto nonas Maij Pontificatus ſui anno tertio expeditas literas auctoritate Apoſtolica ſtatuit, & ordinauit.

Conſtitutio S. Pij V. reuocatoria cōceſſo-

Succeſſiuè recol. mem. Pius Papa V. etiam Prædeceſſor Noſter tempus, & neceſſitatem, ſui-

ſuique inſtituti rationem poſtulare perpendens, vt in multis Romanæ Curiæ rebus nouam deinceps formam proponeret, eiuſmodi verò curam ipſum impenſiùs ſolicitare, vt ad ea in primis incumberet, quæ ſalutem, & periculum reſpiciebant animarum, ac à præfato Pœnitentiariæ officio initium capere, nouamque illi pro futuris facultatem ſtatuere volens, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnem, & quamcunque eiuſdem officij, & Pœnitentiarij Maioris auctoritatem, iuriſdictionem, & poteſtatem ordinariam, & delegatam, ac omnia, & quæcunque priuilegia, facultates, & indulta illis, cæteriſque omnibus dictæ Pœnitentiariæ tunc exiſtentibus Collegijs, & perſonis ab ipſius officij inſtitutione per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores ſuos, ac ſeipſum, & Sedem Apoſtolicam etiam motu proprio, & ex ipſius certa ſciencia, deque prædictæ poteſtatis plenitudine tam in genere, quàm in ſpecie, ac de mandato ſpeciali, & expreſſo etiam viuæ vocis oraculo emiſſo, & ex quibuſcunque cauſis conceſſa, confirmata, ac etiam pridem à memorato Pio IV. Prædeceſſore reformata, reſtricta, & moderata, quibuſcunq; concepta formulis, ac etiam reſtrictiuis, derogatoriarũ derogatorijs, alijſq; fortioribus, & efficacioribus etiam vim contractus inducentibus clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis ſuffulta, quorũ omniũ tenores haberi voluit pro expreſſis, quæcunq; eſſent, (poteſtate minorum Pœnitentiariorum ſuorum,

rum etiam viuæ vocis oraculo.

Digitized by Google

& ordinationibus de illis, eorumq; ſtatu tunc pridèm editis literis ſaluis, & integris remanentibus) reuocauit, ſuppreſſit, & aboleuit, & aliàs proùt in eiuſdem Pij V. Prædeceſſoris quarto Kalendas Maij anno præfatæ Incarnationis milleſimo quingenteſimo ſexageſimo nono, & Pontificatus ſui quarto deſuper expeditis litteris vberiùs continetur.

Narratur eũndem S. Pium V. alia Conſtitutione ordinaſſe numerũ Miniſtrorum, & facultates.

Vtquè memoratus Pius V. Prædeceſſor habita de Miniſtrorum qualitate, numero, functionibus, & officijs ratione explicita, nouam futuris formam de integro præſcribere valeret, qua ipſum Pœnitentiariæ officium certis quibuſdam facultatibus, quæ alijs officijs magis conueniebant, exoneratum, atque expeditum, deindè ea, quæ Animarum ſalutem præcipuè concernebant, attentiore ſtudio proſequeretur, quinto decimo Kalendas Iulij eiuſdem anni milleſimi quingenteſimi ſexageſimi noni duas edidit Conſtitutiones, in quarum prima, quæ incipit: *In omnibus rebus*, Miniſtrorum qualitatem, numerum, functiones, & officia in poſterùm ordinauit; In alia verò, quæ incipit: *Vt bonus Paterfamilias*, Pœnitentiariæ huiuſmodi officium nonnullis ibidem relatis facultatibus dumtaxàt, quas pœnitentialis muneris maximè proprias, ac egentium Chriſtifidelium remedio accommodatas cenſuit, communiuit.

Ampliationes factæ ab eodẽ S. Pio V., & Gregor. XIV.

Deindè nihilominùs idem Pius V. Prædeceſſor, eiuſque ſucceſſores Romanos Pontifices quampluribus viuæ vocis oraculis, & piæ

mem.

Digitized by Google

mem. Gregorius Papa XIV. paritèr Prædeceſſor Noſter etiam ſuis in forma Breuis die decima Aprilis anni milleſimi quingenteſimi nonageſimi primi expeditis literis, reformatas, vt præfertur, memorati officij facultates multotiès ampliarunt, & extenderunt.

Verùm huiuſmodi facultatibus valdè, vt præfertur, multiplicatis, & adauctis, ſim. memoriæ Vrbanus Papa VIII. etiam Prædeceſſor noſter memoratorum Pij IV., & Pij V. Prædeceſſorum veſtigijs inhærens, per ſuas die decima ſeptima Septembris anni milleſimi ſexcenteſimi trigeſimi quarti Pontificatus ſui duodecimi in forma Breuis paritèr expeditas literas, præuia, quoad inibi deſcripta capita, quarumcunque facultatum, ſeù Indultorum, ac viuæ vocis oraculorum deſuper conceſſorum, & alitèr emanatorum, quæ ijſdem literis aduerſarentur, reuocatione, motu proprio, ex certa ſcientia, & matura deliberatione ſuis, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatuit, & ordinauit, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Maior Pœnitentiarius, & eiuſdem Pœnitentiariæ Regens, cæterique eius Officiales, & Miniſtri pro tempore exiſtentes, à particularium caſuum, & negotiorum inibi expreſſorum conceſſione, commiſſione, & expeditione, quæ aliàs nullæ eſſent eo ipſo, pœnitùs ceſſare, & abſtinere deberent.

Vrbanus VIII. poſtea in nonnullis moderatus fuit.

Adhuc tamèn, & poſt huiuſmodi particularem reformationem alia Romanorum Pontificum ad hæc vſque tempora viuæ vocis oracula

Succeſſerunt ampliationes Succeſſorũ per viuæ vocis oracula.

Digitized by Google

cula facultates huiuſmodi ampliantia, & reſpectiuè moderantia ſuperuenerunt.

Sub hac vnica Conſtitutione cōpilantur facultates attendendæ, & non aliæ.

Hinc Nos animarum ſaluti, ac facultatum vnicuique Officio, & Tribunali competentium ordini, & diſtinctioni, quantùm Nobis ab Alto conceditur, conſulere volentes, ac propterea literarum Apoſtolicarum, & viuæ vocis oraculorum præfatorum multiplicitatem, varietatem, & immutationes ſedula meditatione penſantes, noſtræ Pœnitentiariæ, ac Maioris Pœnitentiarij facultates ſeligere, & ſelectas, cæteris excluſis, compilare, & in vnum redigere decreuimus, vt quouſquè facultates huiuſmodi extendantur, ac quomodò, & in quibus caſibus exerceri poſſint, & debeant, certè, promptè, & diſtinctè ſub vnica, & omnium comprehenſiua ſanctione innoteſcant.

Præſeruatur Conſtitutio S. Pij V. ſuper numero, & qualitatibus Officialiū Pænitentiariæ.

Necnon futura viuæ vocis oracula.

Omnium itaque, & ſingularū literarū, & oraculorum huiuſmodi, ac aliarum, & aliorum, quæcumq; ſint, & ſi quæ ſint, tenores pro plenè, & ſufficientèr expreſſis, & inſertis habentes, ac ſaluis, & in ſuo robore, & ſtatu permanentibus ijs, quæ in altera ex præfatis eiuſdem Pij V. Prædeceſſoris Conſtitutionibus incipien. *In omnibus* ſuper Miniſtrorum Pœnitentiariæ præfatæ, qualitate, numero, functionibus, & officijs ordinata fuerunt, ac etiam ſalua ſemper Maioris Pœnitentiarij facultate Romanum Pontificem in quibuſcunque particularibus caſibus, tametſi per præſentes noſtras literas non conceſſis, immò prohibitis,

con-

conſulendi, itaùt ipſi Maiori Pœnitentiario de Romani Pontificis ſpeciali mandato deſuper viuæ vocis oraculo ſibi facto procedere aſſerenti, indubia fides debeat adhiberi; Motu proprio, ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine infraſcriptas tantùm facultates eidem Pœnitentiariæ, & Maiori Pœnitentiario de cætero competere, ac in illa, & ab illo in hunc, qui ſequitur modum, exerceri poſſe, hac noſtro perpetuò valitura Conſtitutione, ſtatuimus, atque decernimus.

Noſtro itaque, & pro tempore exiſtenti Maiori Pœnitentiario concedimus, vt omnes, & ſingulos cuiuſcunque qualitatis, dignitatis, & gradus Eccleſiaſticos Sæculares, & cuiuſuis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti Regulares, necnon laicos quoſcunque vtriuſque ſexus tàm præſentes, quàm abſentes, ab omnibus, & quibuſcunque culpis, criminibus, & exceſſibus quantumcunque grauibus, & enormibus tàm publicis, quàm occultis quandocunque, & quomodocunque commiſſis, & perpetratis, necnon ab omnibus excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis præmiſſorum occaſione latis, & per illos incurſis, etiam in caſibus nedùm Superioribus Regularibus, & Ordinarijs, ſed etiam Nobis, & Sanctæ Sedi ſpecialitèr, ac etiam per literas, quæ die Cœnæ Domini quotannis promulgantur, reſeruatis, iniuncta ſemper iiſdem pro modo

Pœnitētiarius Maior abſoluere poteſt ōnes ab omnibus cenſuris quibuſcumq; reſeruatis.

 cul-

culpæ pœnitentia ſalutari, & alijs, quæ fuerint de iure iniungenda abſoluere, & abſolui mandare poſſit, & valeat, Regulares nimirùm à culpis, & cenſuris præmiſſis in vtroque foro, & Eccleſiaſticos ſæculares, necnon laicos à prædictis culpis, & cenſuris in foro conſcientiæ tantùm; Eoſdem verò Eccleſiaſticos ſæculares, necnon laicos tunc in vtroque foro abſoluere, & abſolui mandare poſſit, quando agitur de excommunicatis, & ſuſpenſis à ſententia generali, vel ſpeciali delegatorum, aliorumque Iudicum, quorum iuriſdictio expirauerit, ſeù etiam de illis, quorum abſolutio per eoſdem Iudices, aut alios fuerit ad Romanum Pontificem, & ad dictam Sanctam Sedem remiſſa, ſeù paritèr de ijs, qui legitimo impedimento detenti præſentiam Iudicum, vel illorum, qui eos excommunicarunt, aut ſuſpenderunt, aut alium, ſeù alios adire non potuerint.

Regulares in vtroque foro Eccleſiaſticos Sæculares, & Laicos in foro conſcientiæ tantùm.

In quibus caſibus etiam iſtos in vtroque foro.

Ita tamen, vt prædicti à cenſuris ab homine latis, ſeù declaratis in vtroque foro, vt præfertur, abſoluendi, in ſuis congruis caſibus reſpectiuè iudicato paruerint, & parti ſatisfecerint, vel quamprimùm potuerint, alioquin in eaſdem cenſuras reincidant, ſatisfaciant: Eadem verò parte oblatam conuenientem ſatiſfactionem, quæ tamen in ſententijs, ſeù decretis indiuiduata non ſit, irrationabilitèr recuſante, poſſit Maior Pœnitentiarius Iudicis, coram quo cenſurarum cauſa pendet, conſcientiæ remittere, vt conuenientem ſatisfa-

Abſoluendi in vtroque foro debēt paruiſſe iudicato, & parti ſatisfeciſſe, vel ſatisfactionem obtuliſſe.

ctio-

ctionem arbitretur, illaque per reum oblata, & per aliam partem irrationabilitèr recuſata, valeat adhuc firma remanente huiuſmodi oblatione ad abſolutionem procedere.

Romam quoque aduenientes ab omnibus per quemcunque Iudicem, vel alias quomodocunque, non tamen in Romana Curia nominatim promulgatis, ſeù alibi promulgatis, & in eadem Curia notorijs cenſuris, ad effectum dumtaxat, vt indulgentias, Sacra Vrbis loca piè, ac religiosè inuiſentibus conceſſas, liberè, & licitè conſequi valeant, itaùt ſimul ac indulgentias præfatas conſequuti fuerint, eijſdem, quibus antea cenſuris conſtricti teneantur, abſoluere, & abſolui mandare poſſit, & valeat. Quod ſi cenſuris ab homine nominatim ligati pro abſolutione Romam aduenerint, ſed pro illa obtinenda fuerint ad eorum Iudices remiſſi, & probabile mortis periculum in itinere pertimeſcunt, poterit Maior Pœnitentiarius ad congruum tempus ab ipſo pro huiuſmodi itinere agendo arbitrandum, ſub conditione, ſi huiuſmodi periculum immineat, & cum reincidentia, ſi præfati idem periculum euaſerint, in foro conſcientiæ tantùm abſoluere, & abſolui mandare.

Venientes Romam abſolui poſſunt ad effectum conſequendi Indulgentias.

Ab Vrbe remittēdi ad Iudices abſolui poſſunt in caſu, & durante periculo.

Nequeat tamen in vllis caſibus publicis, qui in præfatis literis die Cœnæ Domini legi conſuetis continentur, etiamſi Sedes Apoſtolica tunc vacaret, aut Romanus Pontifex proptèr infirmitatem, vel aliam cauſam ita fuiſſet impeditus, vt celeritèr conſuli non poſſet, Principes,

Nō poteſt abſoluere à reſeruatis in Bulla Cœnæ Principes, aut iura Imperij exercentes, ſeù Epiſcopos, & Prælatos in caſibus publicis.

Digitized by Google

cipes, & alios ius Imperij etiã Vicario nomine habentes, ac dominia, & reſpublicas, ſeù perſonas illorũ, & illarũ adminiſtrationẽ habentes, vel habere ſolitas, necnõ Epiſcopos, & alios Superiores Prẹlatos abſoluere, & abſolui mãdare.

Nõ poteſt abſoluere Cardinales, & alios Sede plena tractantes de futuro Pontifice eligendo, & contrauenientes in electione Cõſtitutionibus.

Minuſque poſſit etiam in occultis etiam in foro conſcientiæ tantùm Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & alios cuiuſcunque qualitatis, ſtatus, gradus, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, qui viuente Romano Pontifice de quopiam eligendo, vel excludendo tractauerint, ſuffragia inierint, ambituſue, aut pactiones fecerint, ſeù Sede Apoſtolica vacante in cenſuras, ſeù pœnas in fœlicis record. Gregorij Papæ XV., & præfati Vrbani VIII. etiam Prædeceſſorum Noſtrorum ſuper electione Romani Pontificis pro tempore facienda, decimo ſeptimo Kalendas Septembris anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo primo, & quinto Kal. Februarij anno eiuſdem Incarnationis milleſimo ſexcenteſimo vigeſimoquinto reſpectiuè emanatis literis contentas, quomodolibet inciderint, abſoluere, & abſolui mandare.

Neque per Aſtrologiam iudiciariam inquirentes de vita Põtificis, & de ſtatu Reipub. Chriſtianæ.

Nec paritèr poſſit etiam in occultis etiam in foro conſcientiæ tantùm eos cuiuſcunque qualitatis, ſtatus, dignitatis, præeminentiæ, & conditionis fuerint, qui aſtrologia iudiciaria, vel aliàs per ſe, vel per alios de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, ſiuè de vita, aut morte Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, inquirentes, eiuſdem Vrbani Prædeceſſoris pridiè

diè Kalendas Aprilis anno eiuſdem Incarnationis milleſimo ſexcenteſimo trigeſimo primo contra illos editis literis contrauenerint. abſoluere, & abſolui mandare.

Neque in caſibus publicis violatæ Immunitatis Eccleſiaſticæ.

Nec ſimilitèr valeat in caſibus publicis, etiã in iudicium non deductis violatæ immunitatis, ſeù libertatis Eccleſiaſticæ vllatenùs abſoluere, ſeù abſolui mandare.

Poteſt abſoluere Hæreticos occultos in foro conſcientiæ.

Eos tantùm hæreticos in foro conſcientiæ duntaxat, abſque alia abiuratione coram Ordinario, aut Inquiſitore facienda, abſoluat, ſeù mandet abſolui, qui cum nemine de ſuis hæreſibus loquuti ſunt, & omninò ſunt occulti, etiamſi aliquos extrinſecos actus fecerint, ex quibus argui potuiſſent hæretici, dummodò tamen ad eoſdem actus, quanuis de ſui natura noſcibiles, ſeù ad notitiam deducibiles, quantùm ipſi ſciant, & prout credunt, nullus aduertit; Apoſtatas quoque à fide catholica,& hæreticos in eodem foro conſcientiæ duntaxat abſoluat, ſeù abſolui mandet in ijs ſolùm caſibus, in quibus neceſsè non eſt complices denunciare, quandò nimirùm ijdem complices mortui, ſeù ex regionibus palam infectis ſunt, & in illis degunt, non tamen quandò complices Itali, vel Hiſpani, ſeù ex illis regionibus eſſent, in quibus Inquiſitionis Sancti Officij auctoritas viget: omni alia facultate ab hæreſi, vel apoſtaſia huiuſmodi abſoluendi in cæteris, præterquam in caſibus, in quibus S. Inquiſitionis Officium ad Maiorem Pœnitentiarium abſoluendos remitteret, interdicta.

Et Apoſtatas à Fide quando non eſt neceſſè denunciare complices.

Mu-

Poteſt abſolue re recipientes munera à Regularibus, facta eleemoſyna.

Munera à Regularibus contra recolen. memor. Clementis Papæ VIII. pariter Prædeceſſoris Noſtri anno Incarnationis præfatę 1594. tertiodecimo Kalendas Iulij editam Conſtitutionem vltra valorem decem ſcutorum monetæ, recipientes, exceptis rerum medicinalium, ſeù deuotionis muneribus, antè factam reſtitutionem non abſoluat, nec mandet abſolui; Infra verò prædictum valorem, nonniſi facta arbitrio ipſius Maioris Pœnitentiarij, ſeù per eum eligendi Confeſſarij eleemoſyna, quæ in beneficium Religionis, ſeù Conuentus, cui de iure facienda eſſet reſtitutio, ſi cautè fieri poteſt, erogetur, abſoluat, ſeù mandet abſolui.

A caſibus violatæ clauſuræ Monialium quando poſſit abſoluere.

Moniales, & quaſcunque perſonas, quæ in caſibus publicis clauſuram earundem Monialium ad malum finem violauerint, & reſpectiuè auſæ fuerint violare, non abſoluat, nec mandet abſolui, niſi in caſibus, in quibus ipſi Epiſcopi, ſeù Ordinarij pro ipſis delinquentibus ſupplicauerint, & caſus ad Congregationem S. R. E. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitam deducti non fuerint.

Monialibus non dat Confeſſarios, & de Capuccinis nō deputandis.

Confeſſarios Monialibus nullatenùs concedat, & Capuccinos in illis regionibus, in quibus ijdem Confeſſionibus audiendis operam dare non ſolent, in Confeſſarios non deputet.

Diſpēſare poteſt in foro cōſcientiæ ſuper quacunque irregularitate ad ordines, & beneficia.

Ad hæc deſuper quacunq; irregularitate, & inhabilitate ex quocunque delicto, etiam homicidio voluntario, & ex quocunque defectu proueniente, in caſibus tamen occultis, & in

foro

ſoro conſcientiæ tantùm, præuia in grauioribus caſibus matura diſcuſſione facienda in Pœnitentiariæ ſignatura, diſpenſare, vel diſpenſari mandare poſſit tàm cum Eccleſiaſticis Secularibus, quàm cum Laicis reſpectiuè, cum quibus expediens videbitur, vt Ordinibus initiari, & in ſuſceptis etiam Sacris, & Presbyteratus ordinibus miniſtrare, & ad ſuperiores conſcendere, ac dignitates etiam Cathedrales, & Metropolitanas, ac quæcunque beneficia Eccleſiaſtica quandocunque ante diſpenſationem alioquin canonicè obtentas, vel obtenta, retinere, necnon huiuſmodi beneficia, & dignitates (exceptis, quando agitur de homicidio voluntario, vel alio grauiſſimo exceſſu, Eccleſijs Cathedralibus, & Metropolitanis) etiam poſt delictum aſſequi valeant.

Etiam cum Hæreticis, & Apoſtatis à Fide, niſi ob grauitatē remittendi ad S. Inquiſitionem.

Cum Hereticis, & Apoſtaſis à Fide Catholica, quando hereſis, & apoſtaſia huiuſmodi nullatenùs eſt propalata, & caſus grauitas non ſuadet Pœnitentes ad S. Inquiſitionem remittendos eſſe, ſuper quacunque irregularitate, inhabilitate, & infamia exindè contracta, tàm ad Ordines, ſiuè ſuſceptos, ſiuè ſuſcipiendos, quàm ad beneficia diſpenſare, & diſpenſari mandare poſſit, & valeat.

Diſpēſare poſſit in foro cōſcientiæ cum malè promotis in caſu grauis ſcandali.

Cum malè promotis occultis, non obſtante eiuſdem mem. Sixti Papæ V. etiam Prædeceſſoris Noſtri anno Incarnationis prædictæ milleſimo quingenteſimo octogeſimo nono nonis Ianuarij edita Conſtitutione, & ſignantèr cum promotis per ſaltum etiam prætextu

li-

Digitized by Google

licentiarum de promouendo extra tempora, vel non ſeruatis interſtitijs, vel ſine literis dimiſſorialibus proprij Ordinarij, non diſpenſet, niſi in foro conſcientiæ quando periculum adeſſet grauium ſcandalorum, tunc enim poſſit in forma Pœnitentiariæ conſueta diſpenſare, vt ſcilicèt omiſſos ordines ſecretè recipiant à quolibet Catholico Antiſtite gratiam, & communionem cum Sede Apoſtolica habente, & tunc, & extra tempora,& non ſeruatis interſtitijs, & abſque præfatis dimiſſorijs.

Etiam cum promotis ſimoniacè.

Cum promotis ad Sacros Ordines, qui ſimoniam cum Epiſcopis promouentibus commiſerint, diſpenſare, & diſpenſari mandare poſſit in occultis duntaxat, & in foro conſcientiæ tantùm, cum clauſula monitis monendis,& iniuncta graui pœnitentia,ac re præſertim diſcuſſa in Signatura.

Quoad Beneficia diſpēſare poſſit ſuper ſimonia ignorantèr commiſſa.

A diſpenſationibus, ſeù conualidationibus titulorum etiam in foro conſcientiæ tantùm, etiam in occultis caſibus abſtineat,cum agitur de ſimonia reali ſcientèr contracta, & de beneficijs, ſuper quibus contracta eſt ipſa ſimonia; At ſi illa contracta fuiſſet ignorantèr et in ignorantia iuris inculpata, poſſit Maior Pœnitentiarius in occultis, & in foro conſcientię tantùm diſpenſare, & beneficiorum poſt ſimoniam obtentorum titulos conualidare, modò orator de eadem ſimonia certior factus quamprimum commodè potuerit, petierit diſpenſationem, omni alia facultate in cæteris ſimoniæ caſibus, & præſertim publicis interdicta.

Ti-

Titulos beneficiorum in concurſu obtentorum in foro conſcientiæ tantùm in occultis conualidare poſſit, quando tamen inhabilitas prouenit ex aliqua cenſura, vel quia illa irretitus impetrans adminiſtrauit.

Titulos Beneficiorũ in concurſu obtẽtorum conualidare.

A conualidatione titulorum, & condonatione fructuum abſtineat quoad illos, qui de Eccleſijs Cathedralibus prouiſi, infra præfinitum tempus munus conſecrationis non ſuſceperint.

De nõ condonandis fructibus amiſſis ob non ſuſceptũ munus conſecrationis.

A compoſitione paritèr, & condonatione fructuum beneficialium, & Eccleſiarum Epiſcopalium, ac etiam diſtributionum quarumcunque quouis modo malè perceptorum in caſibus non occultis abſtineat: In occultis verò poſſit cum Gallis, Belgis, Germanis, Polonis, & vlterioribus componere, vel etiam condonare, iniuncta eiſdem Pœnitentibus erogatione eleemoſynæ ipſius Maioris Pœnitentiarij, vel Confeſſarij ab ipſo deputandi arbitrio limitandæ. Cum reliquis autem videlicèt Italis, Hiſpanis, Luſitanis, & adiacentium Inſularum perſonis diſcretè compoſitionem concedere, & ea mediante fructus condonare, pecunijs exindè exactis receptori emolumentorum Datariæ noſtræ integralitèr conſignatis: Pauperibus tamen, quorum inopia compoſitionem non admittit, poſſit condonare, iniuncta eleemoſyna modo ſupradicto, quæ nihilominùs ſine præiudicio, illorum, quibus diſtributiones accreſcere, vel non decreſcere debent, ſint, & cenſeantur ordinata.

De condonatione fructuũ beneficialium in occultis tantùm cum diſtinctione modi iuxtà Nationũ, & perſonarum differentiam.

Cum

Diſpēſare poteſt cum Regularibus ſuper quibuſcūque irregularitatibus ad ordines, vocem, officia, & beneficia ordinis

Cum Regularibus autem ſuper irregularitate quorumcunque criminum quandocunque perpetratorum, vel incurſus in cenſuras occaſione, vel quia ijdem ſic ligati ſuos ordines, non tamen in contemptum clauium, exercuerunt, aut illis ſe immiſcuerunt, ſeù alitèr quomodolibet contracta, vt eadem irregularitate, & quibuſcunque alijs defectibus non obſtantibus, ſuſceptis ordinibus, & eorum priuilegijs vti, ac in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, & ordines non ſuſceptos ſuſcipere, & in ijſdem ſimilitèr etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, necnon quæcunque, quotcunque, & qualiacunque ſuorum Ordinum, & Congregationum alioquin canonicè obtenta officia, beneficia regularia, munia, præeminentias, dignitates, & prælaturas etiam maiores, & principales, retinere, & exercere, necnon eadem, ſeù eaſdem (non tamen Generalatum) ad quæ, ſeù quas in futurum canonicè, & iuxta eorumdem Ordinum, & Congregationum Regularia Inſtituta, eligentur, vel alitèr aſſumentur, recipere, aſſequi, gerere, & liberè exercere etiam licitè valeant, diſpenſare, eoſque in priſtinum, & ad eum, in quo ante præmiſſa quomodolibet erant, ſtatum, & ad vocem actiuam, & paſſiuam reſtituere, reponere, & plenariè reintegrare, & pœnas illis gratioſè remittere, & condonare, necnon pro maiori abſolutionum, & diſpenſationum præfatarum firmitate quibuſuis Conſtitutionibus, ordinationibus, ſtatutis, & priuilegijs quo-

quomodolibet obſtantibus ſufficientèr derogare, Maior Pœnitentiarius præfatus poſſit, & valeat.

Volumus tamen, vt in huiuſmodi caſibus occultis in foro conſcientiæ tantùm, in publicis verò caſibus in vtroque foro, auditis tamen, & ſupplicantibus Superioribus, bonumque teſtimonium de ipſis Regularibus ferentibus, grauata in ijs eorundem Superiorum conſcientia, & matura circumſpectione ſemper adhibita, cum ijſdem Regularibus, vt præfertur, diſpenſare, & diſpenſari mandare valeat.

Id poſſit in vtroque foro, auditis Superioribus pro foro externo.

Cum homicidis, bannitis, alijſque delinquentibus, qui memorati Sixti Prædeceſſoris anno Incarnationis præfatæ milleſimo quingenteſimo octogeſimo ſeptimo ſexto Kalen. Decembris expeditis literis, Religionem ingredi, & in ea profeſſionem emittere inhabilitantur, ſi expedire videbitur, habilitarè, & habilitari mandare, ac cum ijs, qui homicidia voluntaria commiſerint, vt etiam vti Clerici aliquam ex approbatis Religionibus ingredi, ibique profiteri, in vtroque foro, quando ſic expedire videbitur, diſpenſare, & diſpenſari mandare valeat, ea tamen lege, vt ſic habilitandi, ſeù diſpenſandi Fiſcum, & Partem priùs concordauerint, & profeſſionem emittant, nec ante profeſſionem huiuſmodi in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, nec ad ſuperiores ordines aſcendere poſſint.

Homicidas, & Bannitos ad ingreſſum in Religionẽ habilitare, & Fiſco, ac parte cõcordatis pro ingreſſu poſt profeſſionẽ diſpenſare ſuper irregularitate.

Quoad Apoſtatas, & tranſitum Regularium de vna ad aliam Religionem, citra aliquam

Circa Apoſtatas, & tranſitũ de vna ad

Digitized by Google

aliam Religionē aliàs prouidebitur.

quam innouationem interim faciendam, an, & quales facultates Maiori Pœnitentiario remanere, reformari, ſeù concedi conueniat, de nonnullorum S. R. E. Cardinalium deſuper à Nobis deputatæ Congregationis conſilio ſuis loco, & tempore decernemus.

Diſpēſare poteſt ſuper occultis impedimētis nó dirimentibus matrimonium.

In matrimonijs contrahendis poſſit idem Maior Pœnitentiarius in foro conſcientiæ tantùm ſuper impedimentis occultis, quæ matrimonium non dirimunt, diſpenſare, vel diſpenſari mandare: At à diſpenſationibus ſuper quocunque impedimento ex quouis gradu, ſiuè conſanguinitatis, ſiuè affinitatis ex copula licita, ſiuè ex cognatione ſpirituali prouueniente, etiam in foro conſcientiæ tantùm, tametſi impedimentum ſit occultum, & periculum ſcandalorum immineat, in ijſdem matrimonijs contrahendis abſtineat.

Nō poteſt ſuper dirimentibus etiam occultis.

Non poſſit reualidáre matrimonia nulla ob impedimentū primi, & ſecūdi gradus.

In contractis verò matrimonijs à diſpenſatione, ſeù matrimonij reualidatione in gradibus primo, & ſecundo, ſeù ſecundo tantùm conſanguinitatis, vel affinitatis ex copula licita etiam in occultis paritèr abſtineat, præterquam ſi in huiuſmodi ſecundo tantùm gradu impedimentum ſaltem per decennium durauerit occultum, & oratores ſimul publicè contraxerint, & conuixerint, & vti coniuges legitimi reputati fuerint. In tertio autem, & quarto gradibus occultis poſſit diſpenſare, ac etiam in ijſdem tertio, & quarto gradibus publicis reualidare matrimonia nulliter contracta ex cauſa ſubreptionis, vel obreptionis

In impedimēto ſecundi poteſt poſt decēnium.

In quibus caſibus poſſit in alijs gradibus.

oc-

Digitized by Google

occultę literarum Apoſtolicarum, præterquam ſi falſitas conſiſtat in narratione præcedentis copulæ, quæ tamen anteà non intercesserat.

De ſeruandis in caſu nullitatis diſpenſationis ob tacitam copulam.

Quod ſi oratores, qui obtinuerint à noſtra Dataria diſpenſationem ſuper gradu prohibito tam in primo, & ſecundo, quàm in ſecundo tantùm, ac etiam in tertio, vel quarto, tacita copula inter eos ſequuta, quam ſinè honoris detrimento detegere non valent, & ratione huiuſmodi taciturnitatis petant diſpenſationem pro matrimonio contrahendo, ſeù reualidationem matrimonij contracti, poſſit idem Maior Pœnitentiarius, ſi copula ſit adhuc ſecreta, in foro conſcientiæ tantùm concedere, facta quando agitur de primo, & ſecundo, vel ſecundo tantùm gradu compoſitione quinquaginta ducatorum auri de Camera ad Datariam tranſmittendorum, ad effectum, vt inconcuſſi moris eſt, erogandi in eleemoſynas, niſi prior gratia expedita fuiſſet in forma pauperum, quo caſu etiam hæc gratia abſque vlla compoſitione ſimilitèr expediatur.

Circa eadem mendacis expreſſionis intentionis.

Si verò oratores, qui obtenta diſpenſatione à Dataria ſuper impedimento primi, & ſecundi, ſiuè ſecundi duntaxat gradus conſanguinitatis, ſeù affinitatis, cum expreſſione quidem carnalis copulæ, ſed tacita occulta, & malitioſa intentione in ipſa copula habita ad faciliùs habendam diſpenſationem, pro reualidatione huiuſmodi diſpenſationis recurrant ad dictam Pœnitentiariam, poſſit idem

Maior Pœnitentiarius deſuper diſpenſare cum miſerabilibus perſonis explicitè affirmantibus ſe vti tales, & ſub illa expreſſa qualitate, & forma miſerabilium diſpenſationes à Dataria obtinuiſſe: Cum ijs verò qui non tanquam pauperes, ſed vti ex honeſtis familijs, ſiuè vti nobiles, ſiuè vti illuſtres fuerint ſimilitèr ab eadem Dataria diſpenſati, idem Maior Pœnitentiarius non diſpenſet; niſi ſoluta priùs in Dataria, ad effectum paritèr erogandi in eleemoſynas, taxa cum Datario pro tempore exiſtente concordanda. Quod ſi ſupplicantes ſint pauperes, itaùt verè, & realitèr integram ſummam taxatam, vel aliquam eius partem ſoluere nequeant, præfatus Maior Pœnitentiarius inſimul cum eodem Datario opportunè prouideat.

Diſpēſare poteſt in impedimento affinitatis ex actu fornicario.

Super impedimento occulto affinitatis ex copula illicita, ſeù ex actu fornicario prouenienke, quotieſcunque adſit rationabilis cauſa, licèt periculum reuelationis, ſeù ſcandalorum non immineret, vel non adeſſet, in matrimonijs tàm contractis, quàm contrahendis in foro conſcientiæ tantùm; quotiès verò affinitas huiuſmodi poſt contractum matrimonium ſuperuenerint, vt debitum peti poſſit, in eodem conſcientiæ foro diſpenſare, & diſpenſari mandare poſſit, & valeat.

Etiam in impedimēto criminis, etiam vtroque, vel altero machinante.

Super occulto impedimento criminis adulterij, ſi fuerit cum fide data duntaxat neutro machinante commiſſum, poſſit tàm in contrahendis, quàm contractis matrimonijs diſpen-

ſpenſare; Si verò crimen huiuſmodi fuiſſet vtroque, vel altero machinante patratum, poſſit diſpenſationem concedere, rarò tamen, & quando neceſsitas poſtulauerit ratione alicuius grauis imminentis periculi, quod prudentia Maioris Pœnitentiarij, re præſertim diſcuſſa in Congregatione, vel Signatura, arbitrandum erit.

Declaramus tamen, quod facultates præfatæ à Nobis Maiori Pœnitentiario, & eiuſdem Pœnitentiariæ officio conceſſæ circa diſpenſationes matrimoniales, locum habeant, etiamſi gradus, & impedimenta huiuſmodi multiplicia ſint quacunque, & quantacunque multiplicitate. Volentes in literis huiuſmodi diſpenſationum matrimonialium poſſe prolem, vbi opus erit ſiuè ſuſceptam, ſiuè ſuſcipiendam, non tamen in adulterio conceptam, in foro conſcientiæ tantùm, legitimam decernere, necnon apponi clauſulam *nullis &c.*, proùt in huiuſmodi materijs hactenùs ipſa Pœnitentiaria ſeruare conſueuit.

Diſpenſare etiam quando plura ſimul ſunt impedimenta, & prolem nunciare legitimam.

Vota ſimplicia quæcunque quomodolibet emiſſa, tametſi priuato iuramento confirmata, etiam caſtitatis, religionis, viſitationis liminum Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli de Vrbe, Sepulchri Dominici, & S. Iacobi de Compoſtella, poſſit idem Maior Pœnitentiarius in alia pietatis opera commutare, votorum implementum differre, ab illorum tranſgreſsionibus abſoluere, & cum ijs, qui matrimonium contrahendo votum caſtitatis tranſ-

Facultas commutandi Vota ſimplicia etiam iurata.

greſsi ſunt, ad licitè debitum coniugale petendum, diſpenſare, & reſpectiuè commutari, differri, abſolui, & diſpenſari mandare ſemper in foro conſcientiæ tantùm poſſit, & valeat, conſideratis cauſis commutationum, dilationum, abſolutionum, & diſpenſationum huiuſmodi, & adiectis clauſulis, quas apponere, iiſque iniunctis, quæ iniungere hactenùs Pœnitentiaria laudabilitèr conſueuit.

Commutandi obligationem recitandi Officiũ Diuinũ.

Super recitatione diuini officij, ſeù horarum canonicarum proptèr aliquam impoſſibilitatem, ſeù moralem difficultatem cum commutatione in alias preces, vel orationes, ſeù illarum iniunctione facultatem habeat diſpenſandi.

Relaxandi iuramenta.

Iuramenta quæcunque, in quibus exploratum erit, nullum cuiuſquam agi præiudicium, facultatem habeat in foro conſcientiæ duntaxat relaxandi.

Pro malè ablatis quando Domini ſunt incerti quid iniungendũ.

Quoad malè ablata, vel retenta, quando Domini ſunt incerti, & caſus ſunt occulti, partem aliquam delinquentibus pauperibus, ſi eorum qualitate, & neceſſitate penſatis, ita videbitur, remittere, ſeù condonare, vel remitti, ſeù condonari mandare poſſit, reſiduum verò pauperibus, vel in pia opera in locis, ſi fieri poteſt, vbi illa ablata, extorta, ſeù vſurpata ſunt, diſtribui, ſeù conuerti mandet.

Condonandi dotes debitas Virginibus obtentas à non Virginibus.

Cum puellis, quæ virgines non ſunt, & dotes petunt, ſeù obtinuerunt à Confraternitatibus, aut alijs locis, vel diſpenſatoribus pijs, quibus iniunctum eſt, vt illas Virginibus tantùm

Digitized by Google

tùm dent, ſeù diſtribuant in occultis,& in foro conſcientiæ tantùm, quatenùs illæ in poſterum honeſtè viuant, facultatē habeat diſpenſandi.

Dubia in materia peccatorum, ſeù forum pœnitentiale aliàs quomodolibet concernentia cum conſilio Doctorum, & Theologorum ſuorum valeat declarare.

Facultas declarandi dubia conſciētiæ

Cōmiſſiones Maioris Pœnitentiarij,etiamſi committens, illis nondum præſentatis, rę integra deſinat quomodocunque Pœnitentiarius exiſtere, non expirent.

Commiſſiones Pænitentiariæ non expirant ceſſante Pœnitentiario.

Sede Apoſtolica vacante Maior Pœnitentiarius, eiuſque officiales ea tantùm facere, & expedire valeant, quæ ad forum conſcientiæ pertinent,in reliquis eorum officium conquieſcat, & à quibuſcunque matrimonialibus, & alijs diſpenſationibus, ac abſolutionibus, & declarationibus, necnō quibuſuis alijs expeditionibus forū fori mixtim, vel ſeparatim quomodolibet reſpicientibus, omninò abſtineant.

Sede Apoſtolica vacante in quibus ceſſet facultas.

Quotieſcunque Procuratores, & Scriptores Pœnitentiariæ ſecretæ aliqua mala valetudine detinentur,vel ex aliqua legitima cauſa Maior Pœnitentiarius expediens iudicauerit, poſſit alios in eorum locum durante infirmitate, ſeù cauſa ſubrogare, ſeù ſubſtituere, præſtito ſolito iuramento, & cum ijſdem obligationibus, quibus alij Procuratores,& Scriptores titulati adſtringuntur.

Subſtituendi pro Officialibus infirmis.

Nullus Minor Pœnitentiarius trium Baſilicarum Vrbis poſſit admitti, ſeù recipi ad officium,

Forma ſeruanda in admittendis Pœnitentiarijs minoribus.

Digitized by Google

cium, niſi priùs à Maiori Pœnitentiario, ac Pœnitentiariæ Congregatione, ſeù Signatura fuerit examinatus,& approbatus,& poſtquam admiſſus fuerit, nequeat ſine eiuſdem licentia diſcedere,ſeù dimitti, idemque ſeruetur quoad Minores Pœnitentiarios Lauretanos, quibus, & alijs ſupradictis Maior Pœnitentiarius poſſit facultatem ad libitum concedere,& reſtringere, & quorum examen poſſit in abſentia etiam Epiſcopo in partibus ſibi beneuiſo, cōmittere.

Indulgentia pro ſubmittentibus caput ferulæ Maioris Pœnitentiarij

Omnibus Chriſtifidelibus, qui ex veteri, & laudabili inſtituto Pœnitentiarium Maiorem munere ſuo ſtatutis diebus in hebdomada maiori ſolemni ritu fungentem piè, reuerentèrque adierint, ſeſeque pœnitentiali virga tangendos ſubmiſerint, centum dies de iniunctis eis, ſeù aliàs quomodolibet debitis pœnitentijs in forma Eccleſiæ conſueta relaxandi perpetuam facultatem eidem Maiori Pœnitentiario confirmamus, & quatenùs opus ſit, de nouo concedimus.

Clauſulæ roboratiuæ cum decreto irritanti.

Decernentes præſentes literas etiam ex eo, quod Maior Pœnitentiarius, ac præfatæ Pœnitentiariæ Regens, & Officiales prædicti, ac alij quicunque in præmiſſis quomodolibet intereſſe habentes, ſeù habere prætendentes eiſdem præmiſſis non conſenſerint, aut vocati, ſeù auditi non fuerint,aliaque quauis de cauſa quantumuis legitima,& iuridica de vllo ſubreptionis, vel obreptionis, ſeù nullitatis vitio,

aut

Digitized by Google

aut intentionis noſtræ, vel alio quocunque defectu notari, impugnari, redargui, retractari, in ius, vel controuerſiam reuocari nullatenùs poſſe, ſed ſemper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & à Maiori Pœnitentiario, Regente, & Officialibus prædictis, alijſque, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inuiolabilitèr obſeruari; Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alitèr iudicandi, & interpretandi facultate, vbique iudicari, & diffiniri debere; irritum quoque, & inanè, quidquid ſecùs ſuper omnibus, & ſingulis præmiſſis, vel circa ea à quoquam quauis auctoritate ſcientèr, vel ignorantèr contigerit attentari.

Non obſtantibus præmiſſis, & alijs quibuſcunque Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & dictæ Pœnitentiariæ etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus quibuſcunque, ac quibuſuis viuæ vocis oraculis, priuilegijs, indultis, & literis Apoſtolicis eiuſdem Pœnitentiariæ Officio, illiuſque Maiori Pœnitentiario, ac Officialibus, & Miniſtris, & quibuſuis alijs ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatariarum derogatorijs, alijſque Derogatio contrarijs.

 effi-

Digitized by Google

efficacioribus, & inſolitis clauſulis, & decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & aliàs quomodolibet per Prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac etiam Nos conceſſis, innouatis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, seù quauis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, ijſdem præſentibus pro plenè, & ſufficientèr expreſſis, & inſertis habentes, ad effectum præſentium, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Nulli ergò omninò hominum liceat paginam hanc noſtrarum compilationis, conceſſionum, prohibitionum, decretorum, ſtatuti, voluntatis, declarationis, confirmationis, derogationis, aliorumque præmiſſorum infringere, ſeù ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare prçſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo ſecundo tertio nonas

Se-

Digitized by Google

Septembris Pontificatus Noſtri anno ſecundo.
B.Card.Prodatarius. I.F.Card.Albanus.
Viſa de Curia I. Sacripantes.
D. Ciampinus.
Loco ✠ plumbi
Regiſtrata in Secretaria Breuium.

Anno à Natiuitate D. Noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſexanteſimo nonageſimo ſecundo indictione decimaquinta, die verò decima nona Septembris, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini diuina prouidentia Papæ XII. anno ſecundo, ſupradicta Conſtitutio affixa, & publicata fuit ad valuas Eccleſiæ S. Ioannis Lateranenſis, Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicę, in Acie Campi Floræ, ac in alijs locis ſolitis, & conſuetis Vrbis, per me Petrum Cannamellinum eiuſdem Sanctiſſimi D. Noſtri Papæ Curſorem. Publicatio.

M. Aurelius Pelliccia Curſ. Magiſter.

DE-

Digitized by Google

DECRETVM

Super prohibitione facta Confeſſarijs Vrbis abſoluendi à quibuſdam Cenſuris, & Caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis.

QVoniam Sanctiſſimus D. N. Clemens XI. pro Paſtorali in commiſſum ſibi Gregem zelo, & pro Eccleſiaſticæ diſciplinæ recta ratione conſeruanda, deputauit Congregationem particularem Eminentiſſimorum DD. S. R. E. Cardinalium Sancti Clementis, Paulutij Maioris Pœnitentiarij, & Fabroni, necnon RR.PP. Corradini Sanctitatis Suæ Auditoris, mei infraſcripti S.Congregationis Concilij, & huius deputatæ Secretarij, ac RR. PP. Damaſceni Conſultoris Sancti Officij, & Alfari Conſultoris Theologi Sacræ Pœnitentiariæ. Eadem Congregatio, conſiderata reformatione facultatum Officij Sac. Pœnitentiariæ à fel.record. Innocentio XII. in eius Conſtitut. edita tertiò nonas Septembris 1692.cenſuit, ſi Sanctiſſimo placuerit, præcipiendum eſſe omnibus, & quibuſcumq; Presbyteris tàm Secularibus, quàm Regularibus in Vrbe ad Confeſſiones audiendas deputatis, nè impoſterum etiam in foro conſcientiæ abſoluant extra mortis articulum quo-

Digitized by Google

quoſcumque Pœnitentes tàm Incolas Vrbis, quàm ad eam confluentes ab infraſcriptis Caſibus, nempè à Caſu publico violatæ Clauſuræ Monialium ad malum, ſeù inhoneſtum finem, à Presbytericidio publico, & à caſu publico violatæ Immunitatis Eccleſiaſticæ in terminis Conſtitutionis Gregorij XIV. incipientis: *Cum aliàs nonnulli*, & etiam à caſu occulto dictæ violationis Immunitatis, ſi fuerit ſecuta auctoritate publica, idque omninò ſeruari ab omnibus, & quibuſcumque Confeſſarijs in Vrbe degentibus cuiuſcumque Religionis, Inſtituti, etiam Societatis Ieſu, ac Congregationis, quacumque ſpeciali nota explicandis, proùt explicati latiùs fuere in decreto Sac. Congregationis Epiſcoporum, & Regularium die 9. menſis Ianuarij 1602. ſub fel. record. Clemente VIII., ac illius confirmatorijs, & innouatorijs ſub fel. record. Paulo V. die 7. Ianuarij 1617., & Vrbano VIII. die 17. Nouembris 1628. editis. Ac ſub præſenti prohibitione comprehendi etiam Pœnitentiarios Baſilicarum Vrbis, & ab omnibus Confeſſarijs prædictis, eam obſeruari ſub ijſdem pœnis, & cenſuris eo ipſo, & abſque alia declaratione incurrendis, quæ continentur in præfatis decretis. Nouerintque Pęnitentes abſolutionem, ſi quam impoſterum obtinuerint à præfatis caſibus in præſenti decreto expreſſis, eſſe nullam, nulliuſque roboris, & momenti, eaque omnia obſeruari. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegijs abſoluendi à prædictis caſibus,

Comprehendit hac prohibitione Pœnitentiarios Baſilicarum.

ſibus,

Digitized by Google

ſibus, ſub quibuſcumque tenoribus tàm ante, quàm poſt dicta decreta, tàm particularibus perſonis, quàm ratione Religionis, Societatis, vel Inſtituti, obtentis, & iuxta latam derogationis formam in ijſdem decretis contentam, quæ in præſenti repetita cenſeatur, & non obſtantibus omnibus, quę idem Clemens VIII. Paulus V., & Vrbanus VIII. voluerunt non obſtare; Rursùs declarando, proùt declaratum fuit in præfatis decretis, quod circa alios caſus Sanctæ Sedi Apoſtolicę reſeruatos non expreſſos in præſenti decreto (exceptis illis, quæ continentur in Bulla in die Cœnæ Domini legi conſueta) ita intelligatur præſeruata facultas abſoluendi Confeſſarijs Priuilegiatis in Vrbe degentibus, quatenùs tamen eam habeant ex legitimis Priuilegijs non reuocatis, & in vſu exiſtentibus, ac iuxtà eorum tenorem tantùm exequendis. Alijs verò in Vrbe Confeſſarijs Priuilegia non habentibus nihil de nouo, ſicuti per præfata decreta, ità per præſens cenſeatur conceſſum.

Facta per me infraſcriptum hac die decimatertia menſis Maij 1711. *relatione prædictæ reſolutionis Sanctiſſimo D. N. Sanctitas Sua eam, omniaque, & ſingula in ea contenta, cum omnibus clauſulis derogatorijs benignè probauit, ac inuiolabilitèr impoſterùm ſeruari præcepit ab omnibus, vt ſupra expreſſis, præſenſque decretum in forma ſolita publicari iuſſit, atque mandauit.*

Vincentius Petra S. C. Concilij, & dictæ deput. Secretarius.

INDEX

Digitized by Google

INDEX RERVM.

A

ABſolutio à publica Clerici percuſſione pag. 102
Abſolutio pro Percuſſore, qui non valet accedere ad Vrbem 104
Abſolutio à percuſſione Clerici in caſu occulto 116
Abſolutio pro Percuſſore Clerici, qui neq; ad Ordinarium, neque ad Vrbem accedere poteſt 120
Abſolutio à Confeſſario ſubdelegato ſemper danda eſt in Sacramentali Confeſſione 105
Abſolutio ad reincidentiam, & quando datur 118
Abſolutio, & diſpenſatio danda à Confeſſarijs eſt pro foro conſcientiæ tantùm 14
Affinitas ex copula illicita quomodò contrahatur 62
Affinitas illicita quotuplex 63
Affinitatis illicitæ gradus 69
Antiſtitis nomine venit quicumque Ordinarius ſæcularis 10

B

BEneficium. Vide diſpenſatio, & rehabilitatio
Breuiaturæ 5
Breuia S. P. conſule indicem Capitum ſecundum propriam materiam

C

CAſus occulti ſimplicibus Confeſſarijs, publicis Ordinarijs committuntur 98

Caſus

Digitized by Google

Caſus publici, pro quibus ad S. Pœnitentiariam recurritur 99

Certiorandi partem inſciam de nullitate prioris conſenſus diuerſi modi 59. 74. & 76.

Clauſula de certioratione 76

Clauſulæ Generales 3

Clauſulæ (ſi ita eſt) explicatio 12

Clericidis, & Presbytericidis, quæ pœnæ iniungendæ 108. & 109

Clerici fructus beneficiorum, quibus de cauſis malè percipiunt 142

Condonatio fructuum ob non recitationem horarum Canonicarum 143

Confeſſio Sacramentalis non eſt præmittenda, ſi litteræ dirigantur Epiſcopo nominatim, vel ſi Epiſcopus ſubdeleget perſonam in dignitate conſtitutam; ſecùs verò ſi alium Confeſſarium 10

Confeſſio præmittenda eſt, ſi litteræ dirigantur Catholico Antiſtiti innominatim 10

Confeſſio non eſt neceſsè, vt fiat Prælato Regulari, cui litteræ diriguntur, vt tali 11

Confeſſio in quocunque caſu requiritur, etiamſi non ſit delictum pag. 15. etiamſi non committatur abſolutio 135

Confeſſarius exequutor debet eſſe approbatus ab Ordinario loci, vbi ſit exequutio 11

Confeſſarius pro Monialibus quis 12

Confeſſarius quando poteſt atteſtari in ſcriptis ſe Pœnitentem abſoluiſſe 118

Confeſſarius tenetur ſub pœna excommunicationis laniare litteras S.P. & quando 122

Confeſſarius quomodo ſe gerat vtraque parte conſcia

Digitized by Google

ſcia impedimenti 77
Confeſſio Sacramentalis quomodo iniungenda 24

D

DIlatio Voti Religionis 29
Diſpenſatio ad petendum debitum 37
Diſpenſandi cauſæ in matrimonijs &c. 55
Diſpenſatio ab irregularitate 124
Diſpenſationis cauſa ſuper homicidio voluntario 124
Diſpenſatio ſuper defectu natalium 133
Diſpenſatus ad ordines non cenſetur ad beneficia, ſed eget noua diſpenſatione 125
Diſpenſatio ab irregularitate pro triplici effectu petitur 124

E

EPiſcopi ordinationibus qualitèr ſit parendum pag. 26. Vide Ordinarius.

F

FAcinoroſus abſolutus, & diſpenſatus in vtroque foro 150
Facinoroſus, qui vult Religionem ingredi 147
Fides facienda à Confeſſario de abſolutione data, quando, & eius forma 105. & 106.
Forma abſolutionis pro vtroque foro 155
Fructus malè percepti. Vide Clerici.
Formula conſule Indicem Capitum.

G.

GRatia ad contrahendum conceſſa vni parti conceditur alteri, ſiuè ſit conſcia impedimenti, ſiuè non, ante, ſiuè poſt diſpenſationem 69
Gratiæ ſpecialis forma ſemper eſt proferenda poſt abſolutionem Sacramentalem 16

Iniun-

I

INiungere quid debeat Confeſſarius 21
Iniunctis, quæ de iure fuerint iniungenda quomodo intelligatur hæc clauſula 22
Iniungendum quid, quando delictum fuit aliàs abſolutum, & pęnitentiatum ibid.
Iniungendorùm ſubſtantia obſeruanda eſt 23
Inhabilitas, quibus priuet Clericum, & Sacerdotem Sæcularem, & Regularem 136
Inceſtuoſus incurrit excommunicationem 73
Iuramentum exigendum ab eo, qui non poteſt ſatisfacere Clerico percuſſo 105. & 118
Impedimentum criminis 89
Impedimenta debent eſſe occulta 18
Impedimenti diſpenſandi cauſa 55
Impedimentum ſi ex occulto fiat publicum, quid agendum 56

L

LEgitimatio prolis 67
Literæ Sacræ Pęnitentiariæ, ad quos effectus conceduntur 15
Literæ Sacræ Pęnitentiarię conſule ſecundum materias indicem capitum.

M

MAtrimonium nullitèr contractum quomodò denuò contrahatur 58
Matrimonium. Vide diſpenſatio.
Miſſus, & remiſſus 100
Modi diuerſi certiorandi partem inſciam de nullitate matrimonij 59

N

NAtalium defectus. Vide diſpenſatio.

Occul-

Digitized by Google

O

Occultum quid, & quale 18
Occultum impedimentum ſi fiat publicum, quid agendum 56
Opera conſueta poſſunt iniungi pro pœnitentia 24
Ordinarius quid poteſt facere, ſi pęnitens non poteſt ſatisfacere 105
Ordinarij mandatis non parens reus incidit in eamdem excommunicationem 106
Ordinarij mandata qualia debent eſſe 116
Ordinarius tenetur remouere cedulones poſtquam pænitens, ſiuè miſſus, ſiuè remiſſus fuit abſolutus à S. Pænitentiaria 115

P

Poenitentia grauis, & diuturna, quæ ſit 23 & 65
Pęnitentia publica Presbytericidæ 110
Pęnitentiæ huiuſmodi commutatio ibid.
S. Pęnitentiaria diſpenſat, rehabilitat, & condonat in occultis tantùm 99
Sacræ Pęnitentiariæ praxis erga præſentes, & abſentes ibid.
Sacra Pęnitentiaria abſoluit, & diſpenſat regulares in vtroque foro 146
Prouincia ſi non exprimatur, aut Religio quis adiri poſſit 11
Presbytericidæ pęnæ 109
Publicum materialitèr poteſt eſſe occultum formalitèr 19
Publicum poteſt eſſe delictum formalitèr, pęna verò occulta 20
Publicum in vno loco ſi occultum ſit in alio ibid.

Re-

Digitized by Google

R

REhabilitatio 135. & ſeq.

S

SImoniacus Sacerdos 137. & ſeq.
Subreptio, & obreptio 78

V

VOti ſimplicis Religionis, ob quas cauſas detur dilatio 29
Voti tranſgreſſor tenetur in matrimonio remanere 34
Votum caſtitatis diſpenſatur ad licitum vſum matrimonij tantùm 39
Voti Religionis commutandi, quæ ſint cauſæ 40
Voti Caſtitatis commutandi, quæ ſit cauſa 46
Voti Caſtitatis, & Religionis ſimul commutantur aliquando pag. 16. aliquandò non 51
Votorum peregrinationis Sedi Apoſtolicę reſeruatorum, quæ cauſæ commutationis 53
Vouens, cui conceditur hæc dilatio, debet vitam celibem ducere, & aliqua opera Religionis, quam vouit facere 11. 43. & ſeq.
Vouens huiuſmodi, ſi ſuperuiuat coniugi, tenetur ad votum, vt antea 50

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Google